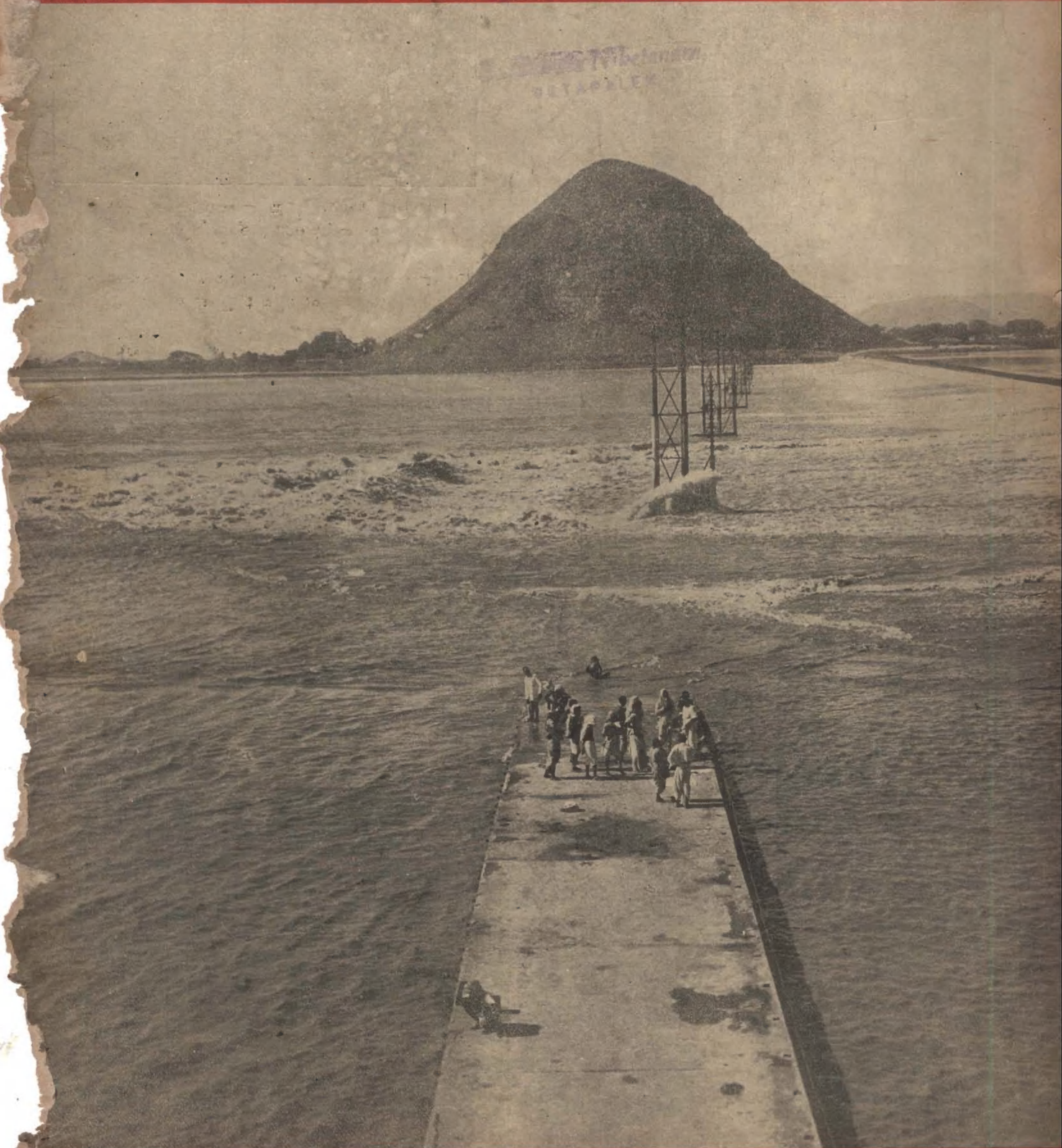

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

కృష్ణానదిపరదలలో ఆనకట్ట

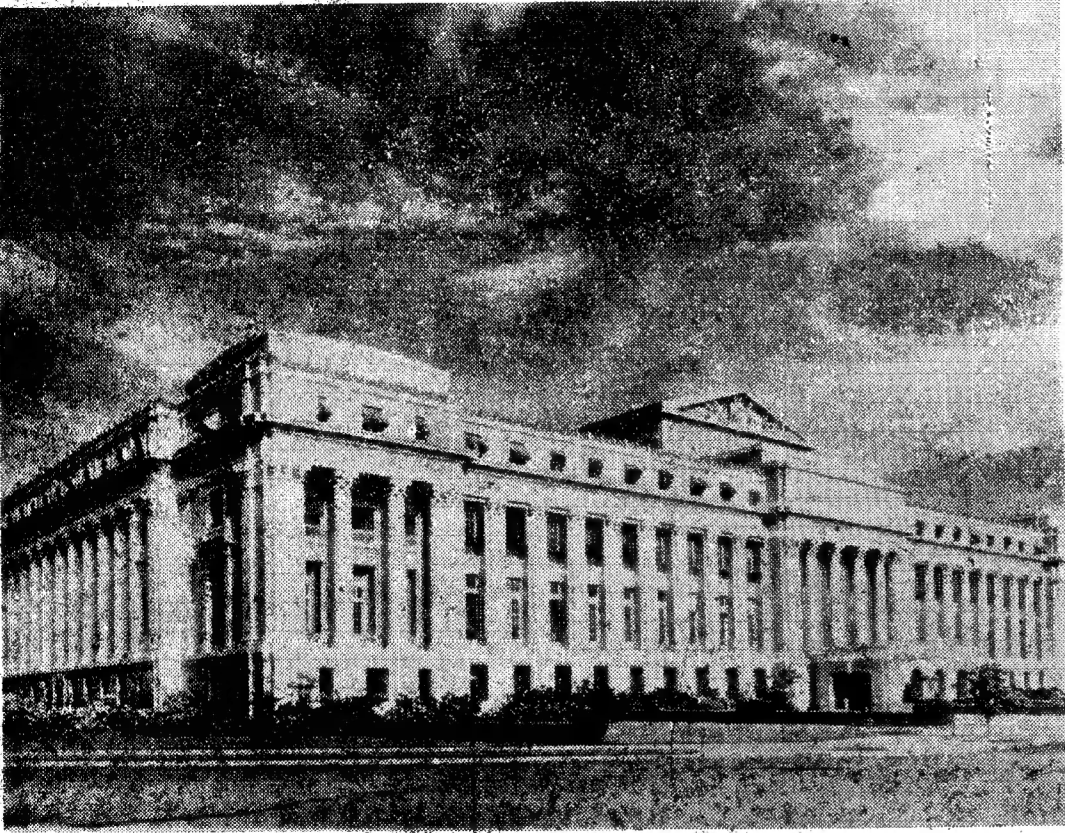
22-10-1947

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

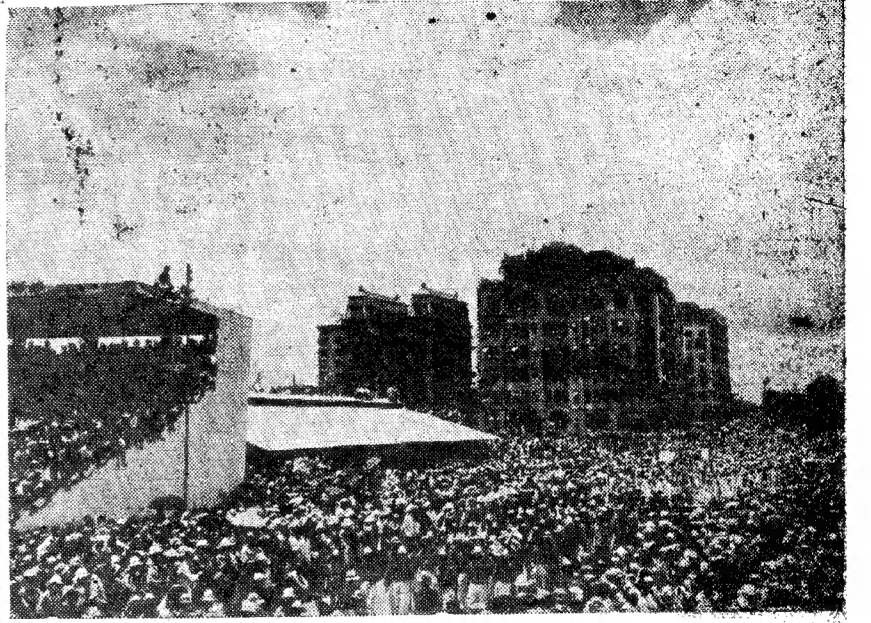
వెల 4 అణాలు

స్వతంత్ర పిలిచే నా దీవులు

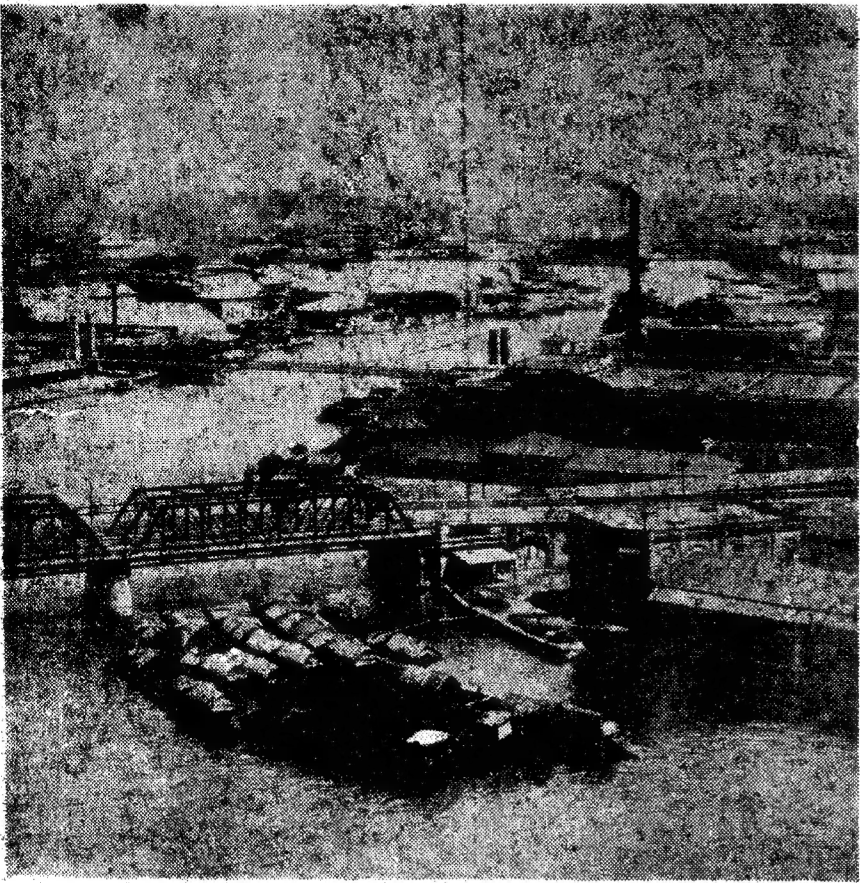

మనిలాలో ప్రభుత్వ శాసనసభా భవనము.

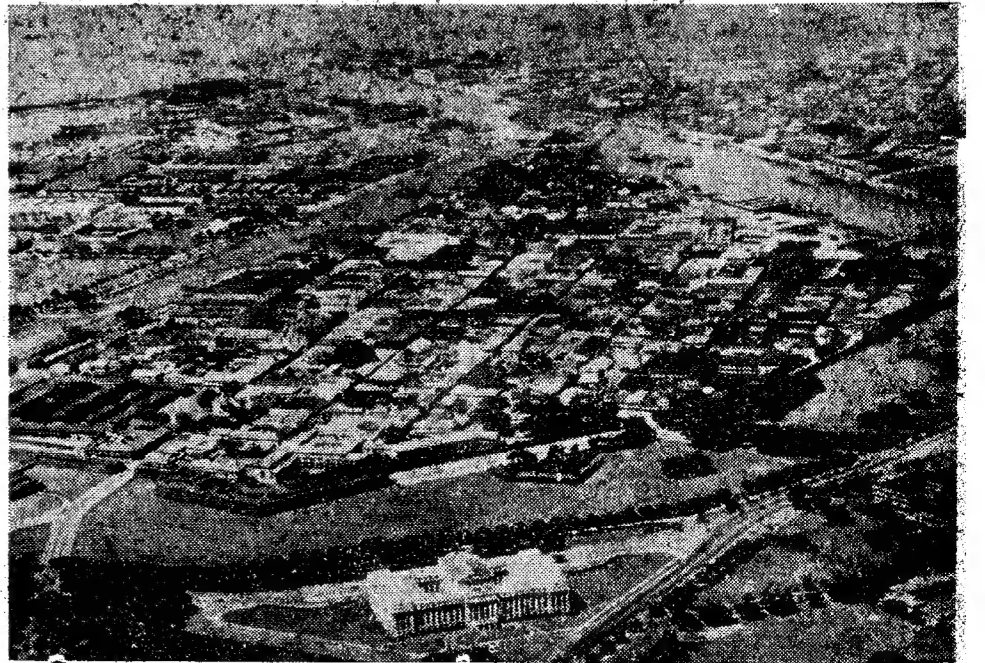

1946 జూలై 4 వ తేదీ ఫిలిప్పైన్స్ రిపబ్లిక్ స్థాపితమైనప్పుడు మిల్క వీధులలో స్వతంత్రోత్సవము.

ఫిలిప్పైన్స్ ముఖ్యపట్టణము "మనిల్లా" నగరం. (ఆకాశంనుంచి దృశ్యం చిత్రములో మండున్నది ఫిలిప్పైన్స్ శాసనసభ)

పాసిగ్ నది, మనిల్లానగరం మధ్యలోనుంచి ప్రవహిస్తుంది.

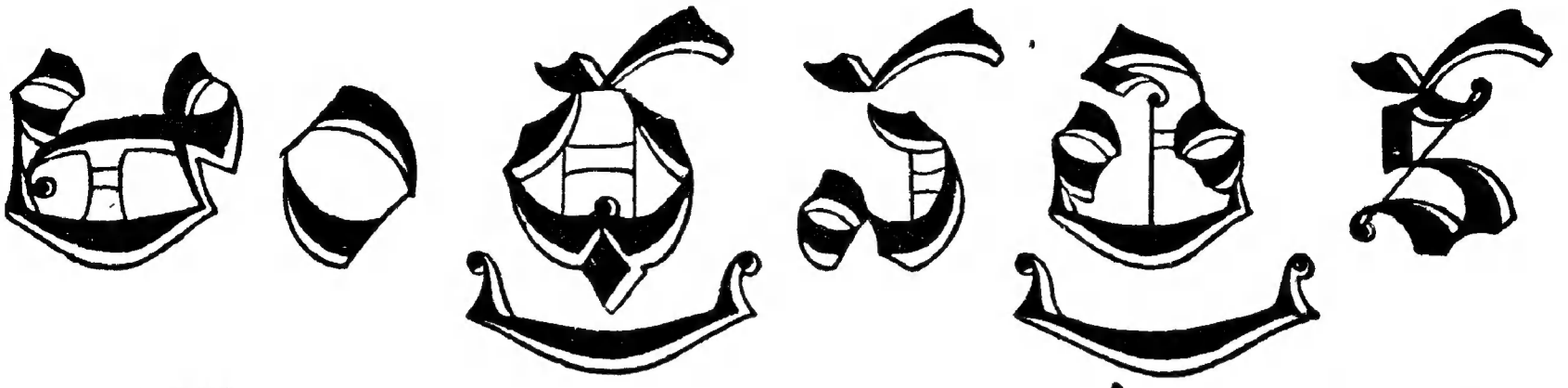

మనిల్లాలో కొబ్బరితోటలు, అడవులోంచి వస్తున్న నేలయేర్పాటు రమ్యంగా ఉంటుంది.

ఫిలిప్పైన్స్ లూజోన్ దీవిలో ఇనుపు పురికొల్పే ప్లాంట్ దిగుమతి జరుపుతోంది.

వత్సర చందా రు. 12-0-0

డిప్రెటిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర ! యప్రియము తన మనంబున కగు దా

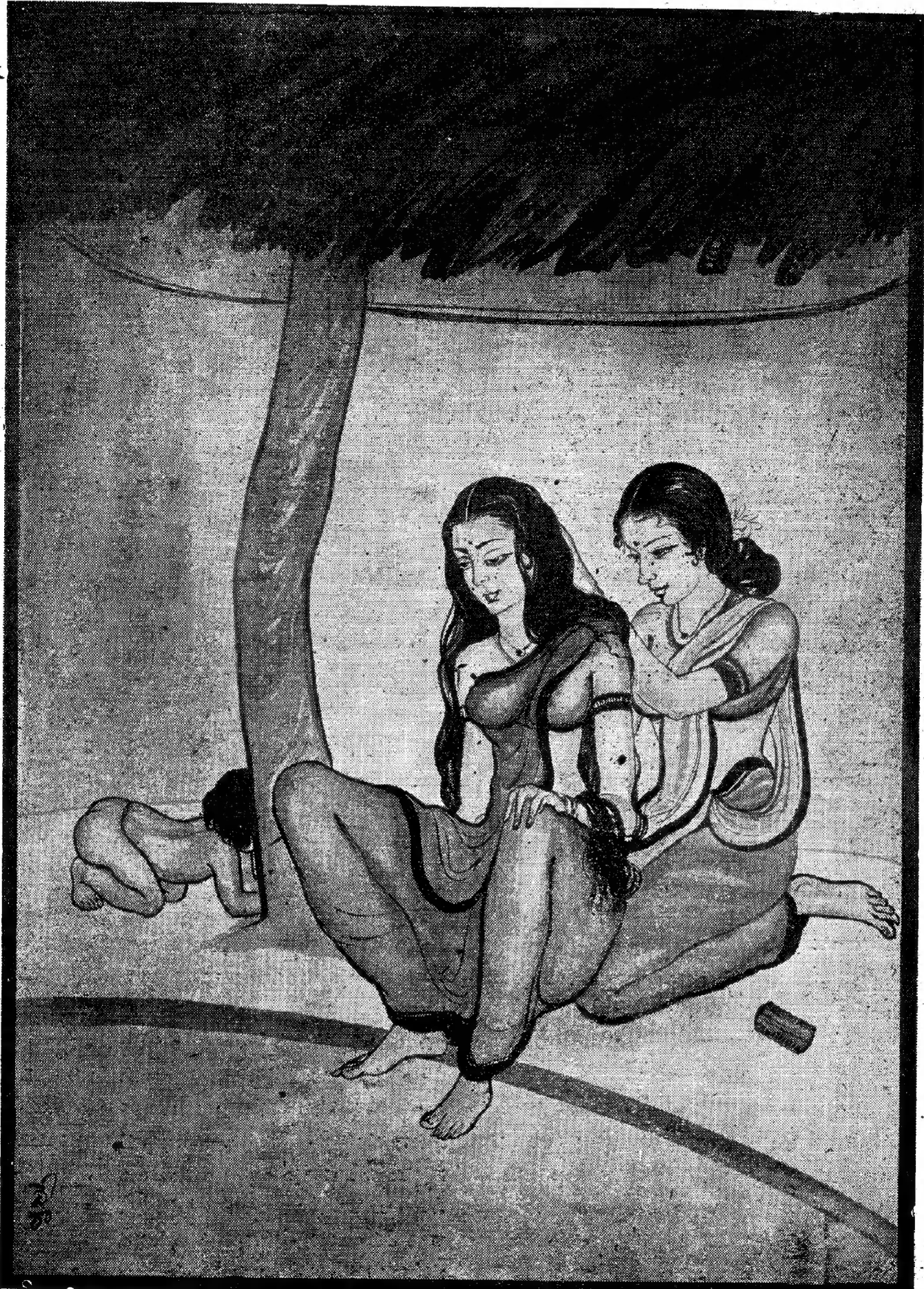
నొరులకు నవిసేయకునికి పరాయణము యరమధర్మ యధముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 6

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుద్ధ అష్టమి బుధవారము

కౌముది లంకారణము

ఆంధ్రపత్రిక

1947-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 22-వ తేది బుధవారము

అన్యక్రాంత నివేదనలు

జమిందారీలందు కొన్ని రకముల భూముల అన్యక్రాంతమును నిషేధించుటకు గత బుధవారము రెవెన్యూ మంత్రి కళా వెంకటరావుగారు అసెంబ్లీలో ప్రతిపాదించిన బిల్లు శనివారము నాడు కొన్ని సవరణలతో ఆమోదింపబడినది. ఆర్డినెన్సు ప్రకటితమైనప్పటి నుండే గాక, అప్పటికి పూర్వమే అన్యక్రాంతము చేయబడిన వాటికి బిల్లు వర్తింప చేయకూడదను సవరణను, ప్రధమమున రెవెన్యూ మంత్రిగారు అంగీకరింప తీరస్కరించిరి. కాని సెలెక్టుకమిటీ వారికి వ్యతిరేకముగ నిర్ణయించినది. రెవెన్యూమంత్రి సెలెక్టుకమిటీ సూచనలకు కొన్ని సవరణలను ప్రతిపాదించెను. ఆ సవరణలవల్ల, పూర్వ అన్యక్రాంతములు నిషేధింపబడిననూ, కొన్ని రకములవాటికి మాత్రము నిషేధము వర్తించదు. అన్యక్రాంత మనునది, విద్య, వైద్య, మత, ధర్మ, సహకార సంస్థలకు, మునిసిపాలిటీ, స్థానికసంస్థలకు చేయబడిన అది రద్దుకాదు. వ్యక్తుల విషయమున 20 ఎకరముల వరకూ నిషేధము కాకుండ పరిమితి ఏర్పరుపబడినది. తమ సవరణకు తోడుగ, సదుద్దేశముతోనూ, పరిహారమునూ పొంది అన్యక్రాంతము చేయబడిన భూములకు కూడ ఈ బిల్లు వర్తించకూడదను శ్రీ వైద్యనాథఅయ్యరుగారి సవరణను కూడ రెవెన్యూమంత్రి ఆమోదించెను. చివరకు వీరిఉభయుల సవరణలతోనూ, ఆమోదింపబడిన బిల్లును చూచిన, రెవెన్యూమంత్రి సెలెక్టుకమిటీ సూచనలను పూర్తిగా అంగీకరించి యుండిన బాగుండెడిదని అనుపించక మానదు. కొన్ని ప్రజా ఉపయోగ సంస్థల సందర్భమున తప్ప, వెనుకటి అన్యక్రాంతములను రద్దుచేయవలెనను నిబంధన ఉన్నప్పటికీ ఆచరణ యందు అది లేనట్లుగనే యెంచవచ్చును. 20 ఎకరములకు మించిన అన్యక్రాంతముల సందర్భములలో వైద్యనాథఅయ్యరుగారి సవరణ కొన్ని పరతులను తెలుపుచున్నది. వాటిని తృప్తిపరచుట మీదనే అన్యక్రాంతము చేయుట, చెల్లకపోవుట ఆధారపడి యున్నది.

రెవెన్యూమంత్రి బిల్లు, దానికి ఆధారమైన ఆర్డినెన్సు తలపెట్టినదానికి మించి యుండుటవల్లనే ఇన్ని సమస్యలు, విమర్శలు ఉత్పన్నమైనవి. ఆర్డినెన్సు ఒక పరిమిత ప్రయోజనమునే సాధింపనెంచినది. అప్పటికి కొందరు జమిందార్లు విచక్షణా రహితముగ చేయుచున్న అన్యక్రాంతములను నిరోధించుటగాని, పూర్వమే పుడోచేసిన వాటినిన్నిటిని రద్దుచేయుట కాదు. అలా రద్దుచేయుటవల్ల రైతుకు కలుగు ఉపకారము కనుపడదు. సాగు చేయుచున్న వ్యక్తి హక్కులను రక్షించుట ఆర్డినెన్సు ఉద్దేశముకాదు; ఈ బిల్లు ఉద్దేశముకాదు. రద్దుచేయుట వల్ల పొలములు ప్రభుత్వమునకుగాని, జమిందారుకు గాని సంక్రమింపగలవు. అసలు ఈ బిల్లును ముందుగాగాక, జమిందారిరద్దు బిల్లుతో కలిపి ప్రతిపాదించవలసి యున్నది. ఆర్డినెన్సుకు కాలమైపోవుచున్న దాని నిబంధనలను ఏదో రూపమున పొడిగించవలసి యున్నది. జమిందారి రద్దు బిల్లుతో ప్రతిపాదించినప్పుడు కూడ, పూర్వ అన్యక్రాంతములను రద్దుచేయుటలో కూడ ఒక సమంజసమైన కాలపరిమితిని నిర్ణయించవలసి యున్నది. కాని, ఎన్నో సంవత్సరముల క్రితము జరిగిన దానికి వర్తింప చేయబానుట అసమంజసము. జమిందారిలను రద్దుచేయక అవి రద్దయిన పరిస్థితులు రావలెననుట అసంగతము. వైద్యనాథఅయ్యరుగారి సవరణ సూచించిన "సదుద్దేశము" ప్రతి అన్యక్రాంత విషయమున జిల్లా కోర్టు నందు రుజువుకావలసియున్నది. సదుద్దేశమునకు నిర్వచన మనునది సులభ సాధ్యముకాదు. మామూలుగా సదుద్దేశమైనది కోర్టులో, అన్యవిధముగా నిర్ణయింపబడుట సాధ్యము. దురుద్దేశముతో కూడినది సదుద్దేశముగా కూడ నిరూపింపబడవచ్చును. ఈ "ఉద్దేశము" కూడ జమిందారుదా, లేక భూమిని పొందిన అతనిదా? మిగిలిన ఫలితము

తెలుసున్నప్పటికీ బిల్లు ఆఖరి రూపము కోర్టువ్యవహారములకు ఎక్కువ అవకాశముల నిచ్చుచున్నది. కాని సంస్థలకు చేయబడిన అన్యక్రాంతములను రద్దుచేయక పోవుటలో ఉద్దేశము, బహుశః అవి ప్రజోపయోగకరమని అయియుండవచ్చును. దీనినిబట్టి, దేవాలయ ధర్మాదాయ ఈనాముల రద్దు విషయమున కూడ రాజీభావమును చూపెదరను ఊహకు ఆశపర్చుచున్నది. ఈ సంస్థల యెడ చూపిన దాక్షిణ్యభావమును సామాన్య వ్యక్తులయెడ చూపక పోవుటలో గల అర్థము బోధపడుటలేదు. ఒక విధానమును రద్దుచేయ దలచినపుడు, ఆ సిద్ధాంతమును వ్యక్తులకు, సంస్థలకు ఒకే విధముగ వర్తింపచేయవలసి యున్నది. అది భూముల అన్యక్రాంత విషయమైననూ సరే, ఈనాముల రద్దు విషయమైననూ సరే ఎట్టి వ్యత్యాసము చూపకూడదు. దేవాలయ ధర్మాదాయములను రద్దుచేసిన మత ధర్మము ననుసరించి ప్రభుత్వము కలుగచేసికొన కూడదనిన, ఆ వాదము నిలువజాలదు. ఎంజీమెంట్ బోర్డును నిర్మించినపుడు ఈ అలజడి వచ్చినది. కాని అది లెక్క చేయబడలేదు. ఇప్పుడు ఆ బోర్డును రద్దుచేసి కార్యభారమును ప్రభుత్వమే వహింపనున్నది. కాబట్టి వ్యక్తుల విషయమున లేని సంశయములు, ఇతర విషయమున రాసవసరము లేదు.

రామపాదసాగరము

రామపాదసాగర నిర్మాణ విషయమున మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రత్యేక ఇంజనీరు శ్రీ యస్. గోవిందరాజ అయ్యంగార్ రాష్ట్ర శాసన సభ్యులకు నివేదించిన అంశములు దేశమంతటి దృష్టిని ఆకర్షించగలవు. దీని నిర్మాణము సాధ్యముకాదని వీరు వ్రాసినటుల కొద్ది మాసముల క్రితము అనుకొనిరి. రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రశ్నలు కురిపింపబడినవి. నిజము కాదని పబ్లికువర్క్స్ మంత్రి భక్తవత్సలంగారు సమాధానమిచ్చిరి. మొన్న శాసనసభ్యులకు తెలియజేసిన దానినిబట్టి శ్రీ గోవిందరాజ అయ్యంగారికి ఆలాంటి సందేహము లేకపోవుటే గాక, రామపాదసాగరము సుసాధ్యమని వారికి విశ్వాసమున్నట్లు విశదమైనది. మీదుమిక్కిలి పని ఆరంభించుటకు ప్రభుత్వము లాంఛనాయతమైన గ్రాంటును మంజూరు చేయకపోవుటే నిరోధకముగా నున్నట్లు తెలిపిరి. మొన్నటి సస్సిమెంటరీ గ్రాంటులందు అది ఏర్పాటు కాబడునని అందరు ఆశించిరి. కాని అలా జరుగలేదు. ఇప్పుడు తొందరపడనవసరము లేదని వచ్చే బడ్జెటు నందు ఏర్పాటు చేయవచ్చునని ఆర్థిక మంత్రి అభిప్రాయమైనట్లు శాసనసభ వర్గములందు అనుకొనుచున్నారు. అదే నిజమైన, ఏమాత్రము సమర్థనీయము

కాదు. అయినప్పటికీ వెనుక ఇంజనీరు ఏదో అభిప్రాయమును తెలిపినాడని పెద్ద గందరగోళము చేసిన పెద్దలు ఇప్పుడు మానము వహించుటకు గౌరవము ఊహింప సాధ్యమగుటలేదు.

భారత ప్రభుత్వము ఇదివరకే దీని నిర్మాణము కను ఖర్చును సగము విరాళముగా నిచ్చుటకు అంగీకరించినది. శ్రీ గోవిందరాజ అయ్యంగారు లోప ఉపన్యాసములో రామపాద సాగరము తగినంత ఆదాయమును ఇవ్వదన్నట్లు తెలిపిరి. ప్రభుత్వమునకు 4%, 5% గిట్టినగాని, దానిని గిట్టుబాటున దానిగ గుర్తించరు. శ్రీ గోవిందరాజ అయ్యంగారి అంచనా ప్రకారము రామపాదసాగరము పైని 2.16 వంతులే గిట్టగలదు. మొత్తము స్కీమున కను ఖర్చు, రు 86 కోట్లు. దీనిలో రు 40 కోట్లు ఆనకట్టకు, రు 13 కోట్లు ఎలెక్ట్రిసిటీ యంత్రములకు, లాకులకు; రు 27 కోట్లు కాలువలకు, సిబ్బందికి ఆరుకోట్లు వ్యయమగును.

ప్రజకు, ముఖ్యముగా ఆహార ఉత్పత్తి అధికమగుటకు కలుగు ప్రయోజనమును చూచిన రు 86 కోట్ల వ్యయము లెక్కచేయవలసినది కాదు. వైగా సగము వ్యయమును భారత ప్రభుత్వము భరించనున్నది. శ్రీ అయ్యంగారి సూచన ప్రకారమే పరికరముల ధర ముందు ముందు తగ్గవచ్చును.

అదీకాక రామపాద సాగరమువంటి స్కీములను సాంప్రదాయ దృష్ట్యా కాక, జాతీయ నిర్మాణపథకములుగా నెంచి నిర్మాణమునకు పత్రమింపవలెను. రామపాదసాగరమువల్ల కేవలము సాగుపైని ఆదాయము కాక, విద్యుచ్ఛక్తి మూలమున కూడ సర్వవిధముల ఆదాయము రాగలదు. బాగు ఖర్చు తగ్గగలదు. కాలువలమీద రవాణా మూలమునకూడ ప్రభుత్వమునకు రాబడి పెరుగును. అన్నిటికన్న జాతీయ సంపత్తి ముఖ్యముగ పెరుగగలదు. కాబట్టి గిట్టుబాటు కాదను భావమునకు ఆస్కారములేదు. ఇదీకాక, ప్రభుత్వము అసలు భూమి శిస్తు విధానమునే సంపూర్ణముగ సంస్కరింప ఆలోచించుచుండగ భూమి సాగుద్యారావచ్చు ఆదాయమును లెక్కకట్టుట ఉచితముకాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము లాంఛన గ్రాంటును మంజూరుచేసిన భారత ప్రభుత్వము వాదానముచేసిన సొమ్ము నివ్వగలదు. పనిని సత్వరము ఆరంభించుటకు పీలుగును. ప్రభుత్వము సంకోచించి ఆలసిండుటకు కారణము అగువడదు. ఏదైననూ గిట్టుబాటు కాదను భావము కాదని నమ్ముచున్నాము. మొన మొన్న అనుకొని బెంగాలు ప్రభుత్వము దామోదరవ్యాలీ పథకము ఆరంభించినది. కేంద్రప్రభుత్వముకూడ విశేష శ్రద్ధ చూపుచున్నది. రామపాదసాగర నిర్మాణము కూడ ఆ విధముగ సాగవలసియున్నది.

మహాత్మా గాంధీ - పాశ్చాత్య ప్రపంచము

“ఇండియా పాకిస్తాన్ల మధ్య యుద్ధం సంభవం కావచ్చు”, అని మహాత్మా గాంధీయే బహిరంగంగా పన్నాసంలో చెప్పాడని వినగానే ఇక్కడ (అమెరికాలో) చాలామందికి హృదయాలు కప్పిపోయినట్లున్నాయి. అసలు అంతర్జాతీయ పరిస్థితులు నాటి నాటికి అభ్యాసంగా తయారవుతున్నాయే, అనే ప్రపంచములో ప్రతి చోటా ప్రజలు తెంగవడి పోతున్నారు. యుద్ధం, ఘోరాభిమాన యుద్ధం, ఆటం బాంబులతోనూ, విమక్రిమి ప్రయోగాలతోనూ, మహాభీతి భయం గా సాగే యుద్ధం, వస్తూండే అనే ప్రపంచముతా భయపడి పోతోంది. నూత్నంగా దాస్యవిముక్త మయి, విభక్తమయిన, గాంధీజీ స్వదేశంలోనే, యుద్ధం ప్రత్యక్షం కాబోతోందంటే, ఆపటానికి అత్యంత మాతాందంటే, ఈ నిస్పృహ ప్రపంచ ప్రజలు మరింతగా అలముకొంటోంది.

“మహాత్మా గాంధీయే “శాంతి” విషయంలో నిస్పృహ చెందలే, ఇక తక్కిన మానవలోకానికి ఆపించేందు కేముంది?” అని ప్రజ గుజగుజలు పోతున్నారు.

కాని అసలు గాంధీజీ అభిప్రాయం సరిగా తెలియక మళ్ళీ కాస్త తేరుకున్నాం. గాంధీజీ చూడటం అసలు అర్థం ఇది. ఇల్లా పెద్ద పెట్టున హత్యాకాండలు, గృహద్వేషాలు, దోపిడీలు, హింసా, జరుగుతూ ప్రజల ఉద్రేకాలు రెచ్చి పోతుండటంతో, ఈ రెండు రాజ్యాలు, తప్పుడు మార్గమని తెలిసికూడా, తమ ఇచ్చా విరుద్ధంగా యుద్ధానికి దిగవలసి వస్తుందని గాంధీజీ హెచ్చరించాడు - ఇది చాలా అద సెరిగి చేసిన హెచ్చరిక. స్వల్ప పరిస్థితి భేదాలతో, ప్రపంచ బేతాలలో ఎక్కడెక్కడ, ఇల్లా అంతర్యామి నులు ప్రపంచమైన ప్రత్యక్ష యుద్ధ ముఖంగా ప్రపాస్తున్నాయో, అక్కడక్కడల్లా ఈ హెచ్చరిక అవసరంగా అన్వయిస్తుంది.

సామాన్యంగా, మహాత్ముని అభిప్రాయము ఎప్పుడు ఏది కాస్త తెలిసినా, మహా ఆశ్రంతో ముఖ్య వార్తలులాగే అమెరికా ప్రజలంతా స్వీకరిస్తూ ఉంటారు. ఈ మధ్య రక్తపాతంతో బీభత్సముతో, విద్యేషాలతో ఉడికిపోతున్న కలకత్తా, ఢిల్లీలలో ఆయన మహా ఆద్యుత చర్యలన్నీ మళ్ళీ ప్రపంచదృష్టిని ప్రముఖంగా ఆయనమీదికి కేంద్రీకరించాయి. (1989 నుంచి 46 దాకా ఆ మారణహోమ దినాల్లో అయితే, ఏ శాంతి ధూతకూ, ప్రజలలో పలుకుబడి వచ్చేదికాదు) అయినా, పాశ్చాత్యలోకం ఎప్పుడూ గాంధీ మతానికి విరుద్ధంగా ఉంటూనే వచ్చింది. కొన్ని సమయాల్లో ఆయన్ను ఏసు క్రీస్తుతో పోలిక చెల్లించిన మాటా నిజమే. న్యూ యార్క్ కమ్యూనిటీ చర్చ్ వాడైన గాంధీ జాకాహేన్స్ హోమ్స్ చాలకాలం క్రిందట ఇల్లా అన్నాడు. “రోమేన్ రోలా పేరు చెప్పేతే నాకు టాల్ స్టాయి జ్ఞాపికి వస్తాడు. సెపోలియన్ పేరుతో లెనిన్ పేరునా సునస్సుకు జోడింపుకు వస్తుంది. గాంధీజీని తలచినప్పుడు ఏసుక్రీస్తు స్ఫురిస్తాడు.”

కాని బహుశా ఈ సామ్యత ఉండటం వలనే నేమో, పాశ్చాత్యదేశాలు గాంధీతత్వానికి వశులుకాలేదు, ఈ వారం “సాటర్ రివ్యూ ఆఫ్ లిటరేచర్” అన్న పత్రికలో బ్రూక్స్ అట్కిన్ సోక్ క్రిందివిధంగా వ్రాశాడు. బ్రూక్ అట్కిన్ సోక్ రష్యన్ సైనికంలో, న్యూయార్క్ టైమ్స్ పత్రికా ప్రతినిధి. తక్కిన విదేశ విశేషాలకన్నా విశాల దృక్పథంతో వ్రాస్తూవుంటాడు. ఆయన గాంధీని గురించి ఇలా అన్నాడు: “కేవలం జ్ఞానం తోనూ, స్వయం ఆచరణోదాహరణలతోనూ ప్రపంచ సమస్యలు పరిష్కార మనవు. యేసు క్రీస్తు బోధాచరణ మూలాన్న 1900 ఏళ్ళు గడచినా ఇప్పటికీ ప్రపంచం ఏ మాత్రమూ, “శ్రేష్ఠ తర ప్రపంచ” ముగా మార్పు సాగించుకోలేదు.”

ఇల్లాంటి సందేహోద్బవమైన విషయాన్ని ధైర్యసాహసాలతో ప్రకటించి ఆట్కిన్సన్ ఇల్లా విశేషించుకొన్నాడు:

“మనం ఒప్పుకొన్నా, ఒప్పుకోకపోయినా ప్రపంచ సమస్యలు రాజకీయ విధానాలవల్లనే

పరిష్కారం కావాలనేది స్పష్టం. అభ్యుదయ రీత్యై ప్రపంచ మహానాయకుడు కావలసినవాడు, ఆదర్శం, నమ్మకం, ఉన్నవాడైతే చాలదు. క్రియాశూరుడుకూడా కావాలి. అబ్రహంలింకన్ చనిపోయి 80 ఏళ్లు దాటినాకూడా, పాశ్చాత్య దేశాలలో గాంధీ ప్రభావముకన్నా ఆయన ప్రభావమే ఎక్కువైంది. లింకన్ కూడా, చాలా మతనిష్ఠాపరుడే. సర్వ మానవప్రేమ, స్వయంసమరలూ. కలవాడే. కాని అవసరం వచ్చేటప్పుటికి, కార్యరంగములో పీరుపెలా దూక గలడు.” అన్నాడు.

అయితే, కార్యశూరత్వము అంటే ఎల్లప్పుడూ యుద్ధమే అవ సవసరం లేదు. లింకన్ సీగ్రో లను దాస్యవిముక్తులను చేశాడు. కాని నాలుగేళ్లు

లూ యీ పి షర్

అనవసరమైన ఆంతరంగిక కల్లోలంలో దేశాన్ని ముంచాడు. అనాటి ద్వేషాలు అల్లాగే మిగిలాయి. దక్షిణదేశానికి దానితో వచ్చిన సమస్యలు అల్లాగే మరింత క్లిష్ట మయిపోయాయి. అన్నిటికన్నా సీగ్రోలకు, ఈనాటికి ఆ అస్పృశ్యతగాని, బీద రికంగాని తగ్గనేలేదు.

మహాత్మాగాంధీ, శాంతివిధానంలో, బోధ వలన, స్వీకరణచరణవలన, ఉపవాసాలవలన, పారిజనులను అస్పృశ్యతనుంచి తొలగించి, ఉత్తమ శ్రవితంలోకి, అభివృద్ధి పథంలోకి నడవగల మార్గం లో ప్రవేశం చేయగలిగాడు. అల్లాగే జాతీయ సమరంలోకూడా, ధృవతారయై, పితృవ్యుడై, శాంతిభద్రుడై, ఒక్కచుక్క రక్తం చిందనియ కుండా, దేశాన్ని బ్రిటిషువారి దాస్యంలో నుంచి విముక్తం చేశాడు.

“ఆ ! బ్రిటిషువారు కేవలం తమ ఆశక్తత వలన, తమ గృహకల్లోలాలవల్లా ఇండియా వదిలారు తప్ప ఇదేమికాదు.” అని వాదించినవారున్నారు. కాని దచ్చివారికి గృహకల్లోలం ఏమి తక్కువైందని ఇండోసియాలో పోరాటం సాగి పున్నారో? శ్రాంతివారు ఇంట గెలిచామనే, ఇండోచైనా ఉత్తరఅఫ్రికాలో మొరాయించి, మూర్ఛించి దెబ్బలాడుతున్నారా? బహుశా బ్రిటిషువారికి పీరికన్నా రాజకీయజ్ఞానం ఎక్కువేమో ! భారత సాధనమిది, భవిష్యత్తురాణం వ్రాతలను ముందే గ్రహించగలిగి ఉండవచ్చును. ఆవ్రాత గాంధీ దస్తూరియే అయివుంటుంది. అది చదవటమెల్లాగే అయినే నేర్పి ఉంటాడు.

అందుచేత, గాంధీజీని కేవలం ఆదర్శ వాదిగాను, లింకన్ క్రియాశూరుడుగాను, విభేదం చెప్పకోటం పొరపాటు. అసలు ముఖ్యంగా గాంధీజీ క్రియాశూరుడు. ఈక్షణంలోకూడా ఆయనక్కడ రాజకీయరంగంలో, ప్రత్యక్ష రాజకీయ, సాంఘిక ఆర్థిక సమస్యలను పరిష్కరించుకొనే కార్యకలాపంలో మునిగిఉన్నాడు.

అసలు గాంధీ తత్వానికి, ఇతర సుగుణాలతో పాటు, ఒకనూతన రాజకీయ విధానమునుండనే సత్యన్ని, గుర్తించలేకపోవటంలో, ముఖ్య విషయంగమనించకుండా, బ్రూక్స్ అట్కిన్సన్, తప్పు దోషం పడిపోయాడు.

వ్యక్తి స్వయంకీలానికి, పదిమందిలోకి వచ్చేటప్పటి ఆచరణకి, అధికవ్యత్యాసం ఏర్పడిపోయిందన్న ఏకైక స్వల్ప విషయమే, ఈ నాటి ప్రపంచ దుస్థితికి కారణం ఆయిఉండవచ్చును. ఏ నాడూ హత్య చేయని వాడు, ఆపేరు చెప్పేనే వళ్లు జలదరించే వాడు, యుద్ధం లో మైత్రాచికంగా హత్యాకాండలో నిమగ్నడౌతున్నాడు. పిల్లలంటే అతిగాప్రేమం

చేవారు, పెంపుడు పిల్లని, మక్కను పోషించే దుకు సర్వకర్తులు ధారపోసేవారు, ప్రపంచముం తెటా పసిపిల్లలు తిండిలేక చచ్చిపోతూ నీరసులై పోతున్నా, తమకడుపు నింపుకొని తృప్తిపడుతున్నారు. స్నేహితులతో, చుట్టాలతో, ఆబద్ధం ఆడడానికి వెరచేవారు, తము నిలబెట్టుకోలేమని తెలిసిన హోమాలను, బాహులంగా రాజకీయరంగంలో ఇచ్చేస్తున్నారు. దైవంలో నమ్మకము, భీతిగల వారమనే వారు, వేలమంది సాటి మానవులను, దోపిడీచేసి, నరికినీచీ, వివశతలుచూపి, హక్కులనుదొంగిలించి, వారికి అపచారాలు చేస్తున్నారు.

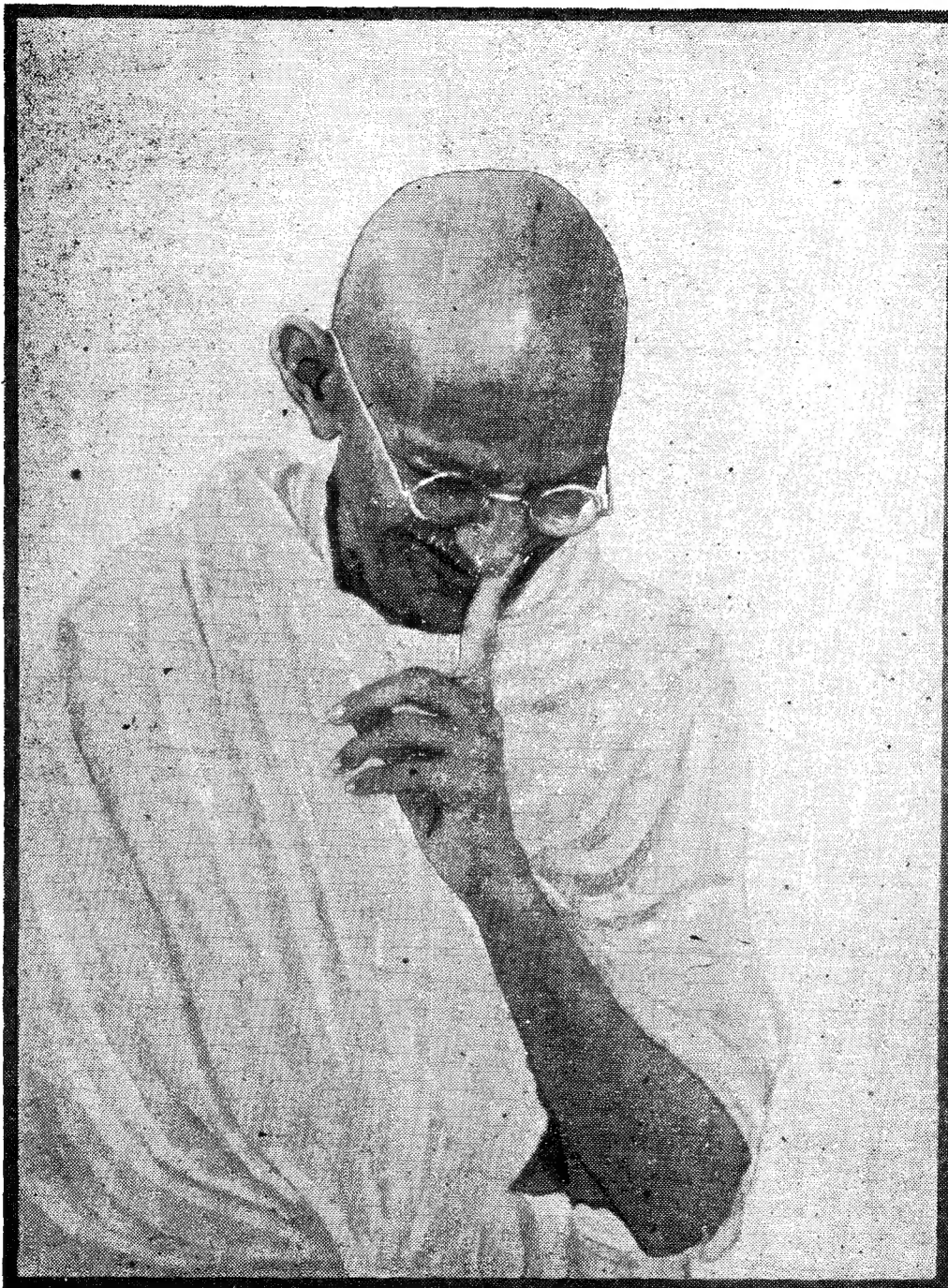
ఇప్పుడు మహాత్ముడు, ఈ వ్యక్తి నైతిక శిల తమ, రాజకీయ ఆచరణకు, సంధానకృత కుదిరేందుకు నిలబడ్డాడు. ఈ సంధానమే, పాశ్చాత్యులలోనూ, ప్రపంచములోనూ కూడా కరణై పోయింది. రాజకీయానికి, నైతికానికి సంబంధం కుదరటం లేదు. వ్యాపారానికి, నిజాయితీకి దూరమైపోయింది. కాబట్టి, మానవ జాతి అంతా అటమటలాసిపోతుంది. క్రిష్టియన్లు, యూదులు, ముస్లింలు, హిందువులు, ఎవరైనా కానీండి, ఏడువారాలూ, తమ మత నైతిక నూత్రాల నవలంబిస్తూన్న వారు ప్రపంచంలో ఎందరు ఉన్నారు ?

కలకత్తా, ఢిల్లీలలో ఇంతటి అదృష్టాలు గాంధీజీ మాపినాకూడా, ఇండియాలో అనేక ప్రదేశాలలో హిందువులు, ముస్లింలు, సిఖులు పెద్దపెట్టున ఘాతుకంగా హత్యాకాండ సాగించటంతో, బైట దేశాలలో గాంధీజీ ప్రతిష్ఠ కొద్దిగా దెబ్బతిన్నది. “తన బోధలు, తన తత్వము తన ఇండియాదేశమే పాలించనివాడు, పాశ్చాత్య ప్రజా స్వామ్యాల కిక ఈయన చెప్పే దేమిటి, ఈయన తత్వప్రభావ మెంత” అని అన్నారు.

కాని ఈ ఘాతుక కృత్యాలు, తమ పరి భేదాలూ కూడా ఘానీజం బీజాలను నాటుతాయి జాగ్రత్త అనిసెప్రూ ప్రధాని హెచ్చరించటంలో గాంధీజీ తత్వమే మరల గోచరించింది. హింసా విధానాలు నియంతృత్వాలకు దోవలు తెరుస్తాయి. తన ప్రజను నిందిస్తూ, (ప్రపంచముందర ఇండియా సిగ్గుతో తలవంచుకోవలసివచ్చిందని) సెప్రూ తన వారిని కోప్పడ్డాడు.

ఇల్లాంటి నిజాయితీ ఆయన, అత్యంత పరిశు, తదనుగుణమైన పశ్చాత్తాప ప్రాయశ్చిత్త సంస్కారాలూ న్యాయము, స్వతంత్రము వీటికి అక్కడ నిలవ నీడ ఉందని వక్కాణిస్తాయి. స్వదేశీ సులను ఖండించి చెప్పగల ధైర్యముచాలా కొద్దిమంది రాజకీయ నాయకులకుంటుంది. పై వారిపై తప్పువేయటమే సామాన్యమైపోయింది.

ఒక్కరోజులోగాని, రేదా ఒక ఏడాదిలో గాని, ప్రజాస్వామ్యాలన్నీ గాంధీ తత్వంలోకి వచ్చేస్తాయని నేనాశించటంలేదు. ప్రస్తుతం ఉన్న కంగాళిలోనుంచి, ఆత్మవిశ్వాసంతో ఎల్లా బయటపడటమూ అని, ఆశా కిరణం కోసం, ఒక విశ్వాసబలంకోసం, పశ్చిమలోకం, తడుము లాడుతోంది. పూర్వం ఎప్పటికన్నాకూడా ఆత్మవిచారణ, ఆత్మదూషణ ఎక్కువేఅయ్యాయి. విమర్శన మైత్రీయంతంగాఉంటే, అట్టి వాణ్ణి జనం తూర్పారబట్టడంలేదు. మనలో చాలా అవకతవక లున్నాయని చాలామంది ప్రజలకు తెలుసును. ఈ మనస్థితిలో, ఈనాటి రాజకీయ స్వాధీన పరత్వాలను, కాస్త గాంధీ తత్వంతో బోడించి వ్యవహరిస్తే మేలు కలుగక తప్పదు.

“మహాత్మాగాంధీని తలచినప్పుడు ఏసుక్రీస్తు స్ఫురిస్తాడు.”

నవల

నారాయణభట్టు

శ్రీ నరసింహశాస్త్రి

౧౩

వజ్రయ మందిరము

వజ్రయప్రెగడ మందిరము గృహ మనుటకంటె చిన్నదుగ్గ మనుట యుక్తతరము. ప్రధాన గృహము మాడంతస్థులమేడ. కాని దానికి అనుబంధముగానున్న యితర గృహముల మధ్యనుండి బయటికి నది కనుపించదు. విశాలమైన యావరణము చుట్టును ఉన్నతమగు శిలాప్రాకారము కలదు. దానికి నలుదిక్కుల నాలుగు గోపుర ద్వారములేకాక చిన్న ద్వారములును కొన్ని గలవు. అందులో కొన్నిటినుండి లోనికి బోవుటకే యనుజ్ఞ కలదు. మరికొన్నిటినుండి బయటికి వచ్చుటకు మాత్రమే యనుజ్ఞ యిస్తుంది.

వజ్రయ రాజకార్యములు ఎక్కువభాగము ఆ గృహమునం దుండియే నిర్వహించును. ఎందరో కరణములు పత్రములు వ్రాయుచు నిరంతర మొక కాలలో నుండురు. మరియొకకాలలో రాజ భటులు రాత్రింబవళ్లు జాగ్రత్తయియుండి యావరణమంతయు రక్షించుచుండురు. ఒక గజము, కొన్నియుత్తమాశ్వములు ననేకశిబికులు రెండు పల్లంకములు నచ్చట కలవు.

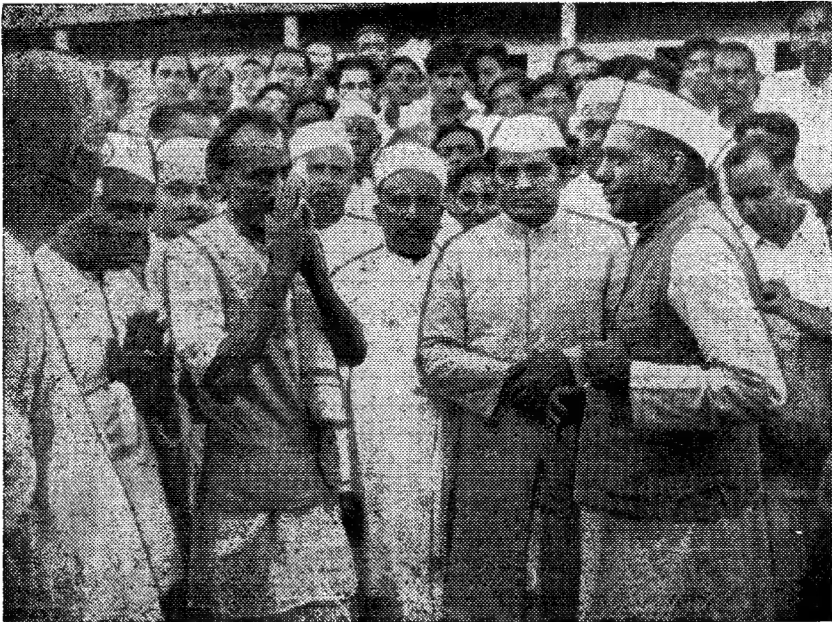
ఒకప్రక్క చక్కని లీలోద్వానమును దాని మధ్య నొక వాపికయు నున్నది. మరియొక ప్రక్కనున్న గోష్ఠము బహుసుందరమైనది. అందులోని గోవులు అనేకములు. అవి అనేక జాతులవి. అందును కపిలవర్ణముగల యొకానొక ధేనువు జగన్మోహనముగానుండి కామధేనువు అవతరించినట్లు కనుపట్టుచుండును. దాని పాలు వజ్రయ హవ్యకవ్యములకు మాత్రమే యుపయోగించును. వజ్రయ కదియే తల్లి, అదియే ముగ్ధుల జాతురు. ఉదయమున లేచి వజ్రయ దాని దర్శించును. సాయంత్ర మింటికి వచ్చినంతనే గోష్ఠమునకు బోయి దానిని మరల దర్శించును. వజ్రయ ధర్మపత్నియే దాని పోషణచేయును, పాలు తీయును. దానికి వజ్రయ యింట రాజ భోగము దివ్య భోగము సాగుచుండెను; ఇతరగోవులక్షీరము గోపాలకులు తీసి ఉదయమునను సాయంత్రమును చాతుర్వర్ణ స్త్రీప్రజల కందరికి సాదరముతో పంచిపెట్టుదురు. కొందరు రోగులు, పసిపిల్లలతోలులు, వజ్రయధర్మపత్ని సోమిదేవమ్మగారి చేతిమీదుగా ఆ పాలు కావలె నని యాచితురు. ఆమె చేతిమీదుగా నిచ్చిన గోక్షీరము త్రాగించినచో పసిపిల్లల జాడ్యము లనేకములు పశశమించునని పిల్లలతోలులకు విశ్వాసము కలదు. అట్టివారు వచ్చినచో వజ్రయ సోమిదేవి వెంటనే వచ్చి యాదరముతో వారికి కావలసిన పాలందిచ్చి యా పిల్లలజాడ్యము తెలిసికొని విశేషానుభవమువలన నెరిగిన చికిత్స కూడ చేస్తును. మరియు నా గోశాలలో రెండు వృషభ రాజములు నందికేశ్వరుని స్మరణకు తెచ్చునవి కలవు.

వజ్రయమందిరములో అతిథిశాల యొక టున్నది. అందు బ్రాహ్మణులెవ రెప్పుడు వచ్చినను వారి కాతిథ్యమునకు లోపముండదు. ఎప్పుడు వచ్చితివి? ఎందుకు వచ్చితివి?—ఇట్టి ప్రశ్నలచ్చట నడుగరు. సర్వవిధముల వారి స్నాన సంద్యాదికర్మలకును, భోజనమునకును విశ్రాంతి కిని సౌకర్యములు సేవకులు చేయుదురు. ఎందరు వచ్చినారను లెక్కలేదు. బ్రాహ్మణపూజవలన వజ్రయ తాను ధన్యుడైనట్లు భావించునుగాని ఇందర కాశ్రయమిచ్చుచున్నా నని తలపడు.

వజ్రయప్రెగడ స్వయముగా నగ్నిష్టమాది క్రతువు లనేక మొనరించెను. సదా పురోహిత

పవిత్రవక్త్రుడు, తనవద్దకు వచ్చిన విద్యాంసులను, అందును ముఖ్యముగా వేదవేదాంగవిదులను, సోమయాజులను, విశేషధనమిచ్చి సన్మానించును.

అత డావిధముగా నాదరించునది యొక్క బ్రాహ్మణులనే కాదు. ఆ యింటికి వచ్చు సర్దులు నానావిధములవారు. మన మెన్నిరకముల యాచకుల నెరుగుదుమో అందరు నచ్చటకు వచ్చుచుండురు. బాధ్యతముణులు, దిగంబరజైనులు, పెద్ద కుంకుమబొట్టులు పెట్టుకొనిన భూత వైద్యులు నక్కడ కనుపించుదురు. తంబురా పట్టుకొని పాటలు పాడుచు వచ్చు హరిదాసులు, హరదాసులు, కుంటివారు, స్రుష్టివారు, మూగ, చెవిటి, నత్తివారు—వత్తురు. నెమిలి కన్నులు ధరించి జేగంటలు కొట్టుకొనివచ్చు చెంచుదొరలు, త్రాచుపాము లాడించు నాగ రాజులు, ముఖ మంతట బొట్టుపెట్టు కోయ

బొంబేపానుల స్వాగతాన్ని అందుకుంటున్న వజ్రయ కృపలానీ

దొరలు, అడవిదొరలు, బుడిబుక్కలవారు, నూనె గుడ్డలువారు, దొమ్మరులు, మందు లమ్మవారు, బుట్ట లల్లువారు,—భట్టులు, విప్ర వి నోదు లు, పగటి భాగవతులు, జ్యోతిష్కులు, శాకుని కులు, సాముదిరులు—అందరు నేరాఘాటముగా లోనికి వెళ్తుదురు. వారందరను తృప్తి నొందిన ముఖములతో బయటికి వచ్చెదరు. కాని లోపలికి వెళ్లి నేవారందరను మరల నడచి విధముగా బయటికి వెళ్తుదురో, మరి యెట్లు వెళ్తుదురో మాత్రము పరిక్షించు నవకాశ మెవ్వరికి నుండదు.

తూర్పున నున్న సింహద్వారమున నత్తి నన్ని శిబికును, లోపలి విశ్రాంతి భవనములోనికి సేవకులు తీసికొని వెళ్లిరి. ఆ ప్రక్కనే సమస్తసౌకర్యములు గల చిన్న వైద్యశాల యొక టున్నది. అందులో సమగ్రులగు వైఖానసవైద్యులు, పరిచారకులు సిద్ధముగా నుండిరి. నత్తి నన్ని స్వృతి తప్పి యుండెను. వైద్యులు వెంటనే సుఖమైన పర్యంకముపై నతని బయటపెట్టించి క్రీడాద్వీపములో బాణము లాగి కట్టుకట్టిన రాజవైద్యుడు పంపిన పత్రము చదువుకొని యప్పు డవసరమైన నాద్యాదికపరీక్షలు, సువచారములు చేసి యచ్చట నెట్టి సందడియు లేకుండునట్లు నియమించిరి. నన్ని వెంట వచ్చిన రాజభటు లాతనిని వైద్యుల కప్పగించి యక్కడ నున్న కరణము వలన వరితచ్చిన్నము లున్నయా బ్రాహ్మణు నచట చేర్చినట్లు పత్రము పొంది శిబితో వెడలి పోయిరి.

ఆ సాయంకాలము వజ్రయ యింటికి వచ్చిన వెంటనే యథాప్రకారము గోష్ఠములో కపిల దర్శనమునకుగూడ బోవక ముందుగా వైద్య శాలకు నన్నిని చూడబోయెను. నన్ని కింకను స్వృతి రాలేదు. వైద్యులను విచారించగా, వారు నన్ని గాయము అంత పెద్దది కాదుకాని, విశేషము రక్తము ప్రవించినందువలన మిక్కిలి నీరసించి యుండె ననియు, ప్రాణాపాయ ముండదని యూహించుచున్నా మనియు జెప్పిరి. ఆ బ్రాహ్మణునికి స్వృతి వచ్చి, మాట్లాడుస్థితిలో నున్న యెడల నే వేళకైనను తనకు తెలుప బంచి, వజ్రయ గోష్ఠమునకు బోయి యాపిమ్మట యాచకులకు దానముచేయు నభ్యంతర మందరమున కేగెను.

వజ్రయ మహాధర్మాత్ము డని పేరు మ్రోగిన వాడుగాన నాత డింటికి వచ్చువేళ కే అగ్రు లెందరో వాకిట నుండుట కూడియుండిరి. ఆ కాలలోనికి వజ్రయ వచ్చినపిమ్మట ద్వార పాలకు లా యాచకుల నొక్కొక్కరినే లోనికి కదలజొచ్చిరి. వాకిట నున్నవారిలో, మేము ముందు, మేము ముందని లోనికిబోవుటకు పోరాట మారంభించెను. ఆ పోరాటము భటులు సద్దుచున్న యంతరము చూచి యొకకొందరు తండముగా లోనికి త్రోసికొనిపోయిరి. అందులో నొక బాధ్యతముణుడుగూడ నుండెను.

అంత యాత్రముతో వచ్చినవారి నందరిని చిరు నవ్వుతోపాటు గుప్తదానముతో సత్కరించి వజ్రయ వడివడి బంపివేసెను. కాని యా శ్రమణుని వంకనైన జూడకపోయినందున నాతడు సౌగతదర్శనములు చింతించుచు నిలిచిపోయెను. మిగిలినవారి నందరిని బంపి, యానాటి కరి సంభావన పూర్తియైనదని భటులకు తెలుపగా వారా ద్వారము బంధించిరి.

ప్రసంగాదు లన్నియు బూసగుచ్చిన ట్లాతడు వివరించెను. ఆరాత్రి యాగ్గురు మనుష్యు లెవరినో శివాకారముగా నున్నవానిని, బంధించి సామాను కొట్టులో వేసి నా రనియు, నత డెవరో యెంత ప్రయత్నించినను తెలియజాలకపోయిరి ననియు తెలియజేసెను. “దెబ్బతినిన మరునాటికే మల్లప్పు, రాజకుమారుడు స్వస్థుడయ్యెను గాని మిక్కిలి యపాయకరమైన స్థితిలో నున్నట్లు వైద్యులు తెలుపుచు నాపులను జూడనీయకున్నారు. కాని యశ్వవర్తకులు, నాయుధవర్తకులు ఇత్యాదులెందరో సంఘారామములో విడిసియున్నవారు రాత్రి లాతని నిరాశ్రయముగా దర్శించుచున్నారు. మరియు కొన్ని దినములవరకు సతదా సంఘారామములో రోగిగనే యుండునట్లుతోచుచున్నది.” ఇట్టివే యెన్నియో విశేషము లాతడు ప్రెగడ కరిగించెను.

వజ్రయ సైంధవులగు నశ్వవర్తకుల విషయ మేమని ప్రశ్నించెను. “వారు నిజముగా సింధు దేశమువారు కారు. ధారావరుని చక్రకూటములో నివసించువారే. అయినను వారి జాడలు మాత్రము కనిపెట్టుట కష్టసాధ్యముగా నున్నదిగ్ని అనెను.

“మరియు సంఘారామము లో నీ మధ. తాంత్రికక్రియలు ఆచరించుట యొక్కవైనది అవి సారంగధరుని వైత్యమునకు సమావేశములో నున్న యావృతప్రదేశములో జరుగుచున్నవి. అచ్చటికి వివిధసమయములలో, నక్కలయు, కుక్కలయు, చిత్రచిత్రపక్షులయు శవములును శల్యములును చేర్చుచున్నారు. మనుష్యకపాలములు చేరుచున్నవి. మద్యఘటము లందు దేవతాత్మప్రిక పుష్కలముగా వినియోగించుచున్నారు. అవిసినూ నడిపములు వెలిగించుచున్నారు. మేకవెండ్రుకలు అయి పాత్రములు నుపయోగించుచున్నారు. గ్రంథాలయములోని శల్యతంత్రము ప్రతులు అనేకము వ్రాయించుచు ఆక్రియల వినియోగము రహస్యముగా గ్రహించుచున్నారు. పట్టణములో భూతచేష్టలకు అక్కడి తంతువే కారణమని నా విశ్వాసము!” అనియు జెప్పెను.

వజ్రయ యా మాటలు విని, నిర్లక్ష్య స్వరముతో పట్టణములో భూతచేష్టలసంగతి యేమని ప్రశ్నించెను.

“పట్టణములో పలువుర యిండ్లలో నాకస్మికముగా చిత్రచిత్రవాగ్ధనులు ప్రబలుచున్నవి. వానికి సంఘారామ భిక్షువులు ప్రతిక్రియలు చేయుచు పేదలలో విశేషగౌరవము పొందుచున్నారు. మరియు చీనాదేశీయుడగు మహా సిద్ధుడు ఇప్పుడు కళింగములో నున్నాడట. అత డల్పకాలములో విజయయాత్రకు రాజమహేంద్రపురము వచ్చునట.”

“పట్టణములో ముఖ్యుల యిండ్లలో నీ భూతచేష్టలు ప్రాకినవా?”

“పావులూరి మల్లనార్యుల ధర్మపత్ని భూతచేష్ట చికిత్సకు వజ్రయ క్రమబద్ధము వెళ్లి దెబ్బలతో పొంగిపోయిన దవుడలతో వచ్చినాడు. ఆ విషయము శ్రమణులు గుసగుసలాడుకొనుచున్నారు. అక్కడ నేమి జరిగినదో తెలిసికొన సాధ్యముకాలేదు.”

“ఆ సామానుకొట్టులో వేసిన మనుష్యుడెట్లున్నాడు? జీవించియున్నాడా?”

“ఆ రాత్రి స్రుష్టివెన్నెలలో దూరమునుండి కాని చూడసాధ్యము కాలేదు. బహు స్థూల కాయుడు. కొట్టులోనుండి వినవచ్చుచున్న కేకలవలన నతడు జీవించియున్నట్లే యూహించును.”

ఇంతలో వజ్రయకు వైద్యులవద్దనుండి నందేశ హరుడు వచ్చెను. శ్రమణునికి నెల విచ్చి పంపి వజ్రయ బయలుదేరెను.

౧౪

నారాయణభట్టు

వజ్రయ కాలి యరికిడి వినినంతనే నత్తి నన్ని కన్నులు విచ్చి యాతనివంక నాదరగౌరవములతో తిలకించెను. వజ్రయ నిశ్చలముగా ప్రవేశించి యాతని ప్రక్కనున్న యాసనముపై నుకవేశించెను.

“సంధ్యావందనాదిక మైనదా?”

“మానసికముగా నిష్కణ్డే యైనది.”

(22 వ పేజీ చూడుడు)

అంతర్జాతీయ రాజకీయాలు

నర్. వి. య. రావు

భారత ప్రభుత్వము రాజ్యాంగ సలహా దారు, బర్మా రాజ్యాంగ వ్యవస్థా నిర్మాణంలో యితోధికంగా సహాయపడినవారు, అయిన నర్. వి. య. రావుగారు యీ నెల 23 వ తేదీన విమానంలో బయలుదేరి అమెరికాకు అట నుండి బర్మానుకు వెళుతున్నారు. ఐరిష్, అమెరికా రాజ్యాంగ వ్యవస్థలనుండి, భారత రాజ్యాంగ వ్యవస్థలోకి స్వీకరించుకొన్న నిబంధనలు అయా దేశాలలో యెలా అచరణలో ఉంటున్నాదీ స్వయంగా పరిశీలించేందుకే వీరు అక్కడికి వెళుతున్నారు.

జర్మనీ ఎవరి ఆధిపత్యంకింద వుంటుందో, వారి ఆధిపత్యంకిందనే యూరప్ ఖండంలో ఆధికభాగం వుంటుందన్నది పాశ్చాత్యరాజ్యాం లలో చిరకాలంగా వస్తున్న విశ్వాసం. జర్మనీలో ఈనాడు సోవియట్ రష్యా కమ్యూనిస్టు ప్రచారాన్ని మరి విపరీతంగా సాగించడంలో ఉద్దేశం ఇదే అయివుంటుంది. యూ.ఎస్ ఖండ మంతటికి జర్మనీ నాభిస్థానం వంటిది. సైన్య కంగా దాని ఉనికిగాక, పారిశ్రామికంగా చూసినా నేటికి జర్మనీ ప్రముఖస్థానమే. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామంలో భాగా చితికి పోయినప్పటికీ, జర్మనీ ఈనాడు దాదాపు రెండు కోట్ల టన్నుల ఉక్కును, మూడుకోట్ల టన్ను లకుపైగా బొగ్గును ఉత్పత్తిచేయ గలుగుతున్నది. మిగతా యూరప్ అంతటిసే (రష్యాతో సహా) కలిపినా ఇంత ఉక్కుగాని, బొగ్గుగాని తయారు కావడం లేదు.

అమెరికా ఆక్రమించుచున్న జర్మన్ భూభా గంలోనే రష్యా కమ్యూనిస్టు ప్రచారం ఎక్కు వగాసాగుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నవి. ఈ భూ భాగంలో ఈ మధ్య 'సోవియట్ యూనిటీపార్టీ' అని ఒకటి బయలుదేరింది. తూర్పు యూరప్ రాజ్యాలలో ఇటీవల ఏర్పడిన అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు సమాచారసంస్థ ఈ పార్టీ బల పరిచింది. బలియమైన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లోబడివుండే సోవియట్ జర్మనీ స్థాపించడం అవసరమని ఈ పార్టీ బర్లిన్ లో పెద్ద ప్రచారం సాగిస్తున్నది. పాశ్చాత్యరాజ్యాం ధనిక వాదాన్ని తీవ్రంగా ఖండిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితు లలో ఇటీవల ఏర్పడిన కమ్యూనిస్టు సమాచార

(17-వ పేజీ చూడుడు)

[పాలస్తీనా సమస్యపై ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రత్యేకసంఘంలో వివిధ రాజ్యాల ప్రతినిధులూ తమ తమ ప్రభుత్వాభి ప్రాయాలను స్పష్టపరచడం, స్వతంత్రయూదు, ఆరబ్ రాజ్యాలుగా దాని విభజన జరిగి తీరవలసిందేననీ, అదొకటే పరిష్కార మార్గ మనీ సోవియట్ రష్యా ప్రతినిధి అమెరికావైఖరినే బలపరచడం; వైర్మి ఆఫ్రికాపై ధర్మకర్తృ త్యాధికార స్థాపనవిషయంలో భారతదేశప్రతినిధి ప్రతిపాదించిన తీర్మానం నెగ్గి, ఛేనిస్ ప్రతినిధి ప్రతిపాదన ఓడి పోవడం; ప్రపంచ భద్రతామండలిలో తమ (ఇంకోవైనా) సమస్యను ప్రతిపాదించి, ఫ్రెంచి సామ్రాజ్యవాదుల అక్రమ యుద్ధాన్ని అరికట్టడానికి, న్యాయసమ్మతమైన పరిష్కారాన్ని సాధించడానికి పూనుకోవలసిందని వీట్ నాం అధ్యక్షుడు హోచిమిన్, ఇండియా ప్రధాని నెహ్రూకు ప్రత్యేకవిజ్ఞప్తి చేశాడని తెలియరావడం; స్వతంత్ర బర్మాతో భవిష్యత్ సేషానంబంధాలను నిర్ణయిస్తూ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఒక ఒడంబడిక చేసుకోవడం; ఇవీ ఈ వారం అత్యంత ప్రధానంగా జరిగినవిగా ప్రతిపాదించిన అంతర్జాతీయ రాజకీయ సంఘటనలు.]

గతవారం మాదిరిగానే, ఈ వారంకూడా అంతర్జాతీయ రాజకీయరంగంలో పాలస్తీనా సమస్యపై అగ్రస్థానం. సోవియట్ రష్యా ప్రతినిధి ట్యురాప్కిన్ పాలస్తీనాను యూదు, ఆరబ్ రాజ్యాలుగా విభజించడమే పరిష్కార మార్గమని ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రత్యేక సంఘంలో అమెరికా వాదనను బలపరిచాడు. సమితి విచారణసంఘసభ్యులు పాలస్తీనాలో ప్రత్యేకంగా పర్యటించేసి, పరిస్థితులను స్వయంగా చూసిన మీదట ఏ నివేదికపై తే సమర్పించారో, ఆధిపత్యం, ఆపరిష్కారమార్గాన్నే సోవియట్ రష్యా కూడా బలపరిచిందన్నమాట.

పాలస్తీనాలో ఇటీవల జరుగుతున్న దారుణ సంఘటనలకు, అక్కడ బ్రిటిష్ వారి మాండేటరీ పరిపాలన భగ్నంకావడమే కారణమనీ, అందు చేత బ్రిటిష్ ప్రభావత్యం సమాప్తమై, సాధ్యమైనంతవరకు స్వాతంత్ర్య స్థాపన జరగడం అవసరమనీ కూడా రష్యా ప్రతినిధి అన్నాడు. ఆరబ్ జాతికి, యూదులకు మధ్య సంబంధాలు సంతూర్ణంగా విషమించినవనీ, ఇక వీరిమధ్య సామరస్యంగాని, రాజీగాని ఏర్పడడం అసంభవ మనీ ట్యురాప్కిన్ సమితికి హెచ్చరిక చేశాడు.

రెండు స్వతంత్ర ఆరబ్, యూదు రాజ్యాలగా విభజించినప్పటికీ, ఈ రెండు రాజ్యాలమధ్య ఆర్థిక సహకారం అవసరమనీ, అందుకుగాను ప్రత్యేక విచారణ జరిపించాలనీ రష్యా ప్రతినిధి అభిప్రాయపడ్డాడు.

ఇంతేకాదు. బ్రిటిష్ మాండేటరీ పరిపాలన సమాప్తమై, రెండు స్వతంత్రరాజ్యాలు స్థాపన పూర్తిగా జరిగేలోపుగా, పాలస్తీనా శాంతిభద్రతల రక్షణ సమస్య బ్రహ్మాండమైన పాశ్చాత్యో కూడుకొన్న సమస్య సుమా అని కూడా హెచ్చరిక చేశాడు. అందువల్ల మాండేటరీ పరిపాలన సమాప్తమైన ఉత్తరక్షణం నుంచే అక్కడ ఏవిధమైన ఆధికారాన్ని స్థాపించి శాంతిభద్రతలను

కాపాడాలో ముందుగానే నిర్ణయించుకోవలెనట.

మొత్తంమీద సోవియట్ రష్యా పాలస్తీనా విభజన సమస్యను చాలా రలవనితలంపుగానే సమర్పించింది చెప్పాలి. రష్యా ఈ విధంగా విభజననుబలపరచటం ఆరబ్ రాజ్యాలకు అతితీవ్రమైన ఆకాశంగం కలిగించింది. బ్రిటన్, అమెరికాలను, పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాలను కనీసం, చిరారు పరచడానికైనా, రష్యా విభజన ప్రతిపాదనను ప్రతిఘటిస్తుందని ఆరబ్ రాజ్యాలు అనుకున్నవి. కాని, అలా జరగలేదు.

పాలస్తీనా విభజనను రష్యా బలపరిచిందనే వార్త వివరంగానే తెలుసుకుంటే వెలుపడే ఒక పత్రిక ఇలా వివరించింది: "భద్రతామండలిలో ఈజిప్టు సమస్యపై చచ్చి జరిగినప్పటినుంచీ రష్యాకో బోల్దివిజంపై ఏవేవో ఆశలు పెట్టుకొని వున్న ఆరబ్ రాజ్యాం ఆశలన్నీ నిరాశలేపోయినవి. ప్రాచ్యఖండ వ్యవహారాలు వచ్చేసరికి, అమెరికా ధనికవాదం మాదిరిగానే సోవియట్ బోల్దివిజంకూడా స్వార్థకాంక్షతో నిరంకుశ విధానాన్నే అవలంబిస్తుందని తేలిపోయింది." దీన్నిబట్టి రష్యావాదన ఆరబ్ ప్రపంచానికి ఎంత ఆకాశంగాన్ని కలిగించిందో ఊహించవచ్చు.

అమెరికా, రష్యాలతో సహా ఐక్యరాజ్య సమితికి చెందిన రాజ్యాలలో ఆధికభాగం పాలస్తీనా విభజన జరగడం అవసరమనే వాదించినవి.

ఇండియా, చైనా, పాకిస్తాన్, మరొకాన్ని చిన్నదేశాలు మాత్రం విభజనకూడదనీ, ఐక్య స్వతంత్ర పాలస్తీనా స్థాపనే సర్వదా శ్రేయస్కరమనీ, ఐక్య పాలస్తీనాలో అల్లుసంఖ్యాలకు తగినన్ని రక్షణాధికారాలను ఇవ్వవచ్చునని ధర్మసమ్మతమైన వాదన చేసినవి.

ఈ విధంగా అనేకరాజ్యాలు విభజననే బలపరిచిన కారణంగా ఆరబ్ రాజ్యాలకు అపరిమితమైన ఆగ్రహం కలిగింది. ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రత్యేక పాలస్తీనా సంఘ సమావేశం లోనే సిరియా ప్రతినిధి అగ్రహపరచుకున్న పాలస్తీనాను విభజించడానికి ఐక్యరాజ్యసమితికి అసలు అధికారమే లేదు పామకన్నాడు. బ్రిటిష్ వారి మాండేటరీ పరిపాలన ప్రభుత్వ ప్రపంచ సంగ్రామానంతరం ఏర్పాటు చేసిన నానాజాతి సమితికి పాలస్తీనాపై సర్వ స్వతంత్ర్యాధికారం లేదని కూడా సిరియా ప్రతినిధి నిధితన వాదన సుఖబలపరుచుకున్నాడు. మాండేటరీ పరిపాలన ఏర్పాటు చేసినంతమాత్రాన తమ ఇష్టంవచ్చిన భోరణిలో పాలస్తీనా భవిష్యత్తుని నిర్ణయించేయ్యక సమితికి లేదనీ, ఇస్తే పాలస్తీనాకు స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వాలి, లేకపోతే, ధర్మకర్తృత్వ పరిపాలనను స్థాపించాలిగాని, లేనిపోని విభజన తతంగాన్ని తలపెట్టడానికే, ఐక్యరాజ్య సమితికి ఏ విధమైన హక్కు లేదని సిరియా వాదన.

ప్రశ్నరావడం సహజం. ఐక్యరాజ్యసమితి స్వస్వ సమావేశంకూడా దేశవిభజననే నిర్ణయించి వస్తున్నట్లే, ఆ విభజన విధానాన్ని అమలుపరచడానికి అంతర్జాతీయ మిలిటరీ, పోలీసుబలాల సహకారం అవసరమైతీరుతుంది. అగ్రరాజ్యాలు కొన్ని వాటాలు వేసుకొని ఈ బలాలను స్వయంచేయవలసి వస్తుంది. అప్పుడు మిగతా దేశాలతో పాటు, సోవియట్ మిలిటరీకి తప్పక స్థానం లభ్యమవుతుంది. మధ్యప్రాచ్యంలో వైరికాశ్రయ స్థాపనకు పరితపిస్తున్న సోవియట్ రష్యాకు ఇవొక అమూల్యమైన అవకాశంగా పరిణమించవచ్చు.

ఇంతేగాక, పాలస్తీనా విభజనకే దిగితే, హోరా హోరిగా ప్రతిఘటిస్తామని సుమా అని ఆరబ్ రాజ్యాలు సింహగర్జన చేస్తున్నవి. పాలస్తీనా అంతటిసే ఒక్క ఆరబ్ జాతికే కట్టబడితే, శక్తికొద్దీ పోరాడడానికి మేమూ తయారేనంటున్నారు యూదుజాతివారు. ఈ వాదప్రతివాద నల కారణంగా పాలస్తీనా బ్రహ్మాండమైన యుద్ధరంగంగా మారిపోవచ్చు. ఎంత విపరీతంగా బలాన్ని సమీకరించి నప్పటికీ, అమెరికా, బ్రిటన్, రష్యాల సమిష్టి సైనిక బలంముందు ఆరబ్ రాజ్యాం సైనికబలం తట్టుకోలేదు. పెద్దపెట్టున సంఘర్షణ జరిగితే, ఆరబ్ రాజ్యాలు దాసోహ మనక తప్పదు. అప్పుడు ఆ విజయ ఫలితాలను అనుభవించడంలో ఉత్తరోత్తరా సమానభాగంసాధించాలికుడా రష్యా ఆశపడుతుండవచ్చు. సైన్య, అక్కడ అశాంతి, అసంతృప్తి, అరాచకం ఏర్పడతే, అక్కడగాని కమ్యూనిస్టు ప్రచారానికి తగిన అవకాశం లభ్యం కాదు. యూరప్ ఖండ మంతటిలో కమ్యూనిజం వ్యాపించేట్లు చేసి, రెండు ప్రాబల్యాన్ని విస్తరింప చేసుకోవాలని చూస్తున్న రష్యా, పాలస్తీనా ఆశాంతిని అవకాశంగా తీసుకొని, మధ్యప్రాచ్యా లలోనూ ఇదేవనికీ మరి విరివిగా పూనుకోవచ్చు. మొత్తంమీద రాజకీయంగా ఎంతో మార్పుత్పత్తి తోనే రష్యా పాలస్తీనా విషయంలో అమెరికా బ్రిటనుల దృక్పథాన్ని బలపరచి వుంటుందన్నది నిస్సందేహం.

యూ.సా

అంగ్ సా హత్యకేసులో ఇప్పుడు విచారణ చేయబడుతున్నారు.

సోవియట్ రష్యా వాస్తవానికి పాలస్తీనా విభజనను బలపరచడంలో అంతర్య మేమిటనే

భారత లక్ష్మీ బ్యాంకు లి॥

(షెడ్యూల్డ్ బ్యాంకు)

హెడ్ డాఫీసు : మచిలీపట్నం.

శాంఛీలు :

కాకినాడ, కావలి, గవర్నరుపేట, (బెజవాడ), గుడివాడ, గూడూరు, నరసాపురం, నూజివీడు, బెజవాడ, బొబ్బిలి, రామారావుపేట (కాకినాడ), రాజోలు.

మద్రాసు బ్రాంచి: 15-ఎ, ఆర్మీనియన్ వీధి,

అన్నివిధములైన బాంకింగు వ్యాపార సౌకర్యములు చేయబడును.

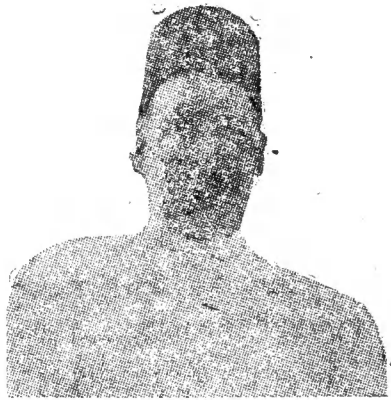
భో॥ పెంకటరత్నం, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఆగస్టు 15వ తేదీనుండి అనుబంధపు యథాతథపు టౌషం ఏకైక ఆక్టోబరు 15 వ తేదీతో అంతమైనది. వేగోక ఒకటింటికి ఏమీ జరగలేదు. భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపుచున్న హైదరాబాద్ ప్రతినిధివర్గం ఈ మధ్యనే హైదరాబాద్ తిరిగివచ్చి పరిస్థితులను అనుసరించి తిరిగివచ్చింది. హైదరాబాదు తరపున సంప్రదింపులు జరుపుకున్న ఈ రాయబారవర్గమునకు నిజాం ప్రధాని సతారీ నవాబు నాయకుడు, నవాబ్ ఆలీ నవాజ్ ఖాన్, డి. వాల్టర్ మాంట్టె, సర్ ముల్లాజీ అహమ్మద్ గారులు తదితరవర్గాలు. భారత ప్రభుత్వంతరపున గవర్నర్ జనరల్ మాంట్టె బాటర్ ప్రభువు స్వయంగా ఈ రాయబారములు పడుతున్నాడు. సత్యానంతా కావ్యవర్గం. పి. వి. నాథన్ గవర్నర్ జనరల్ కు తోడ్పడుతూ ఈ సంప్రదింపులలో పాల్గొంటున్నాడు. రక్షణ, కాకపోకల విషయంలో భారత ప్రభుత్వం ఇదిపర్చుకున్న అంగీకరించుటకు హైదరాబాద్ సిద్ధముగానున్నది. కాని విదేశీవ్యవహారములలో భారత ప్రభుత్వముగా సంస్థానం వ్యవహరించుచున్నచో ఈ రెండింటిపై ఆధిపత్యము వ్యభిచారి కాగలదు. హైదరాబాద్ ఒక ప్రత్యేక బహుభుజిక చేసికొనటం, తక్కిన సంస్థానములకు-అంగును ముందుగా భారత యూనియన్ లో చేరినవానికి నమ్మక ద్రోహము చేసినట్లే అగును. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వం చాల జాగ్రత్తగా శ్రద్ధగా వ్యవహరించక పోయినచో చాల మంది సంస్థానాధీశ్వరులకు కష్టము కలుగును.

ఇండియా ప్రభుత్వంతో హైదరాబాద్ సంస్థానం రాయబారమువారి సంప్రదింపులు ముగిసినట్లే ఉన్నవి. సంప్రదింపుల ఫలితం సరిగ్గా తెలియలేదుగాని, ఒక ఏడాదివరకూ తాత్కాలికంగా ఉభయాలూ ఒక బహుభుజిక రచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. బహుభుజిక వివరాలింకా ప్రార్థిగా తెలియవు. ఇండియా ప్రభుత్వంతరపున

భారత ప్రభుత్వం

ఫతారీ నవాబ్

నవాబ్ ఆలీ నవాజ్ ఖాన్

లారుమాంటు బాటనూ, సంస్థాన కార్యదర్శి వి. పి. మినాగారునూ, నైజాం ప్రభుత్వంతరపున హైదరాబాద్ రాయబారంవారునూ వ్యవహరించారు. నైజాం సమ్మతితో ఈ ఒడంబడికకు ఒప్పందాలు వస్తాయి.

చుట్టుప్రక్కల రాష్ట్రములనుండి 1 లక్ష మందిపైగా ముస్లింలు హైదరాబాద్ చేరినారు. భారత దేశంలోని ముస్లిం ముల నందరినీ హైదరాబాద్ లోని కి జేర్చి పొందుతున్న వెళ్ళగొట్టి, ముస్లింరాజ్యమును పాకిస్తాన్ భారతదేశంలో ముస్లిం సామ్రాజ్యము చేర్చుటకు దోహదం చేయవలెనని నిజాం దురాశ. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వం, ముఖ్యముగా ఆంగ్లము, ప్రత్యేక శ్రద్ధపొందుక పోయినచో, తెలంగాణా ఆంగ్లము ప్రమాదం జరుగునున్నది. హైదరాబాద్ పోషకు ముస్లిం ముల రాకపోకల సౌకర్యములు చేపట్టవద్దనీ, అదనమైతే రైలుటిక్కెట్ల నమ్మటం మాని వేయవలసిందనీ, హైదరాబాదుకు వలసపోవన్న ముస్లింలకు నచ్చు జేర్చి, వారి స్వగృహముల లోనే ఉంచినవలసిందనీ భారత ప్రభుత్వం చుట్టుప్రక్కల రాష్ట్రములకు వర్తమానం పంపినది. ఈ విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వం, ముఖ్యంగా, ఏమీ శ్రద్ధ తీసికొనుట లేదు. కర్నూలు ముస్లింలు హైదరాబాదుకు ఆయుధములు జేరజేస్తున్నట్లు వార్తలు వస్తూనే ఉన్నవి; ముస్లింలు హైదరాబాద్ వెళుతున్నట్లు వార్తలు వస్తూనే ఉన్నవి. హైదరాబాద్ వెళ్ళుటకు ఒక లక్షమంది ముస్లింలు తనసంస్థానములో వేచివున్నారనీ, వారందరూ వెళ్ళుటకు తగిన సౌకర్యములు కలుగజేయవలసిందనీ భావాల నవాబు భారత ప్రభుత్వమును కోరాడు. ఈ విషయము సౌకర్యములు ఏర్పాటు చేయటం అసంభవమని భారత ప్రభుత్వం ఆయనకు తెలియజేసినది.

మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వం, బీరార్ సరిహద్దును మూసివేసి, నిజాంకు వలసను నిరోధించినది. సంస్థానములోనికి ముస్లింములవలస నరికట్టుటకు బొంబాయి, మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వములు శ్రద్ధతో పనిచేస్తున్నవి.

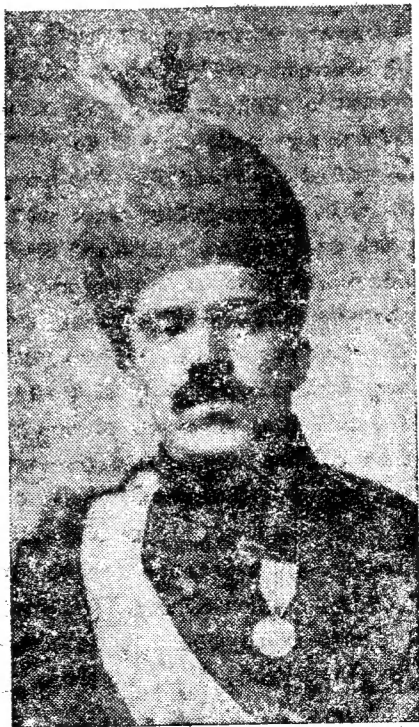
హైదరాబాద్ సత్యాగ్రహం జరుగుచున్నది. అనేక ప్రదేశములలో సత్యాగ్రహాలు ప్రతిరోజూ అరెస్టులు చేయున్నారు. చాల చోట్ల పోలీసుకాల్పులు జరిగినవి; ముఖ్యముగా, ఆత్మకూరు ప్రజలపై జరిపిన కాల్పులలో 15 మంది మరణించి 180 మంది గాయపడినారు. ఈ సత్యాగ్రహోద్యమం మరింత తీవ్రతర మొనర్చుటకు కూడ మనము సాయపడవలసియున్నది.

ఫిల్లీలో, సాయాధ దుండగిండ్లు ఆయుధాగారమును ముట్టడించి, కావలివానిని బెదిరించి, ఆయుధములు, మందునామగ్రి ఎత్తుకుపోయారు. బీరార్ లో ముస్లింలవద్ద చాల ఆయుధములు ఉన్నవి. ఒక గడుపులోగా, ఇవన్నీ ప్రభుత్వమునకు వచ్చు జేర్చు వలెనని ఉత్తరువు ఇవ్వవలసిందిగా ఒక

లీగ్ నాయకుడే కూచించినాడు. పాట్నాలో సోదాలలో తన పెద్దమనుష్యుల యింట్లోను, కారులలోను మందుగుండునామగ్రి, ఆయుధములు దొరికినవి.

జబల్ పూర్ లో సోదాలలో ఒక ముస్లిం వర్తకుని గుడ్డల గిడ్డంగిలో 11 టన్నులతోటాలు 25 ముఠుల సీసపుగుండ్లు పట్టుకున్నారు.

దీనినిబట్టి చూస్తే, దేశమందంతటా, పెద్ద కుట్రగా, ముస్లింలు ఆయుధములను సంపాదిస్తున్నట్లు తెలియగలదు. ముస్లింలు భారత యూనియన్ కు విద్రోహకరముగా ప్రవర్తిస్తుండటంవలన, ఈ దేశములో వారి పౌరసత్వము, జాతీయత, నిజాయితీనుగూర్చి ప్రశ్నలు బయలుదేరుతున్నవి. అల్పసంఖ్యాకులు దేశమునకు వినయభేదంతలతో ప్రవర్తించినచో వారి పౌరసత్వమునుగూర్చిన ప్రశ్నయే వచ్చేది కాదు. పరాయరాజ్యమును పాకిస్తాన్ ఆజ్ఞల ప్రకారం, ఈ దేశమునకు ద్రోహబుద్ధితో వ్యవహరిస్తున్నవారిని ఈ దేశపు పౌరులుగా వుంచుకోవడం ఆత్మవివాదకరము. అల్పసంఖ్యాకుల ప్రసక్తి లేకుండా, ముస్లిం మురాజ్యము చేర్చురచుకొనుటకే పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ముస్లింపేతరులను తరిమి వేస్తున్నది. ముస్లింలీగ్ ఈ దేశములో రాజకీయ సంఘటనలను ముహూర్తానికి షియానాయకుడు హుస్సేన్ బాయ్ లానీ ఈ మధ్యనే ప్రకటించాడు. ముస్లింలీగ్ ను మూసివేసి, ముస్లింలందరూ కాంగ్రెసులో జేరవలసిందని అయ్యల మజిద్ ఖాన్ హెచ్చరించాడు. లీగ్ నాయకులు కూడా చాలమంది తమ తప్పును యిప్పుడిప్పుడే గ్రహిస్తున్నారు; లీగ్ నాయకత్వమును తూలనాడుతూ పాదు ప్రకటనలు జేస్తున్నారు. ఈ దేశమునే మాత్రం భూ

నిజాం సుల్తాన్

సర్ సుల్తాన్ అహమ్మద్

మిగా భావించి ఈ దేశముపట్లనే భక్తి విశ్వాసములు గలవారందరూ యక్కడనే వుండవచ్చుననీ వారికి సంపూర్ణ రక్షణలు, సమాన పౌరసత్వపు హక్కులు వుండననీ కాంగ్రెస్ నాయకులు ప్రకటిస్తున్నారు.

సరిహద్దు, సింధురాష్ట్రములు ప్రశాంతముగా నున్నవని పాకిస్తాన్ నాయకులు చేస్తున్న ప్రకటనలు ఖండిస్తూ, ఆరాష్ట్రముల ముస్లింపేతరుల నాయకులు ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. సరిహద్దు రాష్ట్ర కాశ్మీరంపై డిఫ్ఫెరెంట్ స్పీకరు గిరిధర లాల్ పూరి ఈ మధ్య ఒక ప్రకటనచేస్తూ, తా మనుభవిస్తున్న యాతనలు తెలియజేశాడు. హరి పూర్ లో ఒక్కరోజున 400 మంది ముస్లింపేతరులను చిత్రవధ చేశారు. పెషావర్ పట్టణంలో ముస్లింపేతర ప్రభుత్వోద్యోగులనే చిత్రవధచేయించినది లీగ్ ప్రభుత్వం. హజారు జిల్లాలో 80 పేలమంది ముస్లింపేతరులకుగాను ప్రస్తుతం 97 మందిమాత్రమే వున్నారు. మత విద్వేషాలు కూడదని ప్రచారంచేసి ఖుదైభిద్యుత్ గర్లను అరెస్టుచేస్తున్నారు. ఈ వివరాలు తెలియజేస్తూ, మాజీకుంత్రీ షేహర్ చంన్ ఖన్నా అన్ని రాష్ట్రముల కాశ్మీరంపై పంపిన తంతి వార్తలు సంపూర్ణ ఆపివేయవలసివి. సరిహద్దు కాంగ్రెస్ నాయకుడు ఖాన్ అబ్దుల్ గఫూర్ ఖాన్ పాకిస్తానును కూలద్రోయుటకు కుట్రపన్నుతున్నాడని సరిహద్దు ప్రధాని ఆరోపణచేశాడు. సింధులో కూడా ఇటువంటి సంఘటనలే జరుగుతున్నవి. ఇది ఇటుండగా, తూర్పు బెంగాల్ రాష్ట్రం పరిస్థితికూడా విషమిస్తున్నది. ఢక్కానుండి ముస్లింపేతరులు వెళ్లిపోతున్నారు. వెళ్లిపోదలచుకుంటే, ముందు నిమ్నజాతులను, బీదవారిని పంపించి, తరువాత విద్యార్థికులు వెళ్లిపోవలసిందని గాంధీజీ హెచ్చరిక చేశారు. తూర్పు బెంగాల్ హిందూనాయకుడు కిరణశంకరరాయ్ గారు ఒక ప్రకటన చేస్తూ, లీగ్ ప్రభుత్వం హిందువులను రక్షించుటకు అసమర్థమై పోయినదనీ, అందరూ వెళ్లిపోవటకు సిద్ధముగా వుండవలెననీ, తగిన ఏర్పాట్లు వెంటనే చేయవలసిందనీ హెచ్చరిక చేశాడు.

పశ్చిమ పంజాబ్ లో పట్టణవాసులు 13 లక్షలమంది కాందిశీకులుగా వస్తున్నారనీ, వీరిని వృత్తులలో స్థిరపరచుటకు సుమారు రూ. 250 కోట్లకుపైగా కావలసివచ్చుననీ, దివాన్ చమక్ లాల్ గారు అంచనా వేశారు. వాస్తవానికి ఇంతకన్న హెచ్చుమొత్తమే కావలసి వస్తుంది. కాని వ్యవసాయదారులకు పునరావాసం కల్పించటం కొందెము తేలికయే. కాందిశీకులకు సహాయపడటంగాను 50 కోట్ల రూపాయలు అప్పుచేయవలెనని భారత ప్రభుత్వం నిశ్చయించినది.

కాశ్మీర్ సంస్థాన పరిస్థితి ఆందోళన జనకముగా పరిణమించుచున్నది. కాశ్మీర్ సంస్థానమునకు లోబడివున్న చిత్రాల్ సంస్థానము పాకిస్తాన్ లో జేర్చుకొనబడెను. పశ్చిమపంజాబ్ ప్రాంతములనుండి కాశ్మీర్ కు రావలసిన సరకును

ఆనందా తోషణల పునఃప్రాప్తి

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి ఆయుర్వేద గర్భాశయ రాగనివారణి

చాలకాలగా గర్భాశయరేగములతో బిడింబుడును, మూలబిడి మూర్ఖులును ఆమె నేడు ఆయుర్వేదమును విమర్శించి, సుపార్యుల గృహి, వెనుకవలెనే విందులు, విదానములలో పాల్గొంటూ ఉత్సాహపూరిత జీవితమును గడుపుచున్నది.

ఆయుర్వేదాశ్రమము విమెటెడ్ మదరాసు 17

వైస్రాయి హంటుబాటన్

రానిచ్చుటలేదు. పాకిస్తాన్ క్యాబినెట్ దండెత్తునున్నదని, క్యాబినెట్ ముస్లిములు ప్రమాదావస్థలో ఉన్నారని పాకిస్తాన్ రేడియో, పత్రికలు ప్రచారం ప్రారంభించినవి. పాకిస్తాన్ సైనికులు క్యాబినెట్ భూభాగంలో ప్రవేశించి ప్రజలను భయపెడుతున్నారని, నీచిగముగానైనా క్యాబినెట్ పాకిస్తాన్లో జీర్ణీకరించాలనే పాకిస్తాన్ పక్షాన్ని నాయకులు తీవ్రతనతో పదేరుతున్నారు.

క్యాబినెట్ ప్రజానాయకులు షేక్ అబ్దుల్లా ఖిల్జీలో పంకిట్ నెహ్రూ, మహాత్మాగాంధీ, సర్దార్ పటేల్ గారలతో సమాలోచనలు జరుపుతున్నాడు. క్యాబినెట్ సంస్థానం నీ రాజ్యంలో జేరుతుందనే ప్రస్తావనలేదని, ఏ రాజ్యం కుక్కీర్ ప్రజల-బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నేర్పరచుట కంగీకరించిన ఆయనని వేళువలో జేరుట ప్రజలకన్నహితమని, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము పొందినతరువాత రిఫరెండ్ ద్వారా ఈ విషయమై ప్రజాభిప్రాయ తెలిసికొనవలసిన ఈయన చెపుతున్నాడు. పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి వస్తున్న కాండికీకులు కొద్దిమంది క్యాబినెట్లో ఉన్నారు. సరిహద్దు రాష్ట్రమునుండి, పంజాబ్ లో కొన్ని జిల్లాల నుండి కాండికీకులను త్వరతరగా క్యాబినెట్ జేరవేసి, తమవార భారతదేశం జేర్చినవో, కాండికీకులకు ప్రాధాన్యం ఉండేదిగాను. కాని క్యాబినెట్ నుండి భారత యూనియన్ కు సరియైన రోడ్డుమార్గము లేదు. క్యాబినెట్ సంస్థానం విషయమై భారత ప్రభుత్వం చాల మెళుకువతో వ్యవహరించవలసియున్నది.

సింధునుండి 800 మంది మాజీ సైనికులు "చుట్టంచాపుగా" జానాభుడ్ వచ్చారు. వారికి జానాభుడ్ ప్రభుత్వం కావలసినన్ని ఆయుధముల నిచ్చి అతిథి మర్యాదలతో ఆదరిస్తూ, వారిద్వారా, ప్రజలను భీతావహుల నొనర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. తూర్పు పంజాబ్ కాండికీకులకూ చాలమంది జానాభుడ్ లో ప్రవేశించారు. సంస్థానంలోని దుండగిండ్ల వందలను పోషించే వారికి ఆయుధము లిచ్చి అండిన వుంచుకున్నది ప్రభుత్వం. నామ

ఇండియా ప్రభుత్వ సంస్థాన శాఖా కార్యదర్శి సి. సి. మీనన్

మాత్రము జానాభుడ్ లో బహిష్కరణ భారత యూనియన్ లో జేరని మంగ్రోత్, బాబియా వాన్ నాబులను సాయుధులు చుట్టుముట్టి, బలవంతముగా పాకిస్తాన్ లో జేర్చించినారు. బాబియా వాన్ సర్దార్ రందరికి జానాభుడ్ ప్రభుత్వం ఒక తాళిదు పంపిస్తూ, వారు శిస్తు సజరానా మొదలైనవన్నీ జానాభుడ్ కే చెల్లించవలసిన లేకపోయినవో వారిని తొలగించి, వారి భూములు తూర్పు పంజాబ్ కాండికీకులకు యివ్వవలసిన హెచ్చరిక చేసినది. కథియావార్ లోని ఇతర సంస్థానముల రక్షణ కొరకు భారత ప్రభుత్వం అక్టోబర్ 4 వేలమంది సాయుధ సైనికులు, ఒక నావాకాద్యము, ఒక విమానదళమును అదనముగా పంపి, బాబియా వాన్ మధ్యనున్న జంజీరా సంస్థానంలోని జభారావార్ లో కేంద్రీకరించుటకు నిర్ణయించినది. ఈ సైన్యం జానాభుడ్ నెదుర్కొనుటకు కాదని 500 మంది సైనికులు 2000 మంది పోలీసులు, తదితరులు ఉన్న జానాభుడ్ నెదుర్కొనుటకు యితరపెద్ద సైన్యం అవసరమని కాబట్టి జానాభుడ్ పాకిస్తాన్ లో అపహరించడం నపునరం లేదని భారత ప్రభుత్వం తెలియజేసినది. జానాభుడ్ లో రిఫరెండ్ విషయమై భారత ప్రభుత్వ మాచనకు పాకిస్తాన్ జవాబు దిచ్చినట్లు లేదు.

* * * * * శీతాకాలం సమీపిస్తున్నది. చలి ముడిసినకొలది కాండికీకుల మానసిక, శారీరక బాధలను వాతా

పింగళి వెంకటరామా రెడ్డి. పాకిస్తాన్ లో, హైదరాబాద్ తరపున వ్యాపార్య బృందంబడికలు చేసుకొనేందుకు కరాచి వెళ్లారు.

వరణం మరింత శీతరంతం చేయగలదు. కాండికీకుల నిస్సహాయతను, దైన్యమును బాపుటకు ఇప్పుడు మనం తోడ్పడనిచో, వారికి విపత్తు తప్పదు, అని చెబుతూ భారత ప్రభుత్వ ఉపప్రధాని సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ ధనరూపంగాను, ఉన్ననైపుల రూపంగాను విరాళములు పంపి, కాండికీకులకు సహాయ పడవలసినదిగా విజ్ఞప్తి చేశారు. పశ్చిమ పాకిస్తాన్ లోనున్న 39, 40 లక్షల ముస్లిమేతరులలో యిప్పటివరకు 19, 20 లక్షలవరకు ముస్లిమేతరులు కాండికీకులుగా భారత దేశం చేరినారు. పశ్చిమ పంజాబ్ లో లాహోర్, సయాల్ కోట్, మాండ్ సోపరి జిల్లాలలోని ముస్లిమేతరులు అందుగా వచ్చి వేసినారు. రావల్పండి, ముజఫర్ పుర్, ఝాంగ్, సర్ గోధా, గుజరాత్, ముల్తా జిల్లాలనుండి యింకా చాలమంది రావలసియున్నాడు. కాండికీకులలో

ఎక్కువ మంది లైలాపూర్, షేక్ పూరాజిల్లా లలో ఉన్నారు. పశ్చిమ పంజాబులో మొత్తం 110 కాండికీకుల రక్షణాధికారులు ఉన్నవి. 2, 3 లక్షలమంది తమతమ గృహములలోనే నివసిస్తున్నారు. వీరికి పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం సరిగా ఆహారము, మందులు సరఫరాచేయటంలేదని ఫిర్యాదులు వస్తున్నవి. కాండికీకుల సందరినీ, ఇంక 45 వారాలలో తమకువచ్చి చేయకపోతే వారి పరిస్థితి చాల దుర్భరమైపోగలదు. ఇంకా రావలసినవారంతా దూరపు జిల్లాలనుండి రావలసి ఉన్నారు. కాబట్టి భారత ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా త్వరపడి వీరినందరినీ జేరవేయ వలసియున్నది. తూర్పు పంజాబ్ నుండి వెళ్ళిపోవలసిన ముస్లిములు మొత్తం 50 లక్షలు ఉంటారు. వారిలో ఇంతవరకు 17 లక్షలమంది మాత్రమే వెళ్ళిపోయారు. వీరు కూడా ఎంత త్వరలో వెళ్ళిపోతే అంత త్వరగా పునరావాసం ఏర్పరచి, కాండికీకులను నిరపరాధులుగా, ముందు సంవత్సరం పంటలు సకాలంలో నాటించుటకు వీలుకలుగుతుంది. పాకిస్తాన్ నుండి వెళ్ళిపోయిన కాండికీకుల సంఖ్య 40 లక్షలు కూడా లేదుగాని, వస్తున్న కాండికీకుల సంఖ్య 50 లక్షల పైగావుంటుంది కాబట్టి పాకిస్తాన్ కు సుమారు 20 లక్షలవరకు అదనపు కాండికీకులు వస్తున్నారని, అందువలన పాకిస్తాన్ చాల చిక్కులు పడనున్నదని పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వకాండికీకుల మంత్రి ప్రకటించాడు. కాని ఇది సరియైనది గాదు. పాకిస్తాన్ నుంచి వచ్చివేసిన ముస్లిమేతరులు వదలి వేసివచ్చిన భూములు, పాకిస్తాన్ వెళ్ళిపోయిన ముస్లిముల వదలివెళ్ళిన భూములకన్న 2 లక్షల ఎకరములు ఎక్కువ వుంటుంది. కాబట్టి వాస్తవ మనకు నష్టపడునది భారతదేశమేకాని, పాకిస్తాన్ కానేకాదు.

మద్రాసు ప్రభాకాంతి మునురక్షణచట్ట ఇప్పట్లో రద్దుచేసే అవకాశం లేదని మద్రాసు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

జమీందారులు భూమిని అన్యాయక్రంతము చేయుటను నిషేధించి, ఇదివరకు జారీచేయబడిన ఆర్డీ నెన్ను ఒక బిల్లుగా తయారుచేయబడి, శాసనసభలో ప్రతిపాదించబడినది. ఈ బిల్లును "సెలెక్టు కమిటీ"కి పంపుటకు శాసనసభ ఆమోదించినది.

అమృతపురమును వృద్ధిజేస్తూ, ప్రవేశపెట్టబడిన బిల్లునుకూడా "సెలెక్టు కమిటీ"కి పంపారు. ఈ కమిటీ నివేదనను చర్చించి కొన్ని సవరణలతో ఈ బిల్లు శాసనసభలో ఆమోదించినది.

జమీందారీల బిల్లు విషయమై ఏర్పడిన ఖేదాభిప్రాయములు నీ విధముగాను పరిష్కారము కాలేదు. ఈ విషయము బహుశః కాంగ్రెసు హైకమాండు నిర్ణయించవలసి వచ్చును.

బహుభార్యత్వమును నిషేధించుటకు శాసనసభలో కాశీశ్వరరావుగారు ప్రతిపాదించినబిల్లు "సెలెక్టు కమిటీ"కి పంపబడినది. ఈ బిల్లుకూడా త్వరలోనే శాసనం కావచ్చును.

రాష్ట్ర ఆహారసర్వోత్తములకు ఒక బిల్లును, తమ ధీతి తొలగిపోయినవని ప్రభుత్వ ఆహార శాఖ కార్యదర్శి ప్రకటించాడు. అక్టోబరు 9వ తేదీతో అంతమైన వారంలో మొత్తం 37 వేల టన్నుల ధాన్యం సేకరింపబడినది. ఇదివర కెన్నడు ఇంత ఎక్కువ ధాన్యం సేకరింపబడలేదు.

వల్లభాయ్ పటేల్

ఆంధ్రవాఙ్మయచరిత్ర

కర్త: కళ్యాణమూర్తి కీ. నే. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు

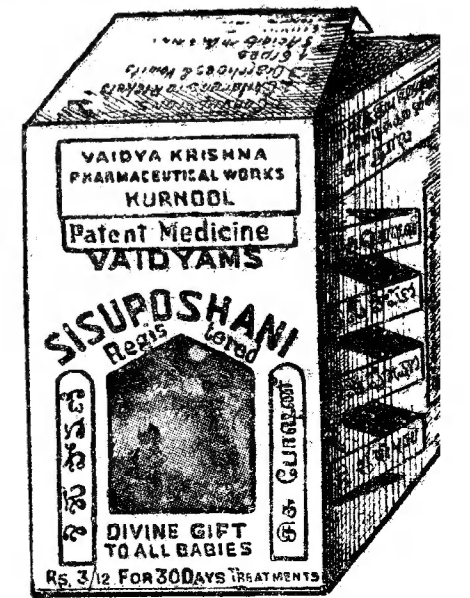
సరికొత్తవర్ణన, ముగ్ధసూర్యంలో నడచిన సమగ్రసమాఖ్య. విద్యార్థుల కావ్యము చరిత్రకూ విశుద్ధవస్తువు.

పాతచరిత్రల నన్నిటిని అనలోచనచేసి, సరిగా సమన్వయించి, క్రోడీకరించిన సిలబసు చరిత్ర. కావనాలలోనూ వాటిలోనూ అమృతవృక్షావలలో ఉండిఉండి, వర్షయ భుక్తము అని ఒక్క ఊపున దిగ్భాగ్యకారంతో వెలుగుతో, నానాటికి నవనవో జ్వలంగా వికసింపిన మన కావ్యయం పోయిన పలుపాతకడుపుపొడినీ, చూపెట్టబడిన ఉత్తమాత్మను గ్రంథము

వెలు రూపాయలు-2.

తపాలాఖర్చు 0-8-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలాపెట్టె 212, మద్రాసు.

Patent Medicine } SISUPOSHANI { Registered Trade Mark. WHOLE CARTON & DESIGN REGD. వ్యాధి దుష్టములు ఏమన్నావో మోక్షి అవ్వ మున్నె డిప్యూటెంట్, డిజిటోమెంటి ట్రాన్సిట్ మహాశివై నైమిషాస్థిని, అవ్వకలెవన దేవ దాత్యమును మోక్షిలెట చేతుచ్చుచున్నది. Diarrhoea due to indigestion:-[1] "శివహామన" అనేగిరిచనములను తెల్లని ధోవతములకు వర్షము ములకువర్షము వర్షులతిహార విలేవనములకన్న - వామ ద్రావము కొంచము తేల్చి దివముము 2 లే 3 పూలులు ముద్దిన శివములలో వర్షపరచును. Vomiting:-[2] పూలు అంక వామముగానూ, చాలా కొద్దిగాను నిల్లెలకు, తల్లిపాలచేసి, అల్లపాలచేసి, శివహామన, దివములకు 2 లే 3 పూలులమును వామోత్పేదకు, పాక్షాత్తుల కొనట, (లేక వామము) పరిహారము. Convulsion:-[3] పిల్లల వాయువీ అన్యాయము కంటం చుంచునీ, వాయువువదన దివముములకు 20 దివములు వరముగా త్రోవన, సాయంత్రము అల్లపాలచేసి తల్లిపాలచేసి శివహామన వామ వాయువుకానదు. Reckets:-[4] పిల్లల ఎముకల వామగిరి క్షయించిన వాటి పాక్షుల సాయంత్రము చాలవేయవైన పిల్లకాయలకగుము. Rectifies calls of Nature:-[5] శివహామన పిల్లల మోక్షిలెట వరగా చేతుచ్చును, తేల్చి ఖేదముగా రావట్టడ ప్రస్థాభం అవ్వకలెవనము చేయును. 60 పూలు పాక్షులకు 1 రూ 2-1-0 లును కావలెను. దుష్టము దారుణము Y.K.P. WORKS, KURNOOL కు వ్రాయవలెను.

బలహీనులను బలవంతులనుగా చేయును. వివరములకు : భిషక్ శివోదయి పండిత వి. కృష్ణమాచార్యులు, L.A.M. & S. హైదరాబాదు.

నెరసిన వెంట్రుకలపైపదము రంగు పూయనిక్కరలేదు. అయిర్వేది చికిత్స. తెల్లని, రంగును మార్చి కాళ్ళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. నెరసం కానిచో, దిబ్బ వామను చేయవలెను. తెలుపు కొంచెము దివ రూ 2-8-0; మధ్యకకమైయుండిన రూ 3-3-0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0. గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు పోషకము. Bharat Kalyan Aushadhalaya No. 18, P. O. Katri Sarai, (Gaya)

ఇ. పి. ఫకీర్ సరిహద్దుజాతుల నాయకుడు ఇఫిఫకీర్ తో పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం స్నేహం సంపాదించాలని ప్రయత్నిస్తూ అతనిపై పూర్వమున్న ఆంతులన్ని తొలగించింది.

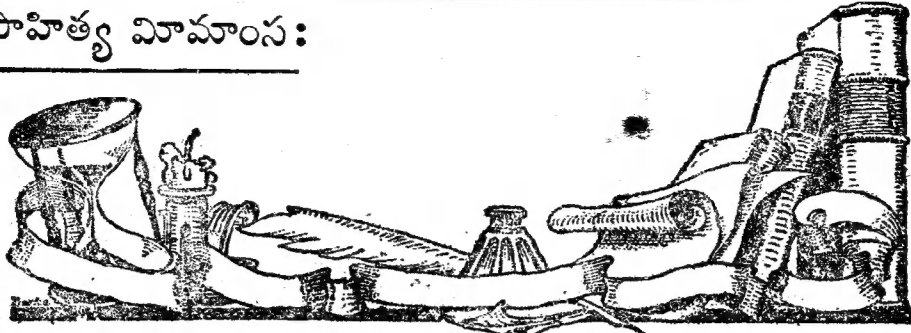
గణానాం త్వ గణపతిం,
కపినాం త్వ కపిశ్వరం,
ఈశ్వరం సర్వవిఘ్నానాం,
పంచదహం విఘ్నశాంతయే.

పూర్వకాలమున విద్యుత్తు కవిత్వముల వన్నె కల్గిన ఆంధ్రదేశ పండితు లెందఱో (ప్రవిష్ట కర్ణాట మహారాష్ట్ర) దేశము లందును ఈ తరమున కాశ్యాది పుణ్యక్షేత్రములందును నిరవధితముల పారస్వతమువల్లను, చరిత్రవల్లను విదితము. అట్లు వలసపోయిన యాంధ్రకుటుంబము యితర దేశము వారి కుటుంబ మొకటి. ఇందలి కవివంశికుల తరములు నిర్ణయింప నాధారములు కనరావు గాని, యిందలి విద్వాంసుల రచనలు మాత్రము కొన్ని కొన్ని శ్రుతిగోచరములు, దృగ్గోచరములు పగుచున్నవి.

దేశము కమలాకర రత్నాకరులు గీత గోవింద ఘనకుసు, శేషము గోవిందుడు అమరుక శతక మనకును, నిర్మించిన వ్యాఖ్యలున్నవి. కడపటి కవి విశ్వేశ్వరంద్ర పాపయోగము గోపాలలీలాక్షర భావముగా రచించెను. శేషము రామ ఆంధ్రకవి హర్షనైషధమునకు టీక నిర్మించెను. చివర నాయకుడైన విజయరంగ చొక్కా భట్టాచారి యాస్థానకవియై తారాశాంక విజయమును యాంధ్రకావ్యము నిర్మించిన శేషము వెంకటపతి యీ కుటుంబములోని పండి. ఇట్లు పారస్వతసేవ యొనరించి యీ వంశమువారిలో నరసింహ కవి యనునతడు శా. శ. ౧౪౫౦ ప్రాంతమున కాశీపురమున స్థిర పడెను.

అప్పుడెందలి శాస్త్రపండితులలో నీ నరసింహ కవి గొప్ప కీర్తిగన్నవాడు. తరువాత జయులు ధైర్య భట్టాచారి దీక్షితులును వాగ్గేభట్టును పాణి నీయమున నితని మతమునే యెక్కువగా వాత్ర యించిరి. వ్యాకరణమున నిష్ణాతుడయ్యు నితఁడు కవిత్వమున పంచవేసిన చేయియై, తాండవ పుర ప్రాంతమున గోవింద స్వపతి సత్కారములకు పాత్రుడై, గోవిందాక్షర మను ధర్మశాస్త్ర గ్రంథము నిర్మించెను. ఆనాటి కాశీపండితులలో ఖిల్లశాస్త్రమునకు పరమగురువైన యీతనికి

సాహిత్య విమాంస:

శేషము కృష్ణకవి

శ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి

చింతామణి, కృష్ణుడు నని యిద్దఱు కొడుకులు గలరు. పెద్దవాడు పండితుడు, కవియుడై రుక్మిణీపరిణయము, రసమంజరీపరిమళము నను కృతులు సంతరించెను.

మన కవియైన కృష్ణుడు తండ్రివలెనే శబ్ద శాస్త్రనిధి; కవితా విశారదుడు. ఇతఁడెన్నో కృతులు నిర్మించెను. మురారి విజయము, ముక్తా చరితము, సత్యభామా పరిణయము, ఉషా పరిణయము, సత్యభామావిలాసము, క్రియాగోపన రామాయణము, పారిజాతసారణము, కంసవధ-యని యతనిపేర నున్న కృతులలో కడపటి రెండును ముద్రితములు. అక్కర పాదుషా మంత్రి యైన రాజా తోడరమల్లుని కుమారుడగు గోవర్ధన ధారి యనబడు గిరిధారి ప్రోత్సాహమున నిర్మింప బడిన కంసవధ యేడంకముల నాటకము. అందలి ప్రస్తావనలోని శ్లోకమిది:—

“తస్యాస్తి తంజనమలములమంజనస్య శ్రీ తోడరక్షితివతే స్తనయో నయజ్ఞః,
వానాకలామగృహం స విదగ్ధగోష్ఠీ
మేకోఽధితివతి గురుగిరిధారిసామా”

దీనినిబట్టి యితఁడు శా. ౧౫౧౦ ప్రాంత మున నీ కృతి నిర్మించెనని తెలియుచున్నది. వ్యాకరణ జ్ఞానములేని కవివాణి యెంతటి చిక్కని దైనా బొల్లి మచ్చయున్న కాంతవలె, సమృద్ధ

యులను రంజింప జేయజాలదని - యిట్లు పలికి యున్నాడు:

“రసాలంకారసారాపి
వాణీ వ్యాకరణోష్ఠితా,
శ్విత్రోపహతగాత్రీక
నరంజయతి స్వనాకా.”

ఈ కవి తన తండ్రివల్ల కృతి నందిన తాండవ పుర రాజున గోవిందచంద్రుని తమ్ముడైన నరోత్తమ స్వపతి కంకితముగా పారిజాతహరణ చంపువు నిర్మించి యా తీని సత్కారము లంది మెఱసెను.

ఆంధ్రుడై యన్యదేశములందలి పండిత కవుల మెప్పు గాంచినవాడై బహురాజుల సభల సమ్మానము లందిన యితడు సర్వవిధముల నిట్టివాడైన మన పండితరాయలకంటె పెద్దవాడైయుండు ననుట నిస్సందేహము. శిల్పి! రాజ సంస్థాన సంబంధ విస్తటికిని గలముగావున నితనిని పండిత రాయ లె టి గి యుండు ననుట యు నిజము. మఱియు నీ కృష్ణకవి పెద్దకొడుకున వీరేశ్వర పండితుడు పండితరాయల గురువులలో నొకఁడని కొందఱు భావించుచున్నారు. ఆ వీరేశ్వరుడు వేటమె యని మఱియొక రూపించుట కవ కాశము లేకపోలేదుగాని, ఆ కాలమున వారణాసిలో పండితరాయ లంతటివానికి గురువు

కాదని మఱియొక వీరేశ్వరుడు ప్రసిద్ధి కెక్కి యుండలేదనుట నిర్వివాదముగావున మన కృష్ణ కవి కుమారుడై పండితరాయల గురు వని యంగీకరించుట యా తేషణీయము కాజాలదు.

ఈ వీరేశ్వరునివద్దనే భట్టాచారి దీక్షితులు, అన్నంభట్టు శబ్ద తర్కశాస్త్రము లభ్యసిం చి యున్నారు. దీని సంతసబట్టి తెలుగువారైన శేషమువారు ఉత్తరాపథ దక్షిణాపథములు రెంటును ప్రసిద్ధిగాంచిన విద్యుద్వంశమువా రని తెలియుచున్నది. మఱి యు పరదేశములందు విద్యాగురువులై ఖ్యాతిగాంచిన యాంధ్రదేశ పండితులలో మన కృష్ణకవి యొకడేకాదు, ఎందఱో యున్నారన్న సత్యవిషయమును గోచరమగుచున్నది.

గ్రంథస్వీకారము

సోక్రటీసు జీవితాచారము

శ్రీరాయసం వెంకటేశుడుగారు రచించి ప్రచురించినది. సోక్రటీసు జీవితమును పాశ, పుస్తకమున కనువుగా రచించిన గ్రంథము. శేషము విద్యాగురుకేగాక తపితరులకు కూడా చాల, ఉపయోగకరముగా నుండగలదు. వెల 0-12-0 రచయిత, దానవాయిపేట, రాజమండ్రి.

మొక్కుబడి

164 పద్యముల శతకము. తిరుపతి వేంకటేశ్వర శతకము. కవి ఉభయభాషా ప్రవీణ కొత్త సత్యనారాయణ చౌదరి. ప్రకాశము ఓరియంట్ పబ్లిషింగ్ కంపెనీ తెనాలి.

నేటి భారతావని

రచయిత పదాల వేంకటసుబ్బయ్య. తారా వళివలె 27 శీర్షికల క్రింద నేటి భారతీయ పరిస్థితులను వర్ణించిన పద్యగ్రంథము. దొరకువోటు సుందరరాం ఆండ్ సన్స్. పబ్లిషర్స్, తెనాలి. వెల 0-12-0

హింద సిల్కు

దీపావళికి తాజా సరుకులు
ప్యాక్టరీనుంచి నేరుగా వచ్చియున్నవి

అద్దకపు సిల్కు చీరలు, దుస్తులగుడ్డలు, అకర్పణీయమై, వెలిసి పొనిరంగులలో సరిక్రొత్త డిజైన్లు కలవి.

కొల్లేగల్ మైసూరు సిల్కుతో చేయబడినవి. బెంగాల్ సిల్కు కన్న చాల ప్రశస్తమైనవి.

హిందుస్తాన్ ఫాబ్రిక్స్,

246, పూనమల్లే హైరోడ్డు, పెరియమెట్, మద్రాసు 3.

హెడ్డాపీసు ఆండ్ ప్యాక్టరీ: గుడియాత్తం

కథానిక :

రాళినపువ్వులు

“ఆమరేంద్ర”

ఆ కలుపులకి ఎప్పుడు కాళంపడిందో ఎవరికీ తెలియదు. వాటిని తెరిచే సాహసం కలవాళ్లు ఇంక వరకూ పుట్టలేదు.

ఆ కలుపులు ఇక ఎప్పుటికీ తెరుచుకొరదని కాలం కానింది దేమో ననిపిస్తుంది. వరుగుతో రొడిదైన వగలని ఆరాజేసి కాళ్ళనీ కాలమే బిగించి దేమో. ఆ బిగుసుకుపోయిన ఇనవకలుపుల వాడున ఎవ్వరికీ తెలియని మహారహస్య మేదైనా దాగివుండేమో :

ఏమో, ఎవరికీ తెలుసు : దగ్గరికి పోవటమంటేనే అందరికీ హడలు : మైలుదూరమంటే అంతా వెనక్కి తిరుగుతారు. ఒక్కళ్ళకీ ప్రాధుగు ముందుకి వడదు.

వరంజా గూళ్ళలో కాపురంచేసే గుడ్లగూబలా, చీకటికోడలలో తలకిందులగా వేళ్లాడే గబ్బిలాలూ తప్ప ఆ కఠోరమైన మౌనాన్ని భంగం చెయ్యగల వాళ్లు ఇంకెవరూ లేరు.

అడివిలాగా పెరిగిన జిల్లేడుచెట్లూ, పిచ్చి మొక్కలూ, కందకంకోకి కూలిపోయిన పాతగోడలూ, కూలి పోయిన బురుజులూ, నేలమీద వాలటానికి ఎదురు చూస్తున్న దర్వాజాలూ....అన్నిటిని ఆవరించిన భయంకరమైన విషాదంతో నిండిన మౌనం.

అప్పుడుచే నూర్చునే అరుణకాంతులలో, జల దరింపజేసే కీచురాళ్ళరొదలో, అలుముకునే ముసిముసి చీకటిలో... పాడుబడ్డ కోటకేసి చూస్తే చాలు, గుండె తక్కున అగిపోతుంది. పరిసరమంతా భయంతో కంపిస్తున్నట్లుంటుంది.

తనకేసి చూస్తే చాలు, కోట ఏదో చెప్పలేని కత్తికో మన మనసుని తన గుప్పెట్లో చిక్కించు కుంటుంది. వద్దని ఎంత బతిమాలినా విడవదు. విను, విను, వినుకోలేక వదిలిపెట్ట నని గుప్పెట్లో బిగబట్టి నొక్కుతుంది. అర్థంకాని ఆవేదనతో, అందోళనతో హృదయాన్ని బద్దలుకొడుతుంది.

అందుకే సంతవేళలో ఎవరూ కోటవాసుల కై నా పోరట :

ఆ సంగతి నాకేం తెలుసు? నేను పోవల్సిన వూరు చాలా దూరమంది. దారికూడా తప్పినట్లున్నాను. మనక చీకటి దిక్కుల కళ్ళలో కాటుకలుపెట్టింది. ఇంకొక్క అడుగు నా నడిచే ఓచిక లేదు. కూడా తెచ్చు కున్నట్లు తిన్నే ఆ రాత్రికి ఆ కొండమీది మాట వంలో కాలక్షేపం చేద్దా మనుకున్నాను. తెల్లారినాక లేచి, దారి కనుక్కోవచ్చును.

వైవంప వరుచుకుని నడుము వాడుద్దా మనుకుంటున్నాను. దారిబదలికకి కాస్తేపు తక్కుమూసుకు వడుకోవా లనిపిస్తోంది. ఇంతలో మనకచీకటిలో నల్లటి పీడలాగా వడమటి దిక్కుకివారే ఆకాశాన్ని అంటు కుంటూ పడిపోయిన గుట్ట గివురు గావురు మనే విరిత

ద్యనులలో నా కంటపడి నన్ను గజగజలాడించింది అమాంతగా లేచివచ్చాను. రెప్ప వాల్చుకుండా చూశాను. న న్నేవరో కదలనికుండా గట్టిగావట్టుకున్నట్లునిపించింది అక్కడినుంచి కదలాలనే కోరికైనా కలగలేదు. అట్లాగే వణికిలబడ్డాను. మెల్లిగా నక్షత్రా లొక్కొక్కటి తొంగిచూసినై. ఆకాశమంతా చుక్కల వెలుతురు ముగ్గులతో నిండిపోయింది. కనిపించింది- రాళ్ళగుట్టకాదు; పాడుబడిన గోడలూ, కూలిపోతున్న వాకిళ్ళూ పీడలాగా కనబడినై.

అసలు పాడుబడ్డ కట్టడాల్లో ఎదో వింతకత్తులు వుంటవి. అవి మనమనసుని తెలియని నిరాశతో, నిస్సృహతో, దుఃఖంతో నింపిస్తే వ్రయ్. “మనిషి, నీ ఆశలూ, నీ ఆశయాలూ, నీ కలలూ అన్నీ ఇంతే, ఇంతే!” అని అరుస్తూ మన గుండెని పీల్చిస్తే వ్రయ్.

అందుకో ఈ శిథిలమైన కోటకేసి చూడటంతోనే నా గుండె బుల్లుమంది. అక్కడ ఉండలేను. అక్కడి నుంచి కదలిపోనూ లేను. ఈ దుర్భరమైన అసహ్యంతో బిక్కు బిక్కుమంటూ రెప్పవార్చు కుండా చూచున్నాను. ఎంతరాత్రయిందో తెలియదు. తక్కు భగ్గుమంటున్నయ్. కాని రెప్ప మూతవడదు. ఊమైనా కన్ను మరిగితే ఎంతబాగుండును! నిద్ర అనేది రావాలేకాని అది తుది నిద్రఅయినా నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. ఈ జాగరణం దువ్వహంగావుంది. అరాత్రి నిద్రకి నామీద అంత పీడయ ఎందుకో? అంత విరోధ మెందుకో?

వేటకాడి వలలో చిక్కుకుని పారిపోవటానికి వెనగులాడే రేడిలాగా నా గుండె తన్నుకోసాగింది. ఆ శిథిలాల్లో ఏదో వింతచైతన్యం స్పందిస్తున్నది. ఆ శిథిలాల్లో రాయి రాయికిమధ్య దాగి అణగి పోయిన తీరనికోరికలూ, కూలినకలలూ, రాలినవల పులూ, గతకాలంలో కలసిపోయిన ముఖదుఃఖాలూ.... ఎన్నో ఎన్నో. ఏవో, ఏవో ఒక్కసారిగా రెక్కలాడిస్తూ నా చుట్టూ ముసురుకోవటం మొదలుపెట్టినై. ఆ రొదలో ఉక్కిరి బిక్కిరై పోతున్నాను. ఇంతలో.....

చిరునవ్వుల కిలకిలలూ, ఆభరణం గలగలలూ, చెదరిన అలల కలకలలూ, అస్సుబింగా, స్పృబింగా, ప్రస్ఫుబింగా వినిపించి వులకించిపోయాను.

ఎదురుగా పిళ్ళని చేతులతో ఒకరిమీది కొకరు విలాసంగా చల్లుకుంటూ, కేరింపలు కొడుతూ జల క్రీడ రాడుతున్న రాణివాసపు చెరిక తెలు కనువిందుగా కనిపించారు; వాళ్ళుమధ్య తన పీడని పీటి అలల్లో తనిపితిరకుండా చూసుకుంటూ మురిసిపోతున్న రాణి.

వాళ్లు నా అలికిడివిని పారిపోతారేమో ననీ, నన్ను చూసి దండిస్తారేమో ననీ మంటపం వ్రంభం వాడున వక్కి కూచుని రెప్పవార్చుకుండా చూస్తున్నాను.

పెండ్లికుమార్తె ఎలిజబెత్ రాకుమారి, పెండ్లి కుమారుడు ఫిలిప్ మాంట్యూ బాటర్. పెండ్లి ఈ నవంబరులో జరుగుతుంది.

ఆ నందడి అంతా ఒక్కసారి అగిపోయింది. రాణి గొంతెత్తి “కంపా!” అని పిలిచింది. చెరిక తెలు గుంపులోనుంచి ఒక త్రికోణముందరి, భువన మోహిని, ముందుకువచ్చి వినయంగా తలవంచి “దేవీ, ఏమిటి నెలపు?” అంది.

“నీలాటి అందక తె ముల్లోకాలలోనూ లేదనికదూ నీ గర్వం?” అంటుంటే రాణిపెదవులు కోవంతో వణికినై ముఖంపైపురించింది. అణుచుకోలేని అవేశంతో శరీరం వణికిపోయింది.

కంప వంచిన తల ఎత్తకుండా, పెదవి కదవలేక వెల వెల బోతు పాలరాతి ప్రతిమ లాగా నిలబడి పోయింది.

చెరిక తెలు విన్నయంతో రాణికేసి కంపకేసి బెదురు చూపుతు, చూశాను. ఏమీ తెలుసుకోలేక భయంతో వెలవెలబోతు నిలబడిపోయారు.

“కంపా, కాచుకో! ఇంతో తోనేపు వట్టదులే. ఇంతో తోనేపు వట్టదులే” అంటూ ఒడ్డు క్రిక్కి రాణి గబగబా అంతాపురంవేపు అడుగులువేసింది. దారిలో మందారాలూ, పారిజాతాలూ, రాణిగారి దారికి అడ్డం వచ్చి “కొంచెం నిద్రించు” అని మౌనంగా విన్న వింతుకున్నయ్. వినిపి చుకోకుండా రాణి తుపాసు గాలిలాగా చరచరా సాగిపోయింది. పరివారికలందరూ చకచకా రాణి అడుగుల్లో అడుగులేస్తూ వెంటపడి చారు.

కంప ఒంటరిగా నిలబడిపోయింది. ఎడతెరిపిలేని అలోచనలతో, సంతోషంతో ఆమెమనసు సుడిదిరిగి పోతోంది. నల్లటి ముల్లులాగా భయ, కంపముఖంలో అలుముకుపోతోంది. రాణిగారికి ఎదురు కింత ఆకాశజ మైన ఆగ్రహం : ఆమె మాటల్లోని బెనరింపుకు అర్థ మేమిటి? తడబడుతూ, బెదురుతూ అడుగులువేసింది. ఏదో అవడ రాబోతున్నదని ఆమెమనసు పనిపట్టింది. బరువుతో అడుగులిసి అడుగువేస్తుంటే రసాతలానికి అణగారి పోతున్నట్లుంది.

గుబురుగా పెరిగిన పొడలోంచి మధురమైన స్వరంతో “కంపా!” అన్న విలుపు వినిపించింది. కంప ప్రాణం లేచివచ్చింది. ఎ.దాకాలంలో పీటలు వారిసపోలాయి తొలకరి చినుకుల అలబడికి పులకించి నల్లగా కంపహృదయం ఈ విలుపు విని పొంగి పోయింది.

కంప మారు వలకలేదు. ముఖమంతా విషాద వ్యాయలతో చిన్నబోయింది. చెప్పలేని బెదురుతో పెదవులు గజగజ వణికిపోతున్నయ్. “కంపా, మాట్లాడవే? సంగ తేమిటి? వలకే బంగారమై పోయిందే? నీ చంద్రుడిమీద అలక వచ్చిందా? చెప్పు కంపా? నీ మౌనం భరించలేకుండా వున్నాను....” అంటూ, వడహతు కళలానిందిన చంద్రుడిలాగా మెరిసే తరుణమూర్తి ఒకడు కంపచేతులు పుచ్చుకుని దీనంగా బతిమాంటు మొదలుపెట్టాడు.

వాన వెలవగానే గాలిఊపుకి చిగురుటాకుల కొనలమంచి ఓసుకులు జలజల రాలినట్లుగా కంప కళ్ళల్లోంచి కన్నీరు రాలింది. పెగుల్చుకుని చివరికి “రాణిగారికి కోపంవచ్చింది. కాచుకోమన్నారు. ఇంతో తోనేపు వట్ట దన్నారు. ఏమిటో తెలియకుండా వుంది మనసు మనసులో లేదు” అనగలిగింది

చంద్రుడి హృదయవీణలోని కారంపిల్లి ఒక్కసారిగా రంగున తెగిపోయినై ముఖంలో కత్తివేసినా నెక్కురుకుక్కలేదు “ఎ మన్నది కంపా? కాచుకో మన్నదా? ఇంతో తోనేపు వట్ట దన్నదా? ఇక నమ యంలేదా?” అని దీనంగా అరిచాడు.

ఈ కలవరానికి కారణం తెలియక కంప అమాయ

కంగా “ఎందుకంత కలవరం రాశా?” అని అడిగింది. “తెలియదా కంపా, తెలియదా? అయ్యో, ఇంక నమయంలేదా? ఏదీ చివ సారి నీ ముఖాన్ని త: విత్తా చూడనీ కంపా, ఏ మన్నారు? ఇంతో తోనేపు వట్టదా?” అంటుండగానే ముసుగులువేసుకున్న భటులు తక తళలాడే కత్తులతోవచ్చి చంద్రుణ్ణి చుట్టేసి కాళ్ళకి చేతులకి సంతెట్లవేసి, కళ్ళకి గంభీర కట్టి జంపంతాన గుంజుకుపోయారు. కంపా, కంపా! అన్న అర్తనాదాలతో దిక్కులు దద్దరిల్లిపోయినై క్రమంగా చంద్రుడికంతం దూరంలో తరిగిపోయింది.

కన్నుమూసి తెరిచేలోగా జరిగిన ఈ దారుణానికి తట్టుకోలేక కంప మతిపోయినదానిలాగా “చంద్రా చంద్రా” అని అరుస్తూ అంతాపురంలోకి వరుగు తీసింది.

పాషాణమూర్తిలాగా నిలబడి రాణి అడ్డంలో చూసు కుంటూ సిగ నింగారించుకుందోంది. కంప పిల్ల కాళ్ళని వణికి చేతుల్లో చుట్టేసి చంద్రా చంద్రా అని ఆక్రందించింది. రాణి అడ్డంవెపు నిలచి ముఖం అణు కుండా “ఏదీ నీ చంద్రుడు? ఏమైపోయాడే పాషా? ఎవరి నన్నగుతావు? ఎవరికీ తెలుసు?” అని విన్నవ వున్నవెల్లింది.

ఆ నవ్వులోని హాలాహలం కంప గుండెల్లో అరచి చిచ్చు రగిల్చింది. “రాణి నవ్వు రక్కసిని ఏదీ చిని,” అని అరిచింది. పరివారికలంతా కంపని ముట్టి సంతెట్లవేశారు. కంప జంకలేదు. “రాణి, చంద్రుడి రక్తంతోకాని నీ దాహం తీరలేదా? నీ మాటమాత్రమైనా చెప్పక పోతి వే. నీ ప్రాణం రక్షించుకునేవాన్ని కదా? అంతకంటే ఎక్కువ కావా? రాక్షసి! నా చంద్రుణ్ణి బలికోరావో! చంద్రా చంద్రా....”

అరుస్తుంటే చెరిక తెలు నో క్కే కాదు. కళ్ళకి గంభీరత వేశాడు. “నా దారికి అడ్డుతగులుతావే నువ్వు! నీకు దక్కనిస్తా ననుకున్నావుచే కంపా? ఎంత దానివి” అని వికటం నవ్వించిరాణి. దీన్నికూడా తీసుకుపోయి ఇంకో కోట బురుజు కుండాగానే నమూదిచెయ్యింది. వాడి కేడుడు దీనికెదురుగా వాడూ, దీనికోసం చాడూ వాడికో అరిచి ఏడ్చి చావాలి. అప్పటికిగాని నా ముందు రదు. తీసుకుపోండి” అని, హూనా ఇచ్చింది.

కూన్యం....కూన్యం! అంతాకూన్యం....అంతకూ మౌనం....గుండెని కొండలబద్ధవుతో అడిచే మౌనం. వేకువ వెలుగులో కోకిల కూసింది. కూక “కంపా” అన్నట్లు వినిపించింది. మారుగా ఇంకో కోకిల “చంద్రా, చంద్రా” అని కోసరి కూసినట్లు వినిపించింది. ఊణంలో ఈ విలుపులతో చుట్టూ మామిడిగుబుద్దన్నై తి. గు మన్నయ్.

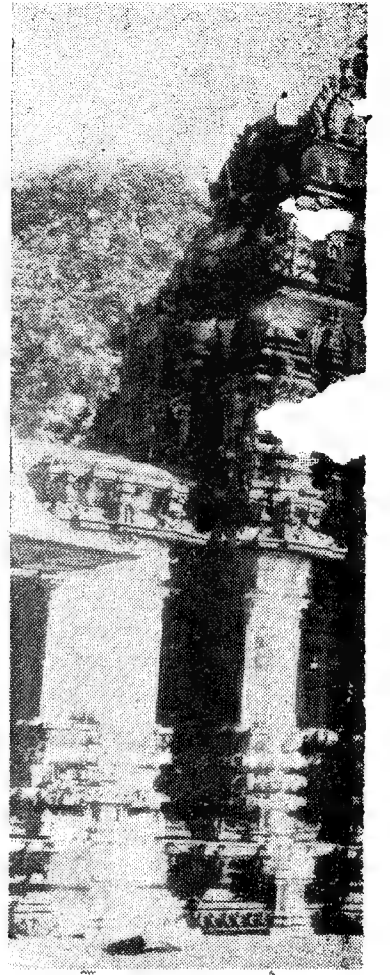
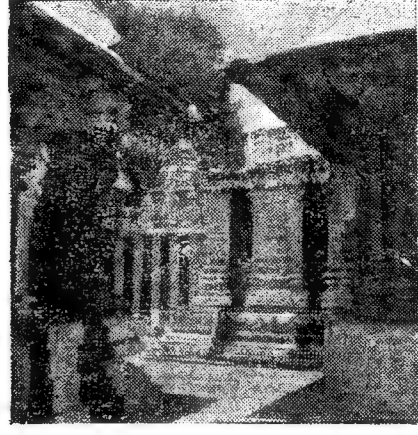
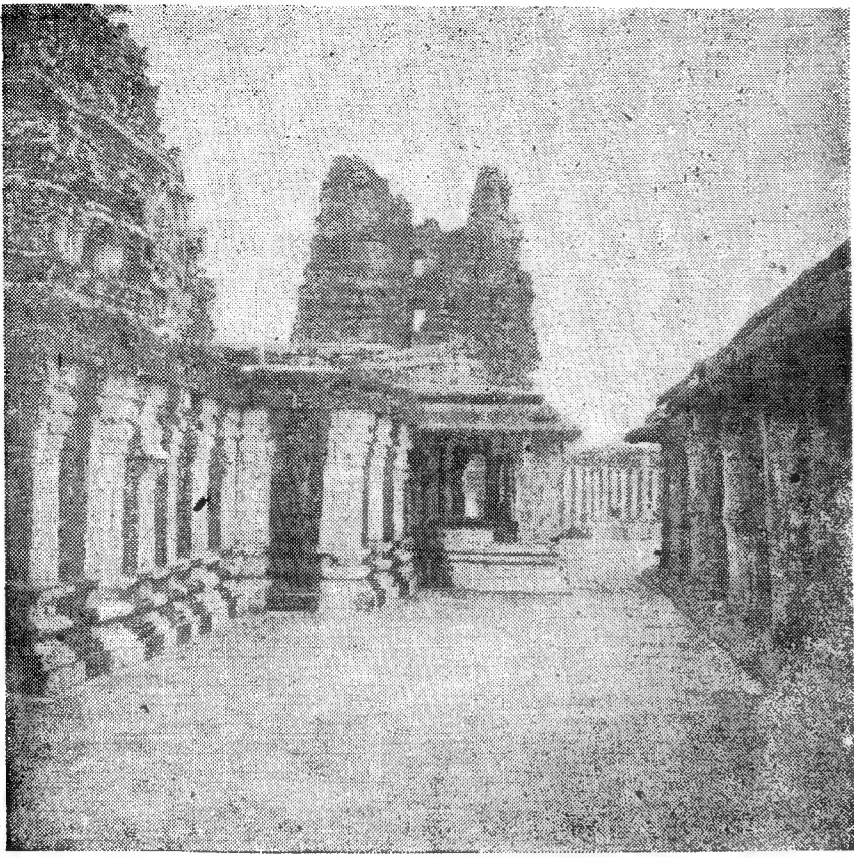
తెల్లవారికాక లేచి నా దారిని నేను వెళ్ళిపోతూ, అఖరిసాని కోటకేసి చూశాను. ఎత్తయిన కలుపులూ, బిగించిన పెద్దకాళం. చూస్తుంటే ఆ కోటగోడలూ, బురుజులూ, ఆ పరిసరాలంతా ఏవో తీరని కోరిక లతో, కూలిన ఆళంతో బరువెక్కి పోతున్నట్లు తోస్తోంది.....

ఎందుకో కాలాని కింత దావరికం? గతింపలేక మౌన పుల సుఖ దుఃఖాలను, ఆశనిరాశలను ఎందుకూ కాలం తన అగాధమౌనంలో దాచుకుంటుందో ఎవరికీ తెలుసు? అరాత్రి మాత్రం కాలం తన మహా గ్రంధంలో ఏదో ఒక పుటలో కొన్నిపంతులు మాత్రమే చూపించి అదృశ్యమైపోయింది రాబోయే గతకాలం మీది తెర తొలగించటం ఎవరికీ

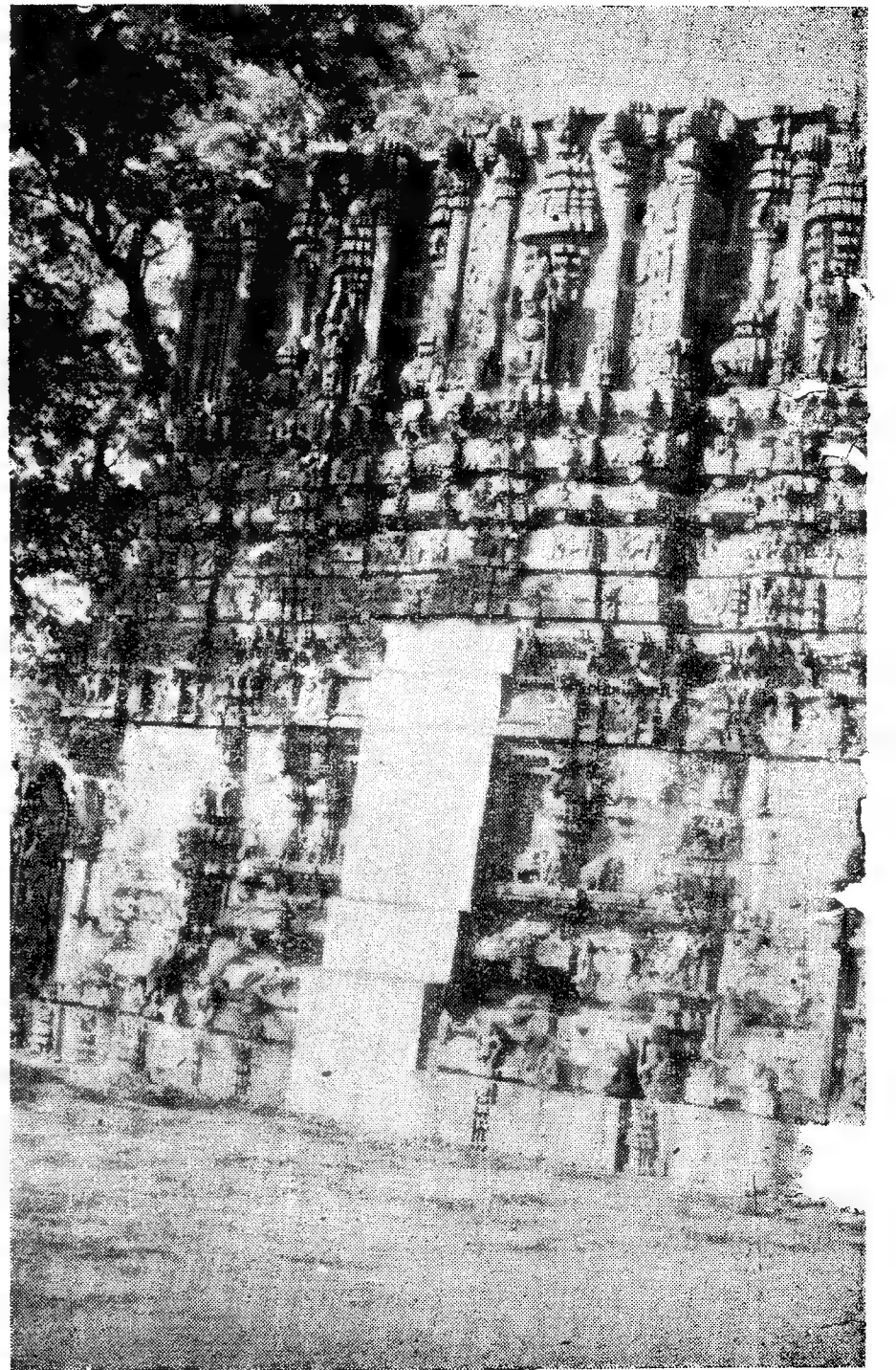

విన్లన్ ప్రభు దంపతులు, ఎలిజబెత్ రాకుమారి వివాహానికి రావటం అనుమానాస్పదం. డ్యూక్ ఆఫ్ విన్లన్ కు రాయల్ హౌసెస్ బిరుదము, రాజుగారి తర్వాత తృతీయ గౌరవస్థానముఉన్నా, డచెస్ కు స్త్రీలలో 35 వ గౌరవస్థానం మాత్రమే ఇచ్చారు. అందుచేత ఈ దంపతులు పెండ్లికి రారేమో ననుకొంటున్నారు.

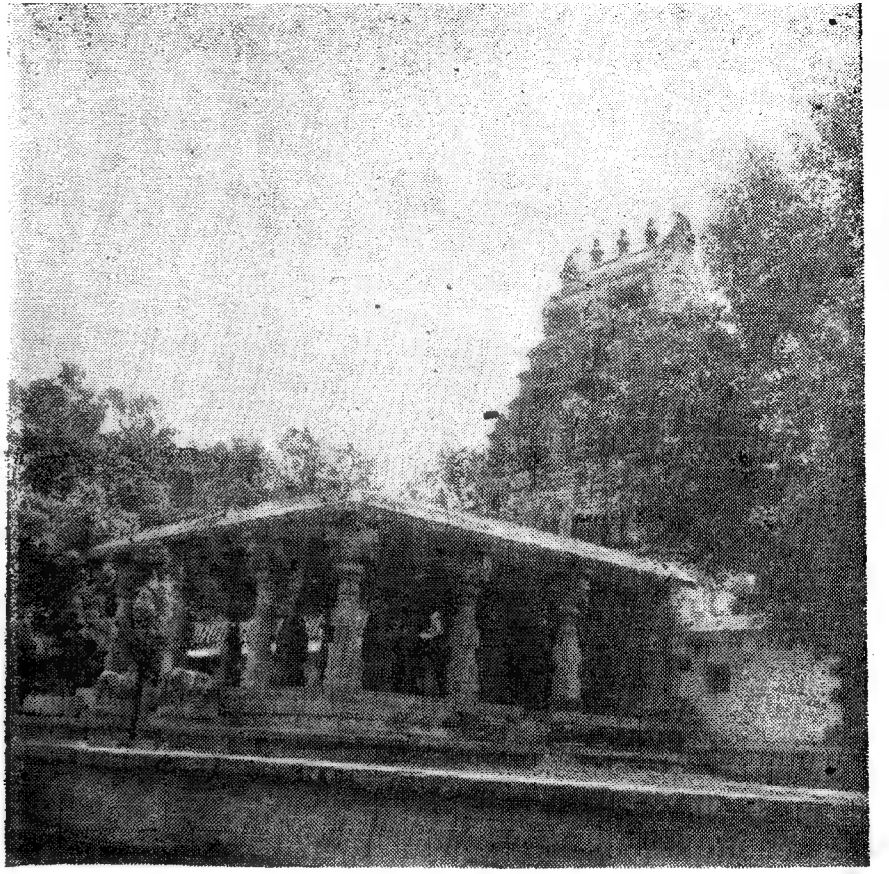
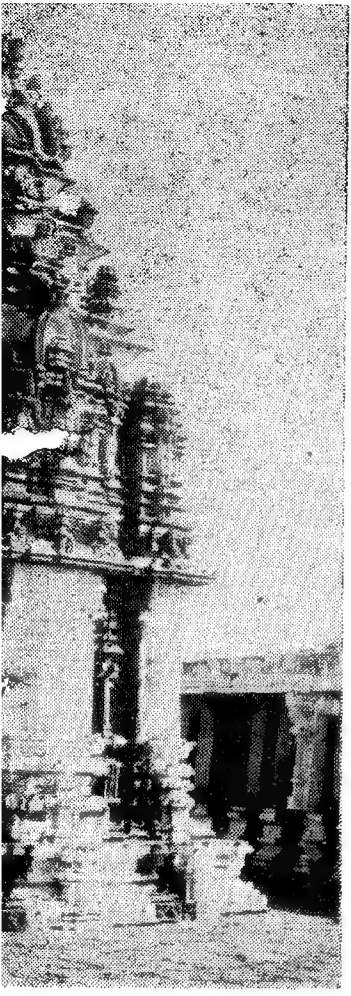

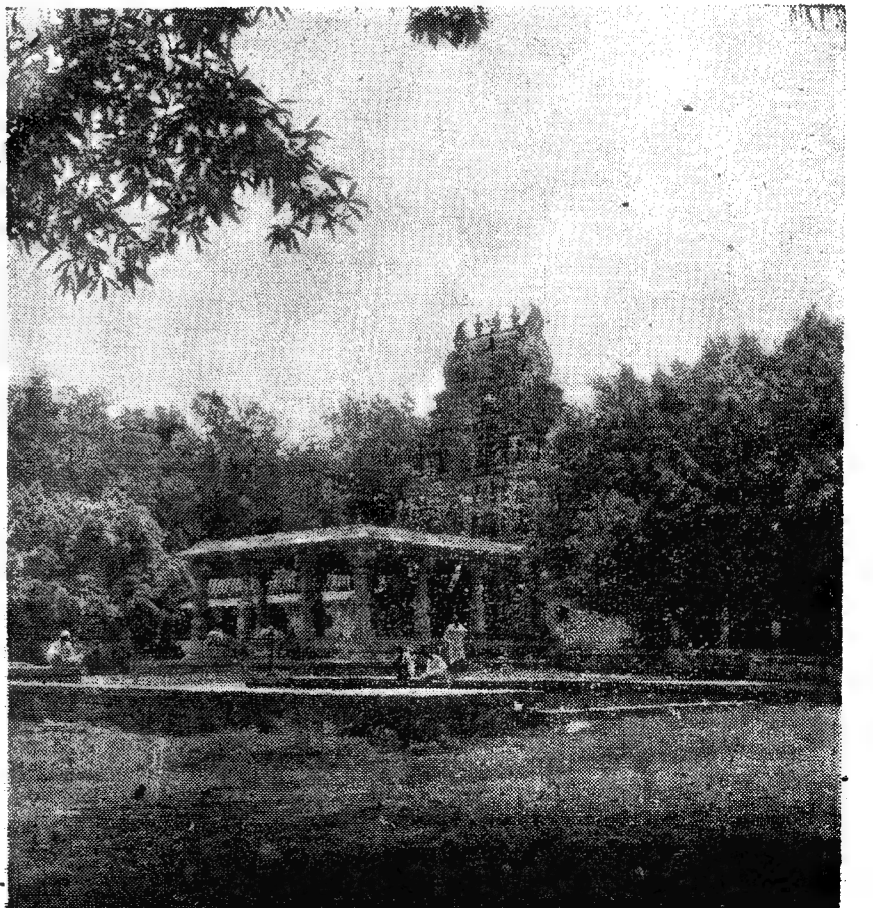
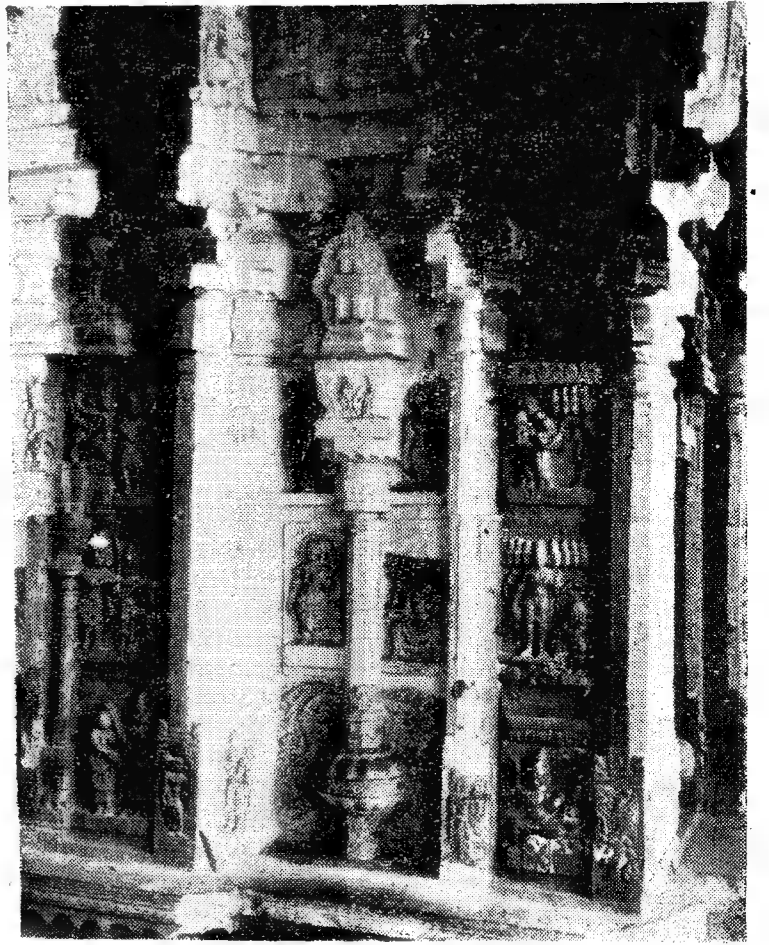
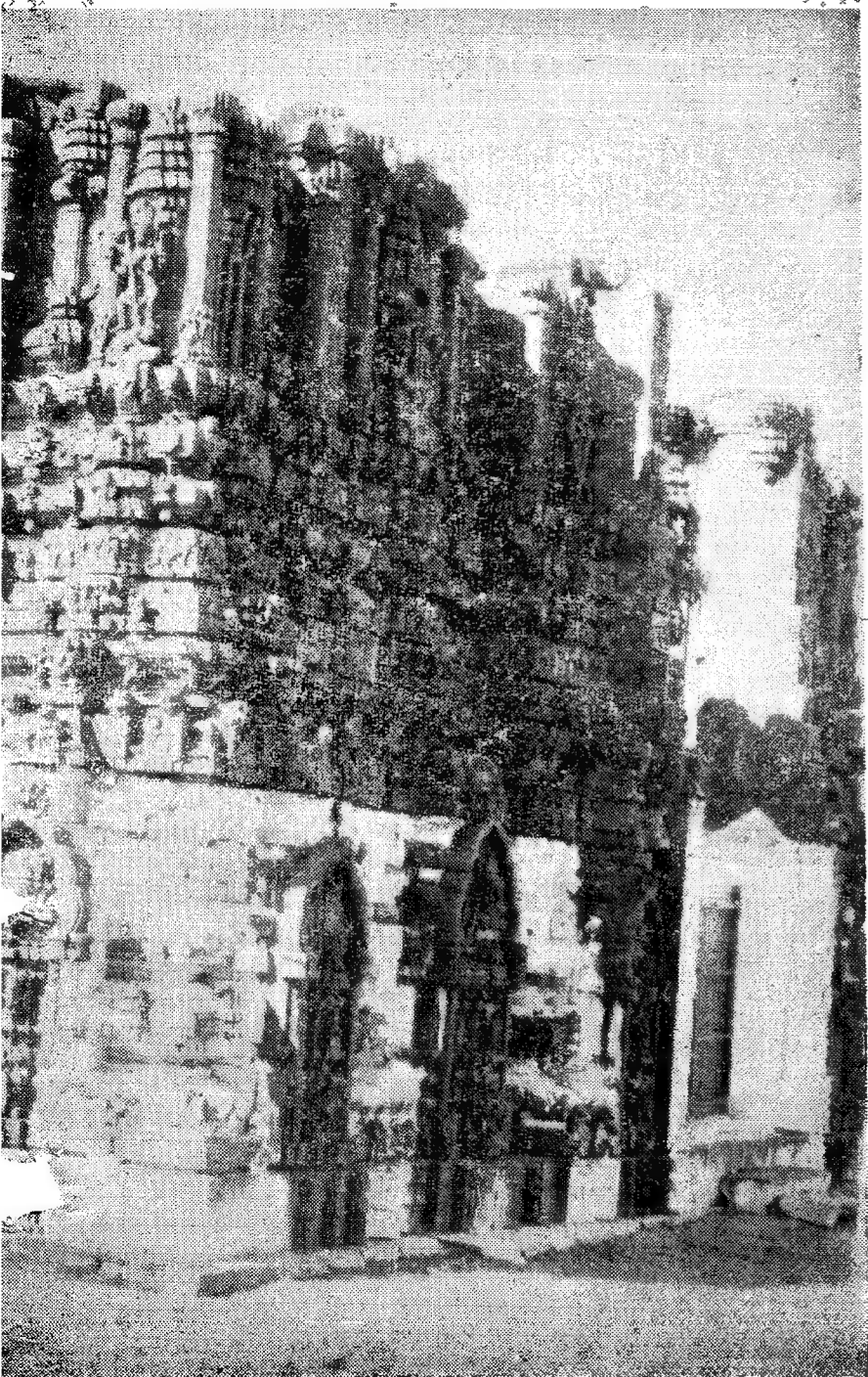
తాడిపత్రి దేవాలయాలు

లోని కొన్ని దృశ్యాలు

బాలనందం

పిల్లల నవల:

3

పిచ్చయ్య ఉన్న గది మేడ క్రింది భాగంలో మూల చిన్న అర. అదే దుకాణం-అదే యిల్లు అదే పడకగది-అదే వంటగది అన్నీని. ప్రక్క కిటికీ. ఆ మూలనే పొయ్యిమీద కుండలో నీళ్లు మరుగుతూ తమాషా సంగీతం పాడుతున్నాయి. మైన మూతలోంచి సన్నగా ఆవిరి పోతూ నేనే అన్నం వండుతున్నాను సుమా యని చెబు తోంది.

పిచ్చయ్య తనగదిలోకి వచ్చిన వెంటనే బామ్మ చెయ్యడం మొదలు పెట్టాడు. ఏం పేరుపెడితే బాగుంటుంది యీ “వెళ్లాడే బామ్మకి”? పినాక రావు అంటేనో? బాగానే ఉంటుంది. ఈ పేరు భగవంతుడి సహస్రనామా లలో ఒకటి. పినాకపాణిలేడూ? అలాగే పేరు కేంలే, బామ్మ తయారు కావాలి అని తఱమినలో బెట్టి, గబగబా మొఖం, తలా అన్నీచేసి కన్నులు పెట్టాడు.

కన్నులు పెట్టగానే ఆశ్చర్యం! అవి కదలడం మొదలు పెట్టాయి. అవి ఆగి దీక్షగా అతనివైపు చూడడం ప్రారంభించాయి.

“వెధవకళ్ళూ నువ్వు! ఎందుకు అలాగ చూస్తావు నాకే?”

ఏమీ జవాబు రాలేదు.

కన్నులు పూర్తిచేసి, ముక్కు పెట్టాడు. ఆముక్కు అలాగ చూస్తూ గ్రంథగానే పెద్ద దైపోయింది. కొద్ది క్షణానికి అది అంతకీ పొడుగైపోతుంది. పిచ్చయ్య దాన్ని చెక్కేసి చిన్నది నేయబోయాడు. అది చెక్కేకొద్దీ గాడుగవ్వడం మొదలుపెట్టింది.

ముక్కు అయిన తర్వాత దాని రు చేశాడు. అది పూర్తి అయ్యే ప్పటికి నవ్వడం ప్రారంభించింది. నవ్వులో వెటకారం నవ్వు.

“చాల్లే - వెధవనవ్వు నువ్వును” ఏం ప్రయోజనం. ఆ గోడకి చెబితే ఎంతో, బామ్మకి చెప్పినా అంతే!

“నవ్వు మానతావా? మానవా?” అని గట్టిగా కేక వేశాడు.

ఆనోరు నవ్వు మాని, నాలుక వెళ్లబెట్టి వెక్కిరించింది. పిచ్చయ్య అది చూడనట్టు నటించి, పని పూర్తి చేశాడు. గడ్డం, మెడ, భజాలు, కడుపు, చేతులు చేశాడు. చేతులు చెయ్యగానే చిలిపి చేతులు తల పాగా లాగాయి.

“ఏయ్ పినాకా! నా తలపాగా నా కియ్యి” ఆ తలపాగా యివ్వకుండా పినాకరావు తన తలమీద పెట్టు కున్నాడు; ముఖ మంతా పాగాతో. కప్పబడి పోయింది.

ఈ అల్లరి ఆగతాయి చేష్టలు చూడగానే పిచ్చయ్యకి బెంగ పట్టు కుంది. ఇంత విచారం అతని జన్మలో కలగలేదు.

“అరి భడవా! ఇంకా నీవు పూర్తి కానిదే తండ్రికి ఎదురు తిరుగుతున్నా వే, వెధవగాడిద కొడకా? అది చాల చెడ్డ సుమా?”

ఒక కన్నీటిబాట్టు క్రిందరాలి పడింది.

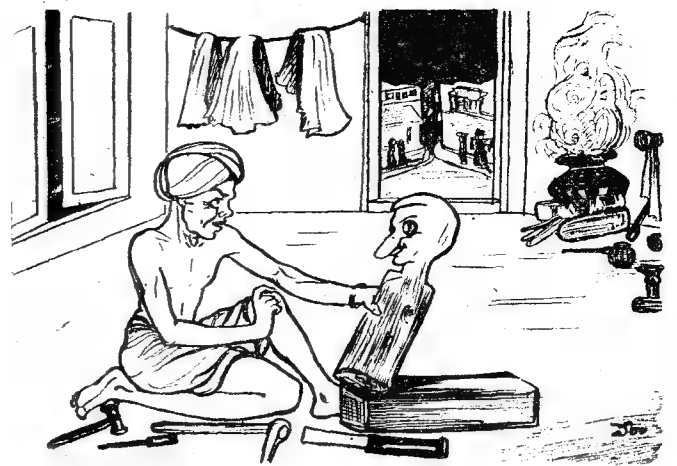
ఇంకా యీ బామ్మ కాళ్లు కానే లేదు. కాళ్లు పూర్తిచేసేటప్పటికి ఒక కాలువచ్చి ముక్కు మీద తగిలింది. “ముక్కు మీద తగిలింది. - అవునులే బాగా శాస్త్రీ అయింది, ఇలా గవుతుం దని ముందే తెలిసి ఉండవలసింది. ఇప్పుడు తొలగించి ఏం లాభం” అని పూర్తిచేసిన బామ్మ నడవగల దేమో యని నేలమీద నిలవబెట్టాడు.

పినాకరావుకి కాళ్లు కొయ్య ముక్కలు. ఎలాగ నడవాలో తెలియ లేదు. పిచ్చయ్య చెయ్యి బట్టుకొని యిలా గని అడుగు వేయించాడు. కొత్త

పోగానే పినాకరావు తానే నడవడం మొదలెట్టాడు. కొంతనేపటికి గ దంతా గంతు లేశాడు. ఆ యానం దంలో, ద్వారంలోంచి తప్పకొని వీధిలోపడి ఒకటే పరుగు!

వెట్టి పిచ్చయ్య, పాపం! వెంటనే నత్తువకొద్దీ వెనకాతల పరుగు పెట్టాడు. కాని పట్టుకోలేకపోయాడు, ఆ గుంట వెధవ అందితేనా? చెవల పిల్లి లాగ ఎగిరి గంతువేశాడు. వాడి కట్టఅడు గులు నేలమీద నడుస్తూ వుంటే, ఒక ఇరవైజతల కట్టజోళ్లు నడిచిన చప్పుడు. “పట్టుకో పట్టుకో” అని పిచ్చయ్య పిచ్చ కేకలు. ఎవరు పట్టుకొంటారు?

ఆ కట్ట బామ్మ పరుగెత్తడం చూచి ముందు, జనం అంతా ఆశ్చర్య పడి, ముక్కుమీద వేలువేసుకొన్నారు.

తరువాత నవ్వి నవ్వి డొక్కలు పగిలే టట్టు పగలబడి ఒకటే నవ్వు.

సమయానికి, వాడి పుణ్యమా అంటూ, ఒక పోలీసువాడు వచ్చాడు, టకటకా చప్పుడు వినిపించగానే ఎవరి దైనా గుట్టం తప్పించుకొని పారిపోతోం దేమో అనుకొన్నాడు. పట్టుకుందా మనుకొని వీధికి అడ్డంగా నిలబడ్డాడు, కాళ్లు ఆరచావి.

వీధికి అడ్డంగా నిలిచిన పోలీసు వాడిని పినాకరావు అల్లంతదూరంలోనే కనిపెట్టాడు. ఆ కాళ్లనందుల్లోంచి తప్పకొని పోదా మని చూశాడు; కాని లాభం లేక పోయింది. పట్టుబడి పో యాడు. పోలీసువాడు తనచోటు కదల కుండా ఆ పొడుగుముక్కుతో పట్టుకొని పిచ్చయ్యకి వప్పగించాడు. పిచ్చయ్య యీ కొంటే పిల్లవాడి అల్లరికి వాడి చెవులు బట్టి ‘కీ’ యిద్దా మను కొన్నాడు. కాని చిత్రము! వాడికి చెవు లేవి? ఈ బామ్మని చేనే తొంద ర లో చెవులు పెట్టడం మరచే

పోయాడు. అందు కని పీక పట్టుకొని లాగాడు. “రా, చెప్తాను; ఇంటికి రా, అక్కడ నీపని చెబుతాను” అన్నాడు.

ఆ మాట వినగానే పెంకి పినాకరావు విదిలించుకొని క్రిందపడి ఇంటికి ‘రా’ నని కూర్చున్నాడు. ఆ చుట్టుప్రక్కల జనం ఇ దేదో చిత్రం చూద్దా మని చుట్టవేశారు; ఎవరికి తోచిన మాటలు వాళ్లు అన్నారు.

“పాపం యీ వెళ్లాడే బామ్మని ఆ వెట్టి పిచ్చయ్య ఇంటికి తీసు కెళ్లి ఎంత కొట్టాడో? అందుకే రా నంటు న్నాడు” అన్నారు కొందరు. “పిచ్చయ్య వైకి అలాగ కనిపిస్తాడు కాని పిల్లల విషయంలో రాక్షసుడే. ఆబామ్మని వది లేస్తే, చీన్ని చీల్చి చెండాడుతాడు గాని ఇంకా ఏమైనా ఉందా?” అని

మరికొంద రన్నారు. ఈ మాట లన్నీ విని, పోనీ మన కెందుకు అని పోలీసు వాడు పినాకరావుని వాడితోపని వాడిని పోనిచ్చాడు. పిల్లవాడిని- హింసపెట్టినం దుకు పిచ్చయ్యని జెయిలుకు తీసుకొని పోవా లని అనుకున్నాడు. పిచ్చయ్య పాపం, తన తప్పు లేదని ఏమీ చెప్పలేక పోయాడు. లేగదూడలాగ అరవడం మొదలుపెట్టాడు. వా ల్లిద్దరూ జెయిలు వైపుకి వెళ్తూ వుంటే, యేడ వడం మొదలుపెట్టాడు.

“పాపిష్టికొడుకు! సుపుత్రా కొంప పీకరా అన్నట్టు యీ బామ్మ కోసము నే నెంత కష్టపడ్డాను. ఎన్ని చేస్తే ఎందుకు? చివరికి బాగా అయింది లే శాస్త్రీ. ఇదన్నా ముందే నేను ఊహించివుండవలసింది.

తరవాత ఏ మయ్యిందా?

అంతా వింటే! ఇదిగో యీ మాటు చెబుతాను.

వైద్య గర్భ

శ్రీ జయంతి దర్శిత

“సమస్త ప్రభుత్వాలను, కర్మలను ఏకమే చేయడం, మిగతా రెండు భుజాలపై చదువులు కూడా వచ్చినవానికి సమము” అన్న ప్రభావం గొర్రాసు సిద్ధాంతాన్ని 4 వ-భాగంలో చదివే ఉంటారు. ఈ సిద్ధాంతాన్ని వ్యక్తపరచిన వ్యక్తి వింతపురుషుడు. గ్రీకు రేఖాగణితానికి, గణితశాస్త్రానికి ఆదిపురుషుడు.

నిసార్కోసు అను ఊరకాలలో పాదులు చేక్కెప్పత్తి (కంసారి ఈ కాలంలో) గలవానికి పుట్టాడు ప్రెథాగోరాసు. అయోనియా (నవీన బర్మ) దేశపు సముద్రతీరానికి కొంతదూరంలో ఉండే సామోసు ద్వీపంలో అతని జననం. మన కాకినాడకు సీలాగా సామోసు ఆ రోజుల్లో మంచి వ్యాపారస్థం. కాని పోలీస్ ట్రాన్సు అను చండకాసమితి పరిపాలనక్రింద ఉండేది. ప్రెథాగోరాసుకు యుక్తవయస్సు వచ్చేసరికి, ప్రెథియన్లు, అయోనియన్ నాగరికతను ద్వంసంచేసి, ఏజియన్ సమద్రాన్ని దాటి గ్రీసును ముట్టడిస్తూ ఉన్న రోజులు తలెత్తించాయి. కాని గ్రీకులు ఏదైనా పట్టణవాసుల నాయకత్వంక్రింద ప్రెథియన్లను ఎన్నోసార్లు ఓడించి పారదోలడం మీరు వినే ఉంటారు. అయితే అటువంటి యుద్ధాన్నాహ రోజుల్లో, ప్రెథాగోరాసు డీలాసు నగరంలో ఎపోలో (దర్శనాత్మకత పండ్రి) దేవుణ్ణి, గోధుమలు, బాక్సీ ముదుపు చెల్లించి కొలిచేవాడు. కాకాహారి. ఫెరిక్లెడ్డు అను జ్యోతిష్యుడిదగ్గర శిష్యత్వం చేశాడు. కాని ప్రభువు పోలీస్ ట్రాన్సు దుర్మయాలను భరించలేక సామోసుద్వీపాన్ని వదిలిపోవలసివచ్చింది. తిన్నగా దక్షిణానకి పోయి క్రోటను అను కేపుపట్టణంలో నివాస మేర్పరచుకున్నాడు. (నేటి కొట్రోనా - Cotrona కేపు ఇటలీలో). క్రోటను ఆ రోజుల్లో, శరీర వ్యాయామానికి, ఒలింపిక్ పోటీల్లో ఎన్నోసార్లు పాల్గొనిన వస్తాడులకు, వైద్య శాస్త్ర ప్రావీణ్యం కలవాడే అని పేరుపడింది. ప్రెథాగోరాసుకూడా, పేరుగన్నవస్తాడు. దృఢ శరీరంలోగాని వికాసవంతమైన బుద్ధి ఇమడదని నమ్మేవారిలో ప్రెథాగోరాసు ఒకడు (Healthy mind in a healthy body) బాల సారస్వతము.

ఆకాశముపైకి పోయినకథ

[బాలారికం వ్యాసాయ బాంబుదం పుటలో ప్రచురిస్తామనీ. కథలూ, అవే ఎంపవలసింది ప్రకటించాం. చిరంజీవి జయంతికి (5 వ క్లాసు) ఈ క్రింద కథ వందించి, మాకు చాలాసంతోషమైంది. ఉచ్చాహంతో వ్రాసినందుకు చిరంజీవికి మా ఆభివృద్ధి చనములు తక్కినవిల్లయినా ఉచ్చాహంతో కథలూ వ్యాసాలూ వ్రాసే ముందుకవచ్చి పాఠకులందరినీ ఆనందించేయాలని కోరుకున్నాం—సంపాదకులు.]

నేను సుశీల ఒక బళ్ళోనే చదువుకుంటున్నాము. దానికి సదో యేడే, నాకూ సదో యేడే. మా ఇద్దరకీకూడా చదువుమీదికంటే ఆటలన్నా, కథలు కబుర్లన్నా ఎక్కువ ఇష్టం. పాఠం రాకపోతే మా మేష్టరుగారైనా ఒకప్పుడు ఊరుకుంటారు గాని, మా పెత్తల్లి మాత్రం ఊరుకోదు.

మా పెత్తల్లిని చూస్తే నాకు చాలా భయం ఇంటిదగ్గర ఆడుకుంటే మా పెత్తల్లి కోపపడుతుంది దేమా నని, బడి వదిలి పెట్టగానే బళ్ళోనే ఆడుకుని కథలు కబుర్లు చెప్పుకుని ఇంటికి వచ్చే వాళ్ళం.

ఒక రోజు సుశీలా నేనూ మాతోటి బడిపిల్లలు కూర్చున్నాం. అప్పుడు ఆకాశం మబ్బులట్టి చిన్న తుప్పర పడుతూ ఎంతో అందంగా కనిపించింది. అప్పుడు అన్నాను కదా “సుశీలా! ఆకాశము కిందిగాఉంటే, ఎంత బాగుండేదో గదా! మనమందరము ఆ మబ్బుల్లోకి పోయి ఎంత చక్కగా ఆడుకునేవారో

theory), అయితే అతడు క్రోటనులో ఊరికే కూచోలేదు. ఒక రహస్య రాజకీయ సంస్థ నెలకొల్పాడు. దీనినే ఇప్పుడు అంతా ప్రెథాగోరాసు సంస్థ అంటారు. ఇది జరిగిన ఏడు క్రీ. పూ 582, ఈ రహస్య సంస్థ రాజకీయాలే దాన్ని కొన్నాళ్ళకు కుల దీసాయి. కాని ఆ సంస్థలో సభ్యులు మాత్రం కాకాహారులు, జైనమతం లాటి మతం అవలంబించేవారు; హిందూ కూడదేవారు. మానవులూ, సర్వప్రాణులూ భ్రాతలు అని వాదించేవారు. ఒకనాడు క్రోటను పులి ఒకడు ఒక కుక్కను కొడుకూడంటే “దానికాట్టుకు. దాని గొంతుకవిసేసరికి ఈ కుక్క నాకు తెలిసిన ఒకసేపిహుని ఆత్మ అని పోల్చుకున్నాను” అని ప్రెథాగోరాసు నివారించాడు. మన హిందువులూగో పరకాయప్రవేశం, ఒకే ఆత్మకు అనేక జన్మాలున్నాయని నమ్మేవాడు. మందులవల్ల శరీరం పరిశుభ్రపడితే, సంగీతంవల్ల ఆత్మనిర్మలం అవుతుందని, సంగీతం అంటే పడి చచ్చేవాడు, అయితే ప్రెథాగోరాసు విజ్ఞానప్రపంచంలో ఏమి క్రొత్తవాటలు నిర్మించాడు, ఏమి కనుక్కున్నాడు, అన్న విషయం తెలుసుకుందాం: ఆయన చేసిన ఘనకార్యాల్లో మొదటిది- గ్రీకు సంఘంలో తూనిక, తూమానం (ఏకేయ్యు, తులంబరపు, తూచడం), కొలతలు ప్రవేశపెట్టడం. ఈ మహాపుష్టి, బ్రహ్మాండం అంతా గణితశాస్త్ర సిద్ధాంతంప్రకారం నడుమ

మోగదా”అని అన్నాను. అప్పుడు మా సుశీల నాకు ఈ కథ చెప్పింది.

అనగనంగా ఒక ఊల్లో ఒక పేదరాసి పెద్దమ్మఉండేది. ఆ పెద్దమ్మ ఎప్పుడూ కోపంతో చిట్టబుస్సులాడుతూ, వుండేది. ఒక రోజు ఎండాకాలంలో పెద్ద గాలిదుమారం వచ్చింది. పేదరాసిపెద్దమ్మ ఇల్లంతా, దుమ్ముతో నిండిపోయినట్లు. అసలే కోపదారి—అందులో ఇల్లంతా దుమ్ము ధూళితో నిండిపోవటం వల్ల కోపంతో గాలిదుమారాన్ని టిట్టుకుంటూ విధిలేక చీపురికట్ట తీసుకొని ఊడవటం మొదలుపెట్టింది. ఆరోజుల్లో ఆకాశం కిందుగా ఉండేది. ఆకాశం, కిందుగా ఉండటంవల్ల, ఊడుస్తున్న పెద్దమ్మ వీపుకి ఫెళ్ళున్న కొట్ల కొని దెబ్బ తగిలిందట. దెబ్బ తగలటంలో మరీ కోపం ఎక్కువైంది. దాంతో చేతులో చీపిరి తీసుకుని “పైకిపోతావా, లేదా?” అని. పైకి పోయేదాకా కొట్టిందట దానితో ఆ దెబ్బల బాధ వట్లేక ఆకాశం పైకి పోయిందట” అని చెప్పింది.

మే మందరం “ఆ పెద్దమ్మచేతులు వడిపోనూ! ఆకాశాన్ని కిందుగా లేకుండా పైకి పోగొట్టింది; మబ్బులుతో ఆడుకో నీయకుండా చేసింది” అని పెద్దమ్మని టిట్టుకుంటూ ఎవరి ఇల్లకు వాళ్ళు వెళ్ళాం. నేను ఇంటికి వెళ్లేప్పటికి మా ప్రెత్తెలు మేష్టరుగారు నాకు పాఠం చెప్పడానికి సిద్ధంగా కూర్చున్నారు. (జయలక్ష్మి).

కుంటున్నాది అన్న పరమసత్యం గ్రహించాడు. $2 \times 2 = 4$ అన్న గుణకారం ఎంత స్పష్టమో, మార్గమండలంలో గ్రహాల ప్రదక్షిణం అంత స్పష్టం అన్నాడు.

అంకెలు (Numbers), సకల స్పష్టికి ఆధారం అన్నాడు. అంకెల సిద్ధాంతాన్ని విశదీకరించాడు. ప్రెథాగోరాసు పాఠశాలలో కనిపెట్టబడిన సిద్ధాంతాలు, ఇంకొకరి చెప్పిన పదకండా కాపాడుకునేవారు. అన్ని గురువుగారి మహిమవలన కనిపెట్టబడినవే అనేవారు. ఇప్పుడు యూనివర్సిటీలో ప్రాథమికక్రింద పరిశోధన కూడా ఈ మట్టలమీదే నడుస్తుంది. క్రీ. శ. 1520 లో పోలండు దేశీయుడు నికోలసు కోపర్నికసు, గణితశాస్త్రం ఆధారంచేసుకొని, సూర్యుడిమట్టూ, భూమి మిగతా గ్రహాలూ తిరుగుకున్నాయని చూపాడు. “ఆకాశంలో గ్రహాల ప్రదక్షిణం” అను పుస్తకంలో వ్రాస్తూ అంటాడు: “ప్రెథాగోరాసు తో భూమి, సూర్యుడిమట్టూ తిరుగుతూఉందన్న, సూత్రం విషయంలో ఏకేభేదం చూపని మాత్రం మీరు నా సిద్ధాంతాన్ని కొట్టిపారేయండి.” అలా గుసే క్రీ. శ. 1500 లో ఇటలీలో తియూడానో బ్రూనో అను శాస్త్రజ్ఞుణ్ణి ప్రతిఘటించానే చిలిమిద కాల్చి చంపేశాడు. అతను ఆశ్చర్య విమిటి అంటే “మన భూమి ప్రెథాగోరాసు చెప్పినట్లు ఒక చుక్కఅని నేను నమ్ముతాను.” ప్రెథాగోరాసు సిద్ధాంతాలు క్రీ. పూ. 6 వ శతాబ్దంలో పుట్టినా, ఇంకో 2200 సంవత్సరాల తిర్యంతగాని విజ్ఞానులు అందరినీ చూడడానికి విలులేకపోయింది. దీనికి కారణం ఆ మధ్య కాలంలోవచ్చిన రోమను సామ్రాజ్యం ఒకటి; రెండవది క్రైస్తవమతం. ఈ పాదపాటు ఎలా జరిగిందో ముందుమంచి తెలుసుకుందాం.

ప్రెథాగోరాసు కాలానికి సామన్య జనం అంతా, భూమి సమద్రంలో తేలుతూ ఉన్న వట్టిదిమ్మ అనుకునేవారు. కాల మార్పుని చూస్తూ ప్రదక్షిణమూ ఉన్న గోళం అని ప్రెథాగోరాసు చెప్పాడంటే అతను మన కాలానికి ఎంత దగ్గరవాడో చూడండి. ఒకరోజున అతను క్రోటనుపట్టణం నడుమ, ఒక కంసారి దుకాణం ప్రక్కనుండి పోతున్నాడట. దుకాణంలో సుత్తికొలతలు, శబ్దాలు, మంచినీరంతో బీజేమోలలాగా విపరీతమైన ప్రెథాగోరాసు, సుత్తుల బరువుకు, ఆ స్వరాలస్థాయికి సంబంధం వుందని, దేలికకుట్టి మంచి కీచుమోలమొందని కనిపెట్టాడు. తీగ వాయిద్యంలోకూడా స్వరాలకూ తీగపాకపుకు సంబంధం ఏమట్లు కనుక్కున్నాడు.

అతని రహస్యసంఘం, క్రోటనులోనూ, దక్షిణ ఇటలీలోనూ అనేక ఉపసంఘాలు (Branches) ఉండేవి. వాటివ్వాలా ప్రెథాగోరాసు ఆ దేశాన్ని పరిపాలించేవాడు. ఈ కాలంలో Masonic Lodges (మేసోనిక్ లాడ్జి) పేరు వినే ఉంటావు. అవి కూడా ప్రెథాగోరాసు దాని వలె రహస్యసంఘం. ఆయనసంఘంలో ఆదా, మొగా భేదంలేకుండా ఆయన ఉపన్యాసాలను వినేవారు, ఇప్పుడు కాలేజీ చదువుల్లోవలె. కాని క్రీ. పూ. 509 లో దక్షిణ ఇటలీ ఇతని సంఘమీద తిరుగుబాటుజరిగి, వీరి ఇళ్ళన్నిటిని వికారం చేశారు. దాంతో ప్రెథాగోరాసు పెట్రాపోలిటిన్ నగరానికి పారిపోయి 492 క్రీ. పూ. అక్కడ చేపించారనిచాడు. దాంతో ఆయన సంస్థ ఓడించి, తిరిగి స్థాపన క్రీ. పూ 400 లో తన పాఠశాల పెట్టేవరకూ, మంచి స్థితిలోనే ఉండేది. అయితే ఈరోజుల్లో వ్యాప్తిచెందిన విజ్ఞానం అంతటికీ ప్రెథాగోరాసు ఒకవిధంగా మూల పురుషుడు. అతని రేఖాగణితం ఈరోజువరకూ అమ

లులో ఉంది. భౌతిక శాస్త్రానికి మనం అంత దూరం పోయినా, ఆయన ఆత్మ మనసు వెంటాడుతూనే ఉంటుంది.

ప్రెథాగోరాసు తరువాత గ్రీకులు:

ప్రెథాగోరాసుకుముందు గ్రీకుల్లో బాగా వ్యాప్తిచెచ్చిన విజ్ఞానం, వైద్యవిజ్ఞానం. ఎపోలో దేవుడు వైద్యశాస్త్రానికిదేవతగాని, ఏస్కిలెపియోసు (భవనీహారిలో ఉండేవాడు) గ్రీకుల మొట్టమొదటి వైద్యుడు. చనిపోయాక ఇతన్ని దేవతగా ఎన్నుకున్నారు. Hygieia (హైజీయా= చేపాపరిశుభ్రత), Panacea (పానీసియా=రోగాలకు విరుగుడు) అను ఇద్దరు కూతుళ్ళు, ఇతనికి ఉండేవారని చెబుతారు. అల్లగాంపగు చక్రవర్తి కాలానికి (క్రీ. పూ. 353 నుండి 323 వరకు) గ్రీకు ఎస్కిలెపియాను అను ఆసుపత్రులు 200 ఉండేవి. తరువాత అల్పమేను అనువాడు ఇంకోపేగుగొన్న వైద్యుడు. ఇతడు ప్రెథాగోరాసు క్రోటాను పాఠశాలలో చదువుకున్నాడు. మనమనస్సుకు నెలవు మన మెదడు అని, దానినుండి నరాలు పుట్టుతాయన్నాడు. శస్త్రంనేర్పాడు. క్రీ. పూ. 6 వ శతాబ్దంలో ‘కాసు’ద్వీపంలో ఉండే వైద్య పాఠశాలలో హిపోక్రేట్సు మహాశయుడు ఉండేవాడు. ఈయన్నే నవీన వైద్యశాస్త్రానికి మూల పురుషుడు అని విదేశీయులు గణిస్తారు. వాతం, పిత్తం, కఫం, శైత్యం అని నాలుగు గుణాలు మన శరీరానికి ఉంటాయని ఈయనవాదం. మన ఆయుర్వేదంలో కూడా ఇదే సిద్ధాంతం. రోగాలు, భగవంతుడు కల్పించగా వస్తాయి మనకి అన్న వాదాన్ని నిరాకరించాడు. 70 పుస్తకాలు వ్రాసేడు. మానవాచారం అయితే జంతువుల పట్టిక తయారుచేసాడు. ఇప్పుడు డాక్టరు వృత్తి అవలంబించే ప్రతివాడు చేయవలసిన శిష్యం ఈయన వ్రాసిందే—

“నేను చికిత్సచేసే సందర్భంలో, నా రోగుల గురించి తెలుసుకున్న విషయాలను, నా మనస్సులోనే గుప్తంగా ఉంచుకుంటాను గాని వ్యాప్తిచేయను” అన్నది ఈ శిష్యంలో ఒకభాగం.

ప్రొగ్నాసిసు (Prognosis=రోగం నడకను పరీక్ష), డయాగ్నాసిసు (Diagnosis=రోగాన్ని పరీక్షచేసి నిగారణచేయడం) సిద్ధాంతాలు హిపోక్రేట్సు కనిపెట్టినదే.

ఈ కాలంలోనే (క్రీ. పూ. 499-428) ఎన్నాగోరాసు ఉండేవాడు. ఇతను తన ఐశ్వర్యాన్ని బదులుకొని శాస్త్రాకృషి తన జీవన పథంగా చేసుకున్నాడు. ఇతని ఆలోచనలు, భావాలు మరెవరిదూలని, ఈయన్ని దేశంనుండి ప్రభుత్వం పారదోలింది.

బాలగేయాలు శ్రీ చింతా దీక్షితులు (సంపాదించిన)

విసురురాతి పదము

ఈ పూరి కుమ్మరి యిల్లు నే నెలు, చెయ్యాల కుమ్మరి గడ్డల్ల కడవ గడ్డల్ల కడవాకి ఏదాని నీళ్లు? పేరైన ఉరుకాల పెదబావి నీళ్లు యిడుగుబుడుగునముంచిమోకాట పెట్టు.

అక్కడిక్కడమాచి కట్టపై మాచి కట్టమీద పోయ్యేది ఎవరమ్మా మీరు? కట్టమీద పోయ్యేది గాజల్లా నెట్టి నే నొచ్చి తడివాయె కడవెత్తెయ్య కడవపేరు ఏంపేరు, నీ పేరు ఏమి? కడవపేరు గంగమ్మ, నాపేరు సీత అయిపోయె గౌరమ్మ అయిపోయెనమ్మ అయి పయిన గిరిమీద ఆకిరావమ్మ మా జొన్నలయిపోయె మేమూ పోతాము మల్లొచ్చి నీపాట రెల్ల పాడేము.

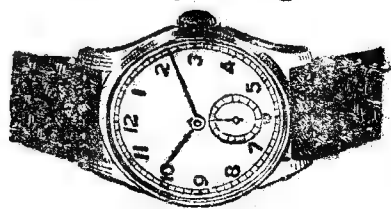

సర్వోపాధి

జంటలు: మెస్సర్స్ చాచా అండ్ కంపెనీ, నైరయప్పనాయక్ వీధి, పి. జి. నుద్రాను.

అదేకాక నాటకంలోనూ, సినిమాలోనూ, కథ ఒకటే విస్తృతమైనదా, ఒక విషయం తెలుసుకుంటే, నాటకరంగంలోనూ, సినిమా తెరమీద, ఎక్కువ వివిధంగా, చాలా ఎక్కువ సంగతులు చూపించుకొంటూ, చావలసి ఉంటుంది, సంఘటనలు, రంగాలూ, ప్రదేశాలూ, వ్యక్తులూ. ఎక్స్ట్రీయా, ఇండోర్నీ చాటామందిరి చూపించాల్సి ఉంటుంది. కాబట్టి సమ్మేళనంలో, కథనా సామగ్రి కెక్కడెక్కడ ఎంతెంత బలబలాలుంటాయో చాలా జాగ్రత్తగా పరిశీలించుకోవలసి ఉంటుంది.

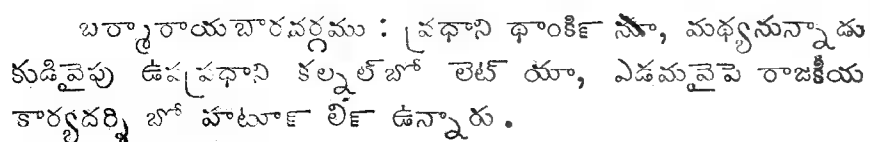
యుద్ధానికి వూర్పు
దరలికన్న తక్కువ

PARAGON WATCH Co. (A.W.)
Post Box No. 11419, Calcutta

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

యుద్ధానంతర ఆర్థికాభివృద్ధిని గూర్చిన ప్రస్తావన యుద్ధకాలమునుండి జరుగుచున్నది. మనదేశ ఆర్థికాభివృద్ధి విధానమును నూచిస్తూ, ఆనేక ప్రణాళికలు రచించబడినవి. భారత ప్రభుత్వంకూడా ఈ విషయమై ప్రణాళిక ప్రణాళిక వహించి, ఆర్థికాభివృద్ధి ప్రణాళిక రచనకు ఒక ప్రణాళికాభివృద్ధి ఏర్పరిచి, విధానములు నూచించుటకు చాల సంఘములు నియమించినది. ఈ ప్రణాళికసంఘములు నూచించిన విధానములను సమన్వయ పరచుట, గమర్నల్-జనరల్ కార్యవర్గం, అప్పట్లో, రెండు సమగ్ర నివేదికలుకూడా తయారుచేసెను. ఈ ప్రణాళికలలో ఉద్దేశింపబడినట్లు ఆర్థికాభివృద్ధి జరుగుటకు కావలసిన ధనమేగాక, యంత్రసామగ్రి, నిపుణులు మొదలగు సౌకర్యములుకూడా అంచనా వేయబడినవి. ఆర్థికాభివృద్ధి ప్రణాళికలను ఆచరణలో పెట్టుటకు ముఖ్యముగా కావలసినది యంత్రసామగ్రి. పరిశ్రమల స్థాపనకు యంత్రములెంత అవసరమో చెప్ప నక్కరలేదు. కాని మనదేశములో యంత్రసామగ్రి సుత్పత్తిచేయు ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమ చాల బాల్యస్థంలో నున్నది. అందువలన మనదేశములో పరిశ్రాభివృద్ధికి కావలసిన యంత్రసామగ్రినంతయు మనము దిగుమతిచేసికొనవలసియున్నది. కాని యంత్ర సామగ్రి దిగుమతి ఆంగ్లేషవలె వివిధంగా జరుగుట లేదు. యుద్ధానంతర పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మొదటి 5 సం. లకు యంత్రసామగ్రి ధరల ప్రకారం సుమారు 192 కోట్ల రూ. ల యంత్ర సామగ్రి కావలసి వస్తుందని భారత ప్రభుత్వం అంచనా వేసినది. షప్పటిదరల ప్రకారం సుమారు 600 కోట్ల రూ. ల యంత్రసామగ్రి కావలసి వచ్చును. కాని గత రెండు సంవత్సరములలో మనదేశములోనికి దిగుమతిజరిగిన యంత్రసామగ్రి మొత్తమును, మన అంచనాలతో పోల్చిచూచినచో, ఆర్థికాభివృద్ధిని సరించిన ఆశలు నిరాశలుగా మారిపోవక తప్పదు. దిగుమతుల విధానముపై ఎంతకంట్రోలువున్నా, యంత్ర సామగ్రి దిగుమతికి భారత ప్రభుత్వం వివిధగా పరిష్కాంతులు యత్నముచేస్తున్నది. కాని విదేశాలనుండి మనం కొనవలచుకొన్నంత యంత్రసామగ్రి దిగుమతి కావటంలేదు. మన దేశంలో వున్న రైల్వేయంజన్లలో ఆరిగి, పని కిరా కుండా పోతున్న యంజన్లు 800 వుంటవి. వీనిస్థాన మాక్రమించుకొనుటకు కావలసిన 800 కొత్త యంజన్లకు ఇంగ్లండు, అమెరికాలలో ఆర్డర్లు యివ్వబడినవి. కాని బ్రిటన్ నుండి 1950 వ సం. చివరి వరకు రైల్వే యంజన్లు దిగుమతికాగల అవకాశమే లేదు. ఇదే విధముగా మరకదుర్ల విషయములోకూడా. మనం యిచ్చివున్న ఆర్డర్ల ప్రకారం యంత్రములు దిగుమతి కావటానికి కొన్ని సంవత్సరాలు పడుతుంది. జలపాతంనుండి విద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేయుటకు మనదేశంలో నిర్మించబడుచున్న 15 నూతన యంత్రాగారములకు

కావలసిన యంత్రసామగ్రిలో సుమారుకు 10 కోట్ల రూపాయల సామగ్రికి ఆర్డర్లు యివ్వబడినది. కాని 2 సంవత్సరముల తరువాత యిప్పటికి ఆ మొత్తములో 1 కోటి రూపాయల సామగ్రి కూడా దిగుమతి కాలేదు. వ్యవసాయపు పనిముట్లు కూడా ఆర్డర్లు యిచ్చినతరువాత రెండు సంవత్సరములకు చాల తక్కువ సామగ్రి లభించినది. 1945-46 వ సంవత్సరంలో మనదేశంలోనికి దిగుమతి జరిగిన యంత్రసామగ్రి ఖరీదు రూ. 22.69 కోట్లు. 1946-47 వ సంవత్సరంలో మొత్తం 30 కోట్ల రూపాయల యంత్రసామగ్రి దిగుమతి జరిగి వుండునని భావించబడుతున్నది. యుద్ధానంతర పునర్నిర్మాణముకొరకుని ప్రణాళికంచుడి వున్న 4 కోట్ల రూపాయల నిధిలోను 1½ కోట్ల రూపాయల మాత్రమే యంత్రసామగ్రికి వాడబడినది. యంత్ర సామగ్రి దిగుమతులు యంత్ర తక్కువగా జరుగుటకు కారణము ఆర్డర్లన్నీ బ్రిటన్, అమెరికాలలోనే యిచ్చివుంటున్నవే. 1945 వ సంవత్సరములో యివ్వబడిన యంత్రసామగ్రి ఆర్డర్ల మొత్తం రూ. 54.07 కోట్లు; ఈ మొత్తంలో రూ. 49.88 కోట్లు బ్రిటన్ లోను, రూ. 4.19 కోట్లు అమెరికాలోను యివ్వబడినవి. 1946-47 వ సంవత్సరంలో యంత్ర సామగ్రికి యివ్వబడిన ఆర్డర్ల మొత్తం రూ. 90.83 కోట్లు; ఈ మొత్తంలో బ్రిటన్ లో రూ. 54.07 కోట్లు; అమెరికాలో రూ. 23.45 కోట్లు యంత్ర సామగ్రికి ఆర్డర్లు యివ్వబడెను. కాని ఈ రెండు దేశములలోను ఎగుమతి చేయుటకు మిగులు యంత్ర సామగ్రి చాల తక్కువ; కొనుదేశముల సంఖ్య చాల ఎక్కువ. ముఖ్యముగా బ్రిటన్ లో, ఆ దేశపు చాలా కుటుంబముండి బ్రెటపడుటకు వారే, ఆధికోత్పత్తికి, చాలా కుటుంబమునకు అధిక అధికమైన ప్రాంతమునకు ప్రయోచించుచున్నారు. కాబట్టి అక్కడినుండి భారతదేశమునకు దిగుమతికాగల యంత్రసామగ్రి చాల తక్కువ. ఈ విషయములన్నీ గమనించిన తరువాత భారత ప్రభుత్వం యింత దేశములనుండి యంత్ర సామగ్రిని దిగుమతి చేసికొనుటకు ఏమైన అవకాశము లున్నవేమో పని వెదుక ప్రారంభించినది. వివిధదేశములలోను వున్న భారత ప్రభుత్వ వాణిజ్యప్రతినిధులు, ఆయా దేశములలో భారత యంత్రసామగ్రి, ఆది ఎంత కాలములో లభ్యమగును మొదలగు విషయములను గూర్చి నివేదికలు పంపినారు. వీనివలన చాల ముఖ్యమైన విషయములు బయటపడినవి. భారత దేశమునకు కావలసిన యంత్రసామగ్రి ప్రాప్తు, ఇటలీ, స్విట్జర్లాండు, జపాను, హాలెండు, ఆస్ట్రేలియా, బెల్జియం మొదలగు చిన్నదేశములలో అతి త్వరలో లభించే అవకాశంవున్నది. ప్రాప్తు నుండి రైల్వేయంజన్లు, పంచదార యంత్ర సామగ్రి, మరకదుర్లు, మరమగ్గాలు, తదితర చిల్లర యంత్రములు, జలపాతమునుండి విద్యుచ్ఛక్తి సుద్ధవిద్యుత్తును కుపయోగించు యంత్రములు, భరత్ షేషన్లలో విద్యుచ్ఛక్తి సుద్ధవిద్యుత్తును కావలసిన యంత్రసామగ్రి, భావులు మొదలైనవి త్రవ్వకుట కావలసిన యంత్రసామగ్రి వగైరా, చాల త్వరలోనే దిగుమతిచేసికొనుటకు అవకాశమున్నట్లు తెలిసినది. అదేవిధముగా బెల్జియంనుండి కూడా చాలా రకముల యంత్రములు వెంటనే దిగుమతి చేసికొనుటకు అవకాశము లున్నట్లు తెలిసినది. జపాన్, ఇటలీ, స్విట్జర్లాండు మొదలగు దేశములనుండి కూడా యంత్రసామగ్రి దిగుమతి చేసికొనుటకు అవకాశము లున్నవి. కాబట్టి ఇకపై నా, యంత్రసామగ్రి ఆర్డర్లు సర్వసంగా సామగ్రి అందించగల ఇటువంటి దేశములకే యివ్వవలెను. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వం ఆయా దేశములలో ప్రత్యేక దివ్యపాత్రలు చేసికొనవలెను. ఆ విదేశములలోని నిపుణులను మనదేశమునకు తీసికొనివచ్చి, యంత్రసామగ్రి ఉత్పత్తి పరిశ్రమలు మనదేశములోనే స్థాపించుటకు కూడా ప్రోత్సహించవలెను. యంత్రసామగ్రి ఎంత త్వరలో, ఎంత ఎక్కువగా లభించిన, పారిశ్రామికాభివృద్ధి అంత త్వరగా జరుగును.

మద్రాసులో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కేంద్రప్రభుత్వ సహాయం
కేంద్రప్రభుత్వమేగాక అన్ని రాష్ట్ర సంతాన ప్రభుత్వములకూడా తమ ప్రాంతముల పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ప్రణాళికలు నిర్మించినవి. ఈ ప్రణాళికల నమలు జరుపుటకు కావలసిన ధన సహాయము చేయుటకు కేంద్రప్రభుత్వము, అంగీకరించినది. వివిధరాష్ట్రములకు వాటి జనసంఖ్యను బట్టి ఈ ధనసహాయము చేయవలెనని సూత్ర ప్రాయముగా అంగీకరింపబడినది. ప్రత్యేక అవసరము లున్న రాష్ట్రములకు, దీర్ఘవైరాష్ట్రము మొలకు ప్రత్యేకముగా సహాయము చేయు విషయంకూడా కేంద్రప్రభుత్వం శ్రద్ధతో ఆలోచించును. ఈ సూత్రంప్రకారం వివిధరాష్ట్రములకు కేంద్రప్రభుత్వం చేయనున్న ధనసహాయం మొత్తం యింకా నిర్ణయింపబడలేదు. యుద్ధవిరమణ జరిగిన తరువాతనుండి, 1947 వ సం. ఏప్రిల్ 1 వ తేదీవరకు గల కాలమునకు మద్రాసురాష్ట్రమునకు రూ. 2.30 కోట్లు భారత ప్రభుత్వం సహాయం చేసింది. 1947 వ సం. ఏప్రిల్ నుండి యుద్ధానంతర ఆర్థికాభివృద్ధి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమగును. ఈ రూ. 2.30 కోట్లు మొత్తము నిరుద్యోగము, ధనశీల్యము సరికట్టుట మొదలగు వానికొరకు ఉపయోగింపవలెనని ఉద్దేశింపబడినది. 1947-48 వ సం. నకు మద్రాసురాష్ట్రమునకు కేంద్రప్రభుత్వం రూ. 6.25 కోట్లు సహాయం యిచ్చినది. ఈ మొత్తముతో ఆధికోత్పత్తి విధానము, మాజీపైని కులకు పునరావాసమేర్పరచుట, విద్య గరవుట, విద్యాగౌలను విదేశములకు ప్రత్యేకశిక్షణకొరకు ఉపకారవేతనము లిచ్చి పంపుట, వైద్యులకు, ఆహారశాస్త్ర నిపుణులకు ప్రోత్సాహ మిచ్చుట మొదలగు కార్యములకు ఖర్చుపెట్టబడినది. మన రాష్ట్రప్రభుత్వము నిర్మించిన ఆర్థికాభివృద్ధి ప్రణాళిక సక్రమముగా సాగించుటకు కేంద్ర ప్రభుత్వము చేస్తున్న ధన సహాయముగాక, సంవత్సరమునకు మరొక రూ. 10½ కోట్లు కావలసియుండును. ఈ మొత్తము రాష్ట్ర ఆదాయము నుండియే ఖర్చుచేయవలసి యున్నది. పంచవర్ష ప్రణాళికలోని మిగిలిన నాలుగుసంవత్సరములలోను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎంత మొత్తము సహాయము చేయునో నిర్ణయింపబడలేదు. కాని అనుకోనంతగా తటస్థించిన కాండికీకుల పునరావాస సమస్యను పరిష్కరించుటకే కేంద్రప్రభుత్వమునకు రూ. 250 కోట్లు పైగా ఖర్చును. కాబట్టి ముందుసంవత్సరం కేంద్రప్రభుత్వం వివిధరాష్ట్రములకు, ఈ సంవత్సరం చేసినంత సహాయమైనా చేయగలుగుట సంభావ్యమే. మనరాష్ట్రం, పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మన రాష్ట్రాదాయము పైసనే ఆధారపడి వుండాలి.

మద్రాసు ప్రభుత్వ ఆదాయ వ్యయ పట్టిక
మద్రాసుప్రభుత్వ సెల్లీ మెంటరీ ఆదాయ వ్యయ పట్టిక శాసనసభలో ప్రతిపాదిస్తూ, ఆర్థిక శాఖామంత్రి డి.జనాబ్ గోపాలకృష్ణగారు ప్రసంగించారు. ఆదాయము తగ్గిపోతూ వుండటము, ఖర్చు పెరిగిపోతూ వుండటము మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిలోని ముఖ్య విషయములు. ఈ సంవత్సరం ఆదాయం కన్నా వ్యయం 4,5 కోట్ల రూపాయలు ఎక్కువ వుండునని అంచనా వేస్తున్నారు. కాని ఈ కొరత 6, 7 కోట్ల రూపాయల వరకు పెరగవచ్చునని మంత్రిగారి అభిప్రాయము. ఈ కొరత మొత్తమును రిజర్వులోనుండి భర్తీచేస్తారు. గత సంవత్సరాలలో ఖర్చుకన్న ఆదాయం ఎక్కువ వున్నప్పుడు, నిలువచేసివుంచిన మొత్తమును రిజర్వు అంటారు. ఈ రిజర్వు మొత్తం రూ. 31 కోట్లు వుండేది; కాని యిప్పుడు రూ. 21 కోట్లకు తగ్గిపోయింది. కాబట్టి ఇంతవరకు రూ. 10 కోట్లు రిజర్వులో నుంచి వాటివేయబడినది. ఈ విధముగా రెండు మూడు సంవత్సరములు వాడినచో ఆ మొత్తము సాంతముగా అయిపోగలదు.

శ్రీ బి. వి. నారాయణస్వామినాయుడు మద్రాసు ప్రభుత్వ ఆర్థిక సలహాదారుగా నియమితమైనారు.

అందువలన వీలైనంతవరకు ప్రతి సంవత్సరము వ్యయము (ఆదాయమునకు) మించకుండా వుండునట్లు చూడవలెను. వ్యయమును తగ్గించుటకు వీలులేకపోయినచో, వ్యయము పెరిగినకొద్దీ ఆదాయముకూడా పెరుగుచుండునట్టి పన్నుల విధానము ననుసరించు చుండవలెను. ప్రస్తుత అసంతృప్తికర పరిస్థితిని చక్కబరచుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వం కొంతవరకు ఖర్చు తగ్గించి, కొంతవరకు ఆదాయం పెంచవలెనని ఆలోచిస్తున్నది.

ఆదాయమును వృద్ధిచేయుటకు అనుసరించిన ముఖ్య విధానము అమృతపు పన్నును ఎక్కువ చేయుట. అమృతముపై రూపాయకు 2 పైసలు చొప్పున విధింపబడుతున్న అమృతపు పన్ను మూడు పైసలకు పెంచి, మరికొన్ని సరకులపై కూడా అమృతపు పన్ను విధించవలెనని నిర్ణయించారు. ఈ విషయమై ఇదివరకే ఈ శీటలో సమగ్రముగా తెలియజేయబడినది. ఇప్పుడు అమృతపు పన్నువలన సం.నకు ఆదాయం రూ. 6.85 కోట్లు వచ్చుచున్నది; ఇప్పుడు పన్ను పెచ్చు చేయుటవలన మరొక రూ. 3.50 కోట్లు ఆదాయం రాగలదు. గిండి సురపుస్వామి పండ్లమలపై యంతవరకు నూటికి 6 చొప్పున పన్ను విధించేవారు. ఈ పన్ను నూటికి 12 వరకు పెంచారు. ఉదకమండలంలో జరుగు సురపుస్వామి పండ్లములపై వేస్తున్న పన్నుకూడా నూటికి 3 నుండి 5 వరకు పెంచారు. వీటివలన మొత్తం 20 లక్షల రూపాయలు ఆదాయం రాగలదని అంచనా వేస్తున్నారు.

రాష్ట్రంలో ఖర్చుమొత్తమును తగ్గించుటకు గాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సిబ్బందిని ఏమైన తగ్గించుటకు వీలున్నదేమోనని చూస్తున్నారు. యుద్ధమునకు పూర్వం మద్రాసు ప్రభుత్వ సిబ్బందిలో 9 శాఖలు మాత్రమే వుండేవి. ఇప్పుడు 19 శాఖలు వున్నవి. 1939 వ సంవత్సరంలో ఈ సిబ్బందికి రూ. 11.87 లక్షలు సంవత్సరమునకు ఖర్చయ్యేది. ఇప్పుడు సంవత్సరమునకు రూ. 21.64 లక్షలు ఖర్చుచున్నది. ఈ సిబ్బందిని తగ్గించుటకు మార్గములేనైన వున్నవేమో ఆలోచించి సలహా నిచ్చుటకు ఆంధ్రకార ప్రముఖులతో ఒక సంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది. యుద్ధానంతర పారిశ్రామికాభివృద్ధి ప్రణాళికలో నూచించిన ఆభివృద్ధిని కొంతవరకు అమలు జరుపకుండా వుంచినేసి, కొంత మొత్తము ఖర్చును తగ్గించవలెనని కూడా ఉద్దేశము న్నారు. కాని దీర్ఘకాలములో ఈ విధానము ప్రమాదకరము కాగలదు. కొంతవరకు ఆపుయినను చేసి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి జరుపుట అత్యవసరము.

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము
రంగు పూయకకరలేదు. ఆయుర్వేదచికిత్స, తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళవరముగా వెంట్రుకలకు వలపు నిచ్చును. గుణం కాపిచో. 1 షప్పు వాపసుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రూ. 2-3-0 మధ్యకరమై యుండిన రూ. 3-3-0 పూర్తిగా యుండిన రూ. 5-0-0.
గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.
Kesh Ranjan Aushadhalaya, M. 63, P.O. Raniganj (Burdwan.)

శ్రీ డాక్టరు తెన్నేటి చలపతిరావు. డి.జనాబ్ ముగిసిపల్ ధైర్యకాగా ఎన్నుకోబడ్డారు.

గొప్ప వారితో గుసగుసలు

తిక్కన సోమయాజి

కీ॥ శే॥ శ్రీ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

2

[వెనుక విధానంలోనే తిక్కన సోమయాజి; సాష్టాంగ ప్రమాణం చేస్తూ వేను.]

తి : దీర్ఘాయుష్యం! (నవ్వి) సుత్యవదలి పెట్టలేదే?

శే : చిత్తం! భారతరచన ప్రస్తావనలో ఉన్నాం. ఇవారే చెప్తానన్నారట.

తి : బాగుంది. చెప్తాబట్టు : నన్నయభట్టు భారతంపూర్తి చెయ్యకుండా పరంపరించారు. అయ్యో! యంతపని సంకల్పించుకుంటేమే, పూర్తి చేసే డిట్లాగునని చతుర్వేదపు వారి పద్యాల్లో వారి శైలి యిట్టిదని చెప్పదగినదా నొక్కదాన్ని ఒక తాటాకుమీద వ్రాయించి యిద్దరు బ్రాహ్మణుల కిచ్చి ప్రతి సంస్థానానికి పోయి యందలి రాజుకు “అయ్యో, మేము చతుర్వేదా జాత్రీకులము ఈ పద్యం శ్రీనన్నయభట్టు వ్రాసిన భారతం లోది. వారు కాలధర్మమొందారు. తమ యాసా నంలో నిట్లాటికవిత్వం చెప్పగలమన్న వారంటే వారిని వారి యొద్దకు పంపమని తమతో మనవి చేయమన్నారని మనవి చేయమన్నారట.” అని కట్టుదిట్టంచేసి పంపారట. వారెక్కడికెళ్లి వా

“అబ్బో! యిట్లాటికవిత్వం మేము చెప్పలే”మని యందలివారన్నారు. తిరిగి తిరిగి వారు నెల్లా రొచ్చి మారాజుగారో మనవి చేసారట. వారు “మా మామ (నన్నట్లాపిల్లేవారు) ఉన్నాడు ఆయనైతే చేయగల” అని ఒక భటుణ్ణిచ్చి వాండ్లనుమాదగగ్రకు బంపారు. మే మప్పటింట్లో నుండి అప్పడే బయటికొస్తున్నాం.

శే : తాంబూలం నముల్తూ.

తి : (ఘక్కుననవ్వి) బేర! ఆ!-తాంబూలం నముల్తూ కుమ్మరి గుర్నా ధుడింట్లోంచి— ఇప్పుడు సంతోషంగావుందా! అబ్బబ్బా, మీ కాలంవాండ్లంతా...

శే : చిత్తం, అడ్డమొచ్చా తమిచంపి. కథ కాసింది. తర్వాత మాకాలం సంగ తెస్తుదురు గాని.

తి : (చిరునవ్వుతో) సరే, పద్యం గట్టిగా చదివినాం. ఆహా! అని నోరూరేటప్పటికా తాటాక్కు తాంబూలపు కర్రంది.

శే : దా న్నా బ్రాహ్మణులు ఆ కవిత్వానికి మెరుగుపెట్టడంగా భావించినట్లారు.

తి : అట! తర్వాత మమ్మల్ని తమ యాసా నానికి పంపమని మధోరగారికి రాయభారం చేసారు. వారు మమ్మల్ని పిలిపించి ‘మామా’ వెళ్తావా’ అన్నారు. దానికి మేమున్నాం, “స్వామీ, ఎంతకాలన్నుండో మావాండ్లంతా తమ గ్రామీణులయిచుకుని వున్నాం. నేనూ పుట్టినప్పట్నుండి మీ సామేయి తిన్నాను. ఇప్పుడింకాకాచోటికి పోవడమెందుకు? చతుర్వేద ప్రభువునకు గావలసింది భారతపూరణంగా! అదిక్కడుంచే చేస్తా”మన్నాం. అయితే మహారాష్ట్రంపెట్టించు మొదలెట్టడానికన్నార మనుసుద్దిరాజా. మేమున్నాం “అయ్యో, భార తాంధ్రీకరణం మహాపవిత్రకార్యం. మేము కొన్ని కారణాలవల్ల పెడదార్నిపడ్డాం. ఆ పాప పరిహారానికి యజ్ఞంజేసి సోమయాజి నైతేగాని పూనుకో”మని. సరేనని యజ్ఞం చేయించారు ప్రభువులు. తర్వాత నట్లా పూర్తిచేసాం.

శే : అదాండీ! తమ అసిధారాత్రవదంతి కూడా నిజమేనాండి?

తి : ఆ నిజమే. నిష్కమదోడు నియమముంటే బాగుంటుందని మాగుర్నాధుణ్ణి...

శే : (ఆశ్చర్యపడ్డట్టు) మా గుర్నాధుడంటే!

తి : అబ్బబ్బా, అంతా విప్పితేగాని పూరు కోతుగా, (చిరునవ్వుతో) మా గుర్నాధుణ్ణి, దాని కొడుకునే, చిన్నప్పటినుంచి దగ్గర విడ్డ

నేర్పిన గుర్నాధుణ్ణి రక్షించి, తెరగట్టి, తెర చాటున కూర్చోమని, ప్రక్కన కత్తినిబెట్టి “ఒరేవ నేనిక భారతా న్నాశువుగా జెప్తా. మా నాల్గు తడబడితే యీకత్తితో మానాల్గు కొయ్యి. నీ చేయి తడబడితే దాంతో నీచెయ్యి తెగేస్తా”మని చెప్పాం. చిత్తం అని కూర్చు న్నాడు. అట్లా అరంభించి ముగించా; లేక పోతే అంత గ్రంథమెట్లా పూర్తయ్యేది?

శే : బేసండీ! మేమంతా యిప్పటికీ ఆశ్చర్యపోతుంటాం తిక్కనగా రెంత కష్ట కార్యం చేశారాయని. అయితే తెలి కడుగుతా, చెప్తూండి లేఖకుడిచేత వ్రాయించడం కంటే తమరే వ్రాస్తే యెక్కువ బాగుండేదేమో? ఇంకా మంచిరచన వెల్లడేదేమో?

తి : అది భ్రాంతోయ్. ఆయనా అవిషయం వ్యక్తిగతం. కొందరి కాకుండా చెప్పేటప్పుడే ఆలోచన బాగా అమర్చుంది. నా అనుభవమది.

శే : ఇక కవిత్వ విషయం—

పశ్చిమబెంగాల్ గవర్నర్ సి. రాజగోపాలాచారిగారికి మద్రాసు కార్పొరేషన్ ఇటీవల పారపశ్యానం జరిపినప్పటి చిత్రం.

తి : కవిత్వ విషయ మేమిటి?!

శే : కవిత్వమంటే యేమిటి? అడ్డలా వుండాది?

తి : (ఆశ్చర్యంతో) కవిత్వమంటే యేమిటి? అడ్డలావుండాది? ఓర్నీ...మొత్తానికి సామాన్యజాతా? నీ పుణ్యమాలిని, తీపంటే నేమిటి? పులుపంటే నేమిటన్నావుకాపు! ఐనా, చెప్తా విను—కవిత్వమంటే కవిత్వం; అది కవిత్వంలా గుండాది.

శే : (విస్తుబోయి) అదేమిటండీ అట్లాగన్నా రు! కవిత్వమంటే యిది, అది యిట్లాగుండాది అని అనేకమంది కవులు విమర్శకులు పడరాస్తే!

తి : పడరాసారా? వ్రాసి బోర్లబడ్డారు. నీ పడరాసారు సరిపోయిందా? కవిత్వమంటే నేమిటోయెవడు చెప్పగలడు? చెప్పడం సాహసం. అందుకనే తీపంటే యేమిటి, పులుపంటే నేమిటన్నాం. వాటితోబాటు కవిత్వమను భవవేద్యంగాని, వర్ణించదగింది కాదు. కవిత్వ మెక్కణ్ణే—అదో ఆ కనబడే గడ్డిపోచలో, జాజ్వల్యమానంగా వెలుగుతున్న సూర్యబింబం లో, నేడమావాస్యకాబోలు, రాత్రికి రాబోయే అంధకారంలో—అన్నిట్లోవుంది. దాన్ని చూడగల తక్కివున్నాడే కవి. దానికి తగ్గ సాగసులుగల పదజాలం ఇమిడిస్తే కవిత్వమంటారు, లేకుంటే చిత్రకళంటారు, ఇంకా యింకా అంటారు. అయితే, యిట్లా గట్లా గుండాని వ్రాసినవాండ్లంతా మూగలా అని దానికి పూర్వపక్షముంది. దాని రాద్ధాంత మెందుకు? మా సిద్ధాంత మేమి

టంటే, వాండ్లంతా యిట్లాగిట్లా వ్రాస్తే కవిత్వ మవుతుందని కొండపిటి చాంతాశ్పాటి వర్తనలు చేశారు. కాని దాన్ని యిడమితమని టూకిగా తేల్చలేక పోయాడాయ; ఎప్పటికీ తేల్చలేదు.

శే : మీదంతా చిత్రమండీ! మీకు కొప మొచ్చినా సరే—అట్లాగే మీ నిర్వచనో తర రామాయణావతారికలో నిట్లా గిట్లా గుండాని మీరెందుకు రాసారు?

తి : ఓరి కాలాంతకుడా! మే మిది కవిత్వమని, యిట్లా గుండాని రాసామా—మేమేదో కవిత్వం చెప్పబోతున్నాం, దానికి నియమాలు పెట్టు కున్నా మన్నామా? ఒకతూరి మళ్ళీ చదువుకో నీకే తెలుస్తుంది.

శే : (కొంచెముంపి) బేసండీయ్ తమిచంపి. అయితే ఆంధ్ర కవిత్వంలో తెలుగుపదా లెక్కువుండాలా, సంస్కృతపదా లెక్కు వుండాలా?

తి : (ఆశ్చర్యంతో) ఆరిపిడుగా! తెలుగు పదాలేమిటి? సంస్కృతపదా లేమిటి? ఆంధ్ర కవిత్వంలో ఆంధ్రము వుండాలి. ఆంధ్ర మొక భాష. అయితే కొందరు తెలుగులు, కొందరు సంస్కృతాలు ఎక్కువ వాడుతారు. అది కవి అభిరుచిని వాని కున్న వాణిని అనుసరిస్తుంది. నన్నయ్యకు సంస్కృతాలు వాళి; మాకు తెలుగులు వాళి; అందుచేత సంస్కృతాభిరుచిలో మే మాయనకు దీసిపోం.

శే : అలంకారాల విషయంలో దమ యుక్తేశ మేమండీ? సంస్కృత కవిత్వంలో లాగా ప్రతి పద్యంలో అలంకారముండా లంటారా?

ఈ తలపు బాగా మనస్సుకుపట్టే గద్యలో శ్రమ దుభయకవిమిత్ర అని వాడుకున్నాం.

శే : ఎంత విషయమండీ! లోక మూరు కుంటుందా, కవి అనకుండా? కవిబ్రహ్మే అంది!

తి : అన్నీవోయ్! నే నెవణ్ణిలోకాన్ని వద్దండానికి?

శే : మీరు వ్యాసభారతా న్నెదట పెట్టుకుని చెప్పారా భారతకవిత్వం?

తి : ఎదటారేదు, గిదటారేదు. రాత్రుల్లు వీలై నవరకు ఆ భారతం చదివేది. ఉదయ మను ఘనం కాగానే, ఆ గ్రంథాపేక్ష లేకుండా ధారణ బలంతో మననమైన విషయాన్ని చెప్పేది. అదే మే మనుసరించిన పంథ.

శే : మీ కక్కడ కొప మెస్తుండో అని భయపడ్తున్నా, ఎవరూ లేరుకదా అని యెన్నో అడుగుతున్నా. తమరు వ్యాస ఘట్టా ల్నె గే సారేం.

తి : కొపమెందు కడుగు. తోచిన సమాధాన మిస్తాం. ఆ ఘట్టాలు వ్యాసమూర్తి ముఖ్యాంశాలని మననార్థాలని పాండిత్యప్రకారావకాలని వాడివుంటారనుకున్నాం. మా కాడం బరం నెగటు. అవి లేకున్నారస మొల్కుదా అని అక్కడక్కడి వాట్ని వదిలేసాం. అంతేగాని వాటి ననువదించలేక కాదు. మా కెంతవరకూ పొడి మాటల్లో, నల్లరికి నచ్చే మాటల్లో భావాల్ను వర్ణించాలని వుంటుంది. ఆ అవధిచేత మే మాడం బరకూన్యూల మైనాం.

శే : తమరు కొత్తవృత్తాలూ, దార్లు తొక్క లేదేం?

తి : నీవు బరే ప్రశ్న వేస్తున్నావోయ్. ఉన్న విచారే. మనుకు లేనివి మనకెందుకు? ఉన్న వాట్ని సరిగ్గా నడిపాం. ఒక్క కందపద్యం చూడు: దాన్ని సరిగ్గా నడిపాం! మా అనుభవం చెబున్నాం. అది ఒక్కనడక నడుస్తుందా, ఒక్క పోకడ పోతుందా? దాన్ని నడిపిస్తుంటే మా కెట్లా వుండేదో యేం జెప్పం. శృంగారంలో మునిగి పోలికలెద్దా మన్నా ఆ అనుభవాని కందదు: కాబట్టి కండ్లురెండు మూసి, పండ్లు విగ బట్టి, అట్లా వుండే దనాలి!! అట్లాగే మిగతా వృత్తాలూ. వాట్నున్నీటిని చక్కగా నడిపించాం గాబట్టా త్రొత్తవాట్ని సృష్టించడానికి. అడ్డలా వుంటుందంటే, నాకీ వున్న వేపం బాగుండేదని తురకాళ్ల వేపం, తెల్లారే వేపం వేసుకున్నట్లుం టుంది. మీ కాలంలో కొక్కొండాయన, గమ కాని కనువైన సీసపద్యంకాదని, దానిపాదాని కింకొక్కగణం తగిలించి బంగారనే పద్యాన్ని సృష్టించినట్లుంటుంది!

శే : వాస్తవం. మరొక్క విషయం. ఆంధ్ర కవుల్లోకల్లా గట్టివా డెవడో తాము నిర్ణయించి నెలవియ్యండి?

తి : (ముక్కుదగ్గరికి నేలు బోనిచ్చి) ఆరి దుర్బాగుడా! అడిగావ్, ఇంతసేపట్నుంచి అడగలేదేమీ అనుకుంటున్నాం! ఇదంతా మీకు సంక్రమించిది ఆ తెల్లాడి చదువు దురద. దురదబెట్టినవా డెంత పనున్నా గోకోడం మాననట్లు, తెలుసుకోవలసిం దెంతున్నా దాన్ని విడిచిపెట్టి, “అడ్డలా, యిడ్డలా; ఏదిగొప్ప, ఎవడుగొప్ప; ఏదిమంచి, యేదేది చెడ, ఏదేది” అని పన్నేని పని పెట్టుకోవడం మీ కాలంవాండ్లకు సహజమైంది. సృష్టంతా అర్థమై ఆంధ్రకవుల్లో ఎవడు గొప్పో కనుక్కువడమే కొదవైందా మీకు?

శే : కాదండీ, అట్లాంటివి పరిశోధించ కుంటే తారతమ్యాలు లేతే డట్లా?

తి : ఏమిటి పరిశోధనా? దాన్నే దుర దన్నాం. తారతమ్యా లేమిటి, వాటిని తేల్చడ మేమిటి! ఆ తేల్చడానికి మే మెవళ్ళం. ఈ విషయాన్ని గురించిన తత్త్వం వివృతంగాని, దాన్ని వాడుకుని నీవే తేల్చుకో. కొద్దిగొప్ప లసలు పరిమార్చాభేదాలు. ఒక సందర్భంలో నీతో సృష్టిలో నిగ్గువ మైన వస్తువు లేదన్నాం. కాబట్టి యెంత గొప్పలోనైనా కొద్ది వుంటుంది. యెంత కొద్దిలోనైనా గొప్ప వుంటుంది. ఈ సూత్రం కవులకుగూడా వర్తిస్తుంది. పది పద్యాలు వ్రాసినా, పెద్దగ్రంథం వ్రాసినా, వ్రాసేప్రయాస వినా, క్షోకకావే. సమప్రదుంత గ్రంథం వ్రాసిన వాడికంటే ఒక్కొక్కసారి ఒక్కపద్యం వ్రాసే

(22 వ పేజీ చూడుడు)

రామపాదసాగరం ప్రాజెక్టు

త్రువనక నిర్మాణములలో బోల్చరుదామా విశేషమైనది. దానిఎత్తు 7266 అడుగులు. నిడివి 1282. రిజర్వాయరు లో రామపాదసాగరము నందున్న నీటికి రెట్టింపునీరు ఉండును. రామపాదసాగరం ప్రాజెక్టు ఎత్తు 400 అడుగులు. బాగాలోతు పుకాడిరాయానుంచి 428 అడుగులు. రాజమహేంద్రవరమునకు 20 మైళ్ల దూరమున పోలవరము వద్ద ఇది కట్టబడును. ఇక్కడ గోదావరిలో మహానందీకర్తకొండ ఉన్నది. దానిపై శివ, విష్ణులయములు ఉన్నవి. ఆకొండకు అటూఇటూ అనకట్ట కట్టవలసి ఉన్నది. ఆదేవాలయములు పైకి ఎత్తి కట్టబడును. గోదావరికి ఎడమవైపున విశాఖపట్టణం నాకాశ్రయంవరకు 181 మైళ్లదూరమున, కుడివైపున కృష్ణానది కుంకూ 110 మైళ్లు పొడవునూ, కృష్ణాదాటి గుంటూరునుండలమున 105 మైళ్ల దూరము కాల్యలు ప్రవహింతును. ఉభయ గోదావరులు, విశాఖ, కృష్ణ, గుంటూరు మండలములందు 28 లక్షల ఎకరములు ఇందువల్ల సాగును. 10 లక్షల టన్నుల విద్యుదు అధికముగా లభించును.

మొట్టమొదటములలో 90 లక్షల ఎకరములలో మొదటిపంట, 4 లక్షల ఎకరములలో రెండవపంట పాగులు. గోదావరి డెల్టాలో 1 లక్షల రెండువేల ఎకరములు కృష్ణా డెల్టాలో 6.4 లక్షల ఎకరములు రెండవపంట నిచ్చును. కొత్తగ్రామము ప్రాంతములో 0.6 లక్షల ఎకరములు మొత్తము 28 లక్షల ఎకరములపై వంట వచ్చును. ఇందునిమిత్తము 1945 ఆంధ్రసాల ప్రకారము 86 కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించవలెను. వెచ్చించుచో సాలీనా 242 లక్షల రెవెన్యూరాగులు.

దామాక్రింద కుడివైపున విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి స్థానము ఉండును. లక్షమొదలు లక్షన్నర వరకు కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని, ఆరుమాసములు దీనికితోడు 20 వేల కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తి చేయవచ్చును. లాకులుకట్టి అటు మధ్య రాష్ట్రములు, బస్తవరకును, ఇటు పైదా బాదు, విశాఖపట్టణం మద్రాసులవరకు నౌకల రవాణా సౌకర్యముల కలిగించవచ్చును.

పోలవరమునకు పైన రెండుమైళ్ల దూరమున అనకట్ట కట్టబడును. రిజర్వాయరు నీరు

శ్రీ యన్. గోవిందరాజు ఆయ్యంగారు

(మద్రాసు ప్రభుత్వ స్పెషల్ ఫీల్డ్ ఇంజనీయరు).

భద్రాచలం దుమ్మరూడెములవరకు వ్యాపించును. ఇచ్చట ఇంజనీరుగారు కలుముపై భద్రాచలమును, భద్రాచలస్వామిని చూపించుచూ రామపాదములకు 8, 10 అడుగుల దిగువవరకు నీరువచ్చును. అనకట్ట ఎత్తు పెంచుచో రామపాదముల వరకు గూడా నీరు రాగలదు. అందువల్ల మేము అంతవరకుపోవునట్లు కట్టబడెదు. గోదావరి ప్రవాహము సాలీనా 800 లక్షల ఘ. అ. నీరు ప్రవహించుచున్నది. 100 కి అర వంతునైనా నీరు ఉపయోగపడుటలేదు. అనకట్ట కట్టిచో 15 మొదలు 20 వరకు వంతులు నీటిని ఉపయోగించుకొనవచ్చును. సాలీనా 25 కోట్ల అదాయము ఈ ప్రాజెక్టువల్ల లభించును.

కాల్యాల పరిశోధన

మద్రాసు ఇంజనీర్లు కష్టతరమయిన మెట్టూరు ప్రాజెక్టును కట్టిన సమర్థులు. అనభవము ఉన్నది. అయితే అంతకన్న ఈ ప్రాజెక్టు కట్టట అనేకరెట్లు కష్టము. కాల్యాలదర్శాపు జగగుచున్నది. దీనికి ఒక ఎంపర్నరు మైగా కట్టగలదు. గత నాల్గేండ్లలో బాహుళ్యమైన పరిశోధన జరిగినది. బాలగ మున్నగు దాముల నిర్మాణములో కొరతలు, సామర్థ్యము, చూపిన తుక్కాగబడ్డాయి. వోర్మరు, టెర్జాగి, దా|| కాజేగరలను పిలిపించి వారి ఆభిప్రాయములను తెలుసుకొంటిమి. గోదావరి అనకట్ట నిర్మాణఫలమున, నీటిని తీసివేయుట, భూమిని క్రవ్వ వరిశీలించుట జరుగవలెను. భూకాస్త్రమునందు బాగా అనభవము గడించిన వీరితోడు ఆస్వాక్ దామాను కట్టటలో సమర్థుడయిన హక్కు నాల్గూరు 81 సం. ములవాడు. వయోవృద్ధుడు. అనభవజ్ఞుడు. అతనిగూడా సంప్రదించితిమి వీరిందరూ మేము ఎన్నుకొన్న ఫలమేవగ్యమైనదని నిర్ణయించితిమి. ఉత్తముమైనదని నిర్ధారించిరి. అచ్చట కాంక్రీటు అనకట్టకట్టిన తగినంత భద్రముగా నుండుననిగూడా నిర్ణయించిరి. 'తగినంత భద్రము' అన్నమాటలను గుర్తించాడు. ఎందువలనన ఇంతలోతున పుకాడి

ముజందార్ గారి అభిప్రాయము

25 ఏండ్లు ఇంజనీరుగా అనభవమున్న మజందార్ గారు మద్రాసువచ్చి కాస్త్ర సంబంధమైన వివరముల పరిశీలించి కాస్త్ర రీత్యా సామముగా నిది యుండగలదని అభిప్రాయమును వెల్లడించిరి.

మద్రాసు ఇంజనీర్లకు మెట్టూరు అనకట్ట నిర్మాణమున మంచి అనభవము ఉన్నదనియు, వారు సాధించగలరనియు తెలిపిరి. ఫ్రాన్సు, స్విట్జర్లాండులలో, గున్నము, రాతికొండలపై దామాలు కట్టినారు. ఇక్కడ 200 అడుగున నల్లకంఠ ఉన్నది. పుకాడి 200 అడుగున వేసి అనకట్టకట్టవచ్చుననిరి. భారత ప్రభుత్వ భూగర్భపరిశోధకుడు దా|| కృష్ణన్ గారు నిర్మాణఫలము అనకట్టకు సామముమైనదనిరి.

అందువల్ల ఇప్పటికే ప్రకారము మన మువ్వవారము నడిపిన అనకట్టను నిర్మించవచ్చునని నేను నమ్ముచున్నాను. భద్రమునియు విక్సించుచున్నాను. అనకట్టనిర్మాణము చాలా కష్టతరమైనది. రామపాదసాగరం కంటేసాపస, పుకాడి పమస్య అమెరికాలోగాని, ఇతరచోట్లాగాని ఎడగొననిది. అయితే కా ఫరు దామాను నిర్మించి ఈపమస్యనుగూడా యెడగొనవచ్చునని అనభవజ్ఞులు నిర్ణయించితిమి. అనకట్ట నీటిపై 200 అడుగుకు ఉండును. అనకట్ట కట్టినపుడు నీటిని తీసివేయుట, నీరు ఉరకుండుట చేయుట కష్టము. మొత్తము నిర్మాణము 12 సంవత్సరములలో ముగించ వచ్చును. దామా నిర్మాణము 8 ఏండ్లు పట్టును. కాల్యలు మున్నగు వాటికి నాల్గేండ్లు పట్టును.

కోజాకు ఆరువేల గజముల చొ|| న కాంక్రీటు వెయ్యవలెను. మెట్టూరులో కోజాకు 2,100 ఘ. గజముల వరకు గరిష్టముగా మద్రాసు ఇంజనీర్లు నిర్మాణము చేయగలిగిరి. తుంగభద్ర మెట్టూరులలో వరే గాక దీని నిర్మాణము భిన్నమైనది. పెద్ద పెద్ద యంత్రములు కావలెను. కాశీ అనకట్ట నిర్మాణములో అమెరికా ఇంజనీర్లు 6 వేల మొదలు 8 వేల వరకు, ఒక్కసారి 10 వేల వరకు ఘ. గజముల కాంక్రీటు వెయ్యగలిగిరి. వాల్తరు దామా నిర్మాణములో పొల్టాన్న అర్థగత కాంక్రీటులో ఒక రిడరితో సంప్రదించితిమి. వార్ల పరిశీలులో గూడా లాభ సాటిగా అనకట్ట కట్టవచ్చుననిరి. ఈ విషయమై

దగ్గు యూపిరితిత్తులను బలపరచుచును. విషనివారికములను-ఆఘాత గుళికలైన పెప్పు నేనించినచో మంచిది. బిళ్ల నోట్లో తేసికొనిన వెంటనే కరిగి, జ్వరద్రవము, కాస్తవ్యాధి యూపిరితిత్తులలోనికి ప్రవేశించి, దగ్గును తగ్గించును. వాచిన లోపలిభాగములను చల్ల పరచి, ఊపిరాడకపోవుట పోగొట్టుకు. ఆ వ్యాధి తిరిగి రాకుండ కాపాడును. జలుబులు, గొంతునొప్పలు, దగ్గులు, వడిసెములు, ఇన్ ఫ్లూయెంజా, రొమ్ముపడిసెము మున్నగు అన్ని గుండె, యూపిరితిత్తుల వ్యాధులు, పెప్పుల కీక్రుముగ తొలగింప బడగలవు.

PEPS

విషనివారిక ఆఘాత గుళికలు ఎల్లప్పుడు దగ్గు నుంచుకొనుడు. మందువర్తకు లందరి వద్ద దొరకును.

ఎజెంటు: దాదా అండ్ కంపెనీ, నైనియప్పనాయక్ హిద్ది, పి.టి. మద్రాసు.

ఇంకనూ దీనినిబట్టి, జాన్ మానవల
కుభ్య పరిశోధన జరుగవలసి ఉన్నది.
పెద్దయంత్రములు దొరకుటలో చాలా
ఇబ్బంది ఉన్నది. అందువల్లనే కుంగభద్ర
ప్రాజెక్టు నిర్మాణము చాలావరకు ఆగి
పోయినది. ఇంగ్లండు నేను వెళ్ళినపుడు,
మద్రాసు ప్రభుత్వ అనుమతిపై ఆవత్రి
కలలో అనుభవజ్ఞులు మద్రాసు ప్రభుత్వ
మునకు తెలుపుకోవలసినదిగా ప్రకటనలు
వేయించిరి. ఆమెరికన్, ఫ్రెంచ్ లో
గూడా ప్రకటనలు వేయించిరి. పెద్ద
పెద్ద రాళ్ళుకొట్టు యంత్రములు, పెట్టకన్య
యర్లు (ఇవి ఒకటొకటి 11 మైళ్ళ పొడవు
గూడా నుండును) ప్లాంట్లు, పెద్ద క్రేన్లు,
వవర్స్, మున్నగునవి వెంటనే కావలసి
ఉన్నది. ఆధునిక యంత్ర పరికరము
లన్నియు కావలసిఉన్నవి.

ఖర్చు అంచనాలు

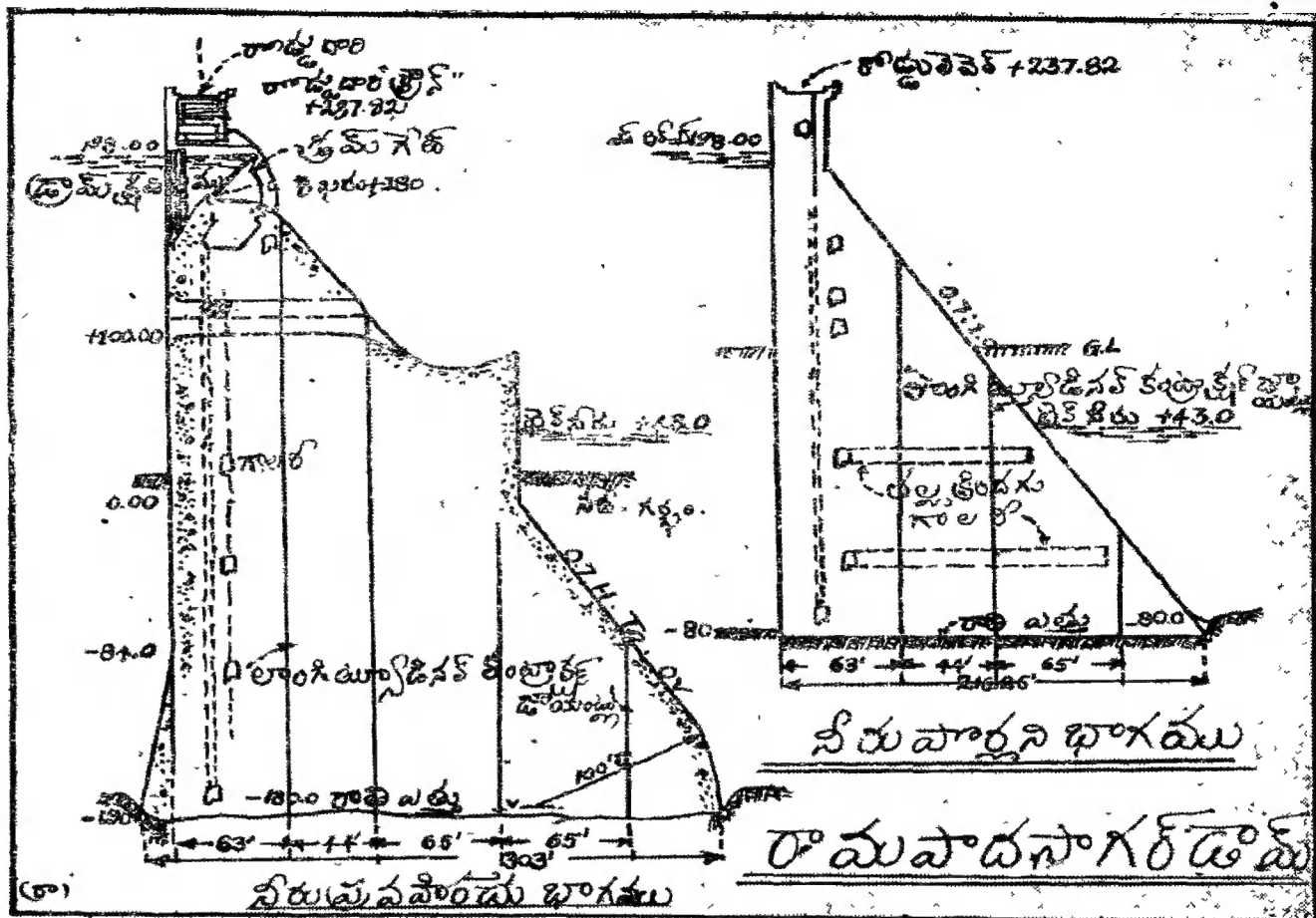
మార్చి 15 నుండి ధరలు దిన దినమునకు
మారుచున్నవి. 1½ రెట్లనుంచి 4½-5½
రెట్ల వరకు ధరలు పెరిగినవి. కుంగ
భద్రప్రాజెక్టు అనుభవముతో గూడా
నేనీసంగతి చెప్పుచున్నాను. ఆనకట్టకు
దానికి రూ 40 కోట్లు అగును. వవర్ ప్లాం
టు, కనాల్ పాడ్ వవర్స్ నాకల లా
కులు, రిజర్వాయరువరకు రూ 58 కోట్లు
అగును. కుల్యలు రూ 27 కోట్లు అగును.
మొత్తం రూ 125 కోట్లు అగునని అంచనా
వేసితిమి.

ఈ అంచనాలను ప్రభుత్వమువారింక
నూ ఆధోదించలేదు. నిర్మాణకాలమున
ధరలు ఎటులపెరుగునో నేను చెప్పలేను.
ఇప్పుడు ఉన్న ధరలు పడకుండాఉండు
యింకా ఖర్చు చెప్పుకొగలదు.

యూధానంతర ప్రణాళికల నిర్ణయంత
య్యాయిలేఉన్నది. ప్రణాళిక అమలు
జరుగుకాలము ద్వారాకేవల ప్రమాణము అను

కున్నాముగనక ఈలోపున సగముకాలము
గడచినమాదట ధరలు తగ్గవచ్చును.
మా జం దారు గారు చెప్పినటుల
మొదటి అర్ధభాగమున ధరలు చెప్పుగా
ఉన్ననూ రెండవ అర్ధభాగమున తగ్గ
వచ్చును. ఇది "ఆక్రూడిట్ ప్రాజెక్టు"
క్రిందవచ్చును. పెట్టుబడిపై 2 16 మాత్రం
ఇచ్చును.

తూర్పు గోదావరి కలెక్టరు రూ 242
లక్షలు రెవెన్యూ వచ్చునని అంచనా
వేసెను. మరల ఈ అంకె పరిశీలించు

చున్నాడు. రెవెన్యూబోర్డు, గవర్నమెం
టుగూడా పరిశీలించినమాదట పునః అంచ
నాలు మనకు తెలియగలవు.

రిజర్వాయరునీ 587 చ. మైళ్ళు
వ్యాపించును. అందు పైద్రావాడునందు
181 చ. మైళ్ళు, బద్దరసంస్థానమున 16
చ. మైళ్ళు, జయపూరునందు 14 చ. మైళ్ళు
చెన్నరాష్ట్రమునందు 881 చ. మైళ్ళు
వ్యాపించును. ప్రభుత్వమువారు ప్రాజె
క్టును మంజూరు చేయడలచినట్లయితే
1948-చివరగాని 1949 ప్రారంభమునగాని
వని ప్రారంభించు లోపున
ప్లాంటు, యంత్రములు,
నిర్మాణపరికరములు సమీకరించుకొనవలె
ను. కార్మికులకు, అధికారులకు క్యాం
పులు, భవనములు వెయ్యవలెను" కొత్తూరు
నుంచి పరికరములు అందజేయుటకు రైలు
మార్గము వెయ్యవలెను. 1948 లో నీరుతగ్గి
ఉన్నప్పుడు నిర్మాణము ప్రారంభింప
వలెను. 100 మొదలు 150 వరకు వంపులు
5 ఏళ్ళు పనిచేయవలెను. నదిపై అచ్చట

పరింపవలెను. ఇంతవరకు కుంగభద్ర ప్రా
జెక్టుకు కావలసిన పరికరములే దొరకలేదు.
మనకు కావలసిన యంత్రములను కాం
ట్రాక్టర్ల పట్టుచేయగలరు. అయితే
సమర్థులు, అనుభవజ్ఞులు అయిన ఇంజ
నీర్లతో ఈవని ఒప్పజెప్పవలెనని ఇంజనీర్లు
సలహా ఇచ్చిరి.

ఇంక ఎవ్వరినీ మేము నిర్ణయించలేదు.
తెండ్రు ద్వారాగాని, రాయబారముల
ద్వారాగాని నిర్ణయించెదము.

ఈ ప్రాజెక్టును సకలార్థ సమాచారీ అన
వచ్చును. ప్రాజెక్టు పర్యవేషణ అనుబంధం
వలెనన్న లాంఛనముగా కొంత గ్రాంటును
నుంజూరు చేయవలెను. ప్రాజెక్టునకు
కావలసిన పరికరములకు భారత ప్రభుత్వ
ముతోగాని, మరెవరితోగాని రాయబార
ములు చేసి ఇతరములపై క్రధాన స్థాన
మును సంపాదించి పని చేయుటకు ఒక
బోర్డు నిర్మాణము ఆవసరము. అందు ఛీఫ్
ఇంజనీరు రెవెన్యూబోర్డు మెంబరు,
ట్రైబ్యునల్ ఉండవలెను. లేనచో న్యాయ

రామపాద సాగర మూ, ఇతర పెద్ద ప్రాజెక్టులు

పాడుగు	ఎత్తు	నీరు ఉండేది	ఖర్చు
అడగుల్లో			ఒక్కొక్కటి
పెరియార్	1,241	176	9,800
కృష్ణరాజసాగర్	8,600	180	48,934
నిజాం సాగర్	15,992	116	25,446
మెట్టూరు	5,800	214	98,500
పూడి	770	40	2,780
అస్సాన్	6,900	170	37,600
నోరిస్	1,860	265	98,800
వల్లూర్	1,282	725	14,07,000
కుంగభద్ర	8,000	160	1,18,000
రామపాదసాగరం	6,000	428	6,20,000

వంతెనలు కట్టుకొనవలెను. ఆర్మీద్వారా
ఒకవర్కునెపును కొనవలెను. 500 ట
ఉత్పత్తి చేయగల సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని
కట్టవలెను. కొత్తూరుదగ్గరగాని, బెజవాడ
దగ్గరగాని సిమెంటుఫ్యాక్టరీ కట్టుకొన
వచ్చును. అక్కడ ఒక నగరమును నిర్మింప
వలెను. కొంతకాలమైనా ఇటువైపు
కట్టిన భవనముల నెత్తివేసి ఇటు వని పూర్తి
అయినాక రెండవవైపునకు వెళ్ళవలెను.
స్టీలులాంచీలు తెప్పించవలెను. ఆమెరి
కా ఇంగ్లండులనుంచి పంపు తెప్పించవ
లెను. కాంట్రాక్టర్లకు ఒప్పగించినవారు
వీటిని సప్లయచేసుకొనగలరని ఇంజ
నీర్లు సలహా చెప్పిరి. మన కార్యము సఫల
ముగావలెనన్న ఇంతవరకు మనము భారత
దేశమునందు అనులుచేయుచున్న పద్ధతులు
వదిలివెయ్యవలెను. నూతన మార్గములు,
ఆధునిక పద్ధతులను ఆవలంబింపవలెను.
నిర్మాణ కార్యమున నిష్ణానంగా నను

యముజరుగదు, వని కాదు.
ఈ ప్రాజెక్టువల్ల వీడుకడియన్న ఎంతో
భూమిని సస్యకామలముగా చేయవచ్చు
ను. మర్యాదల పెంచవచ్చును. నాకల
రాకపోకలు జరిపి వ్యాపారమును వృద్ధి
పొందింపవచ్చును. భారీ పరిశ్రమలను
గృహపరిశ్రమలను వృద్ధిపొందింపవచ్చును.
విద్యుచ్ఛక్తిని శుభసాధ్యము చేయ్య
వచ్చును. ఈ ప్రాంతము మలేరియాచారి
నుండి రక్షించుటకు రిజర్వాయరుతోని
నీటిమట్టమును మార్చుచుండవచ్చును. ఈ
విధముగా పాశ్చాత్యదేశములవారు మలే
రియా నెదుర్కొన్నారు. అటు వింధ్యవర్షక
ముల మధ్యకు ఇటు చెన్నకట్టు మునకు
రాకపోకలు శుభమును. నెలవులకు వా
హ్యలిపోయి శుభముగా గడుపుచుండిర
ముల నిర్మింపవచ్చును. ఈ ప్రాజెక్టు అందు
వల్లనే బహుళః ప్రయోజనకారియంటిని.

ఆఖరు చాన్సు!

చాల భాగమయిపోయినది!

ప్రాచీన నవరత్న చింతామణి

ఒక కళాభిరుచునకు పూర్వము పెద్దాపుర సంస్థానమును పరిపాలించిన
శ్రీ బుచ్చి సీతయ్యమ్మమ్మరాణీవారు తేలకొంది ఆదాయమువచ్చు భూదాన
ముతో రెండుపూటలు అన్నివర్ణములకు నిత్యాన్నదానముచేయుట కేర్పాటు
చేసిన పెద్దాపురంతాలాకొలోని మూడు అన్నపత్రములతోపాటు ధర్మాన్నము
వారి చిరాప్రకారము 150 వేల రూపాయల వ్యయముతో రయారుచేయించిన
800 కులముల మహాదానధర్మము కొద్దిభాగము వారి వంశీయుల మగు మార్గద
నుండగ, దీని విలువను గ్రహించిన శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారికి లోగడ
6 కులములు యిచ్చివేసి యుంటిమి. తేలించిన ముడు అరకులం రు 250 లు
పావుకులం రు 125 లు, 1/2 కులం రు 65 లు ధరకు అమ్మివేయుచున్నాము.
వివిధప్రాంతములనుండి విశేషప్రయత్నములతో ఆ రోజులలో తెప్పించబడిన
ఆసలైన నవరత్నముల సంపుటి యనియు సకాలములో పువయోగించినచో,
జీవితము గ్యారంటీ అనియు గ్యారంటీ చేయుచున్నాము. మీ ఆయుర్యేద
గృహవైద్యుని కనుగొనిన దీని విలువ, ఉపయోగము మీకు తెలియగలదు.
ఆకు చెముడాకు రసముతోగాని, చనుబాలతోగాని, తేనెతోగాని సందర్భాను
సారము కురువిందసానమీద అరగదీసి రోగి కిక్కిన ఆమోఘము! అకసాన
కాలముందు ఒక గంటకాలము ఎంత వృద్ధునిచేతనయినను టకటకలాడించుచు
మాట్లాడించితిరునని గ్యారంటీ చేయుచున్నాము. రక్తపటుత్వ మేమాత్ర
మున్నను వ్యాధి మళ్ళుటయేగాక జీవితము కాశ్యేతముగ గ్యారంటీ! కురువింద
సాన మీ గ్రామములోని బంగారపు పనిచేయు కరసాలినద్ద నుండును లేదా
మందుతోపాటు యిప్పటి కాకినాడ ధర్మప్రకారము పది రూపాయలకు పంప
గలము. వి. పి. గ కావలసినవారు 25 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపిన
పంపబడును. పోస్టు ప్యాకింగు ఖర్చులు వేరు. తొందరపడుములో మావద్దకు
వచ్చిన మోతాదు పది రూపాయలకు (ఇదవరచి) యివ్వగలము. రిఫండ్
కార్డుకు ఎప్పుడును జవాబు యివ్వగలము. ధనికులపాటి జీవితావసరము!
ఆయుర్యేద వైద్యులపాటి ఆమోఘాస్త్రము! ఇట్టి మందుల నుపయోగించి
ఆయుర్యేదవైద్యులవలెన లోకమునకు చాటుటకు తగిన తరుణమును మించ
చెట్టకుండురు గాక!

శుభ వార్త

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీవారు తమ ఆయుర్యేద ఆసుపత్రులలో
యీ ముందు ఉపయోగించుటకు అనుమతి నీయవలసినదిగా, యల్. వి. యం.
కాలేజీ ప్రెసిడెంటుగారికి, మద్రాసు, వ్రాయగా వారుఅనుమతి నిచ్చియున్నారు.
కావున మునిసిపాలిటీలకు, జిల్లా బోర్డులకు, పంచాయతీ బోర్డులకు రెండవాల
యెత్తుకు తక్కువకాకుండా ఎవరి కంతకావలసినను సప్లయచేయగలము. వర్షికు
సంస్థలకు మాత్రము అడ్వాన్సు అవసరము లేదు. కలయవారు :-

వర్మ & సన్సు,

మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ. (తూర్పు గోదావరి జిల్లా)

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

“నీ గాయము బాధ యెట్లున్నది?”
 “మీ దర్శనముచే నా బాధ తెలియబడలేదు. సంతోషము వైద్యకాలకు పంపిన నచ్చట సంతోషవందనము సాధ్యమైయుండునా?”
 వజ్రయ పేదవులపై చిరునవ్వువలె కొంచెము కనిపించెను. అతడు నవ్వు వృక్షచేయడు.
 “కొంచె మనసర విషయములు ప్రసంగించుట కోరిక యున్నదా?”
 “మీ బోటి పెద్దల సన్నిధిలో లేని యోపి కయ్యు వచ్చును.”
 “నన్ను భార్య మెన్నడైన జూచిన స్మృతి యున్నదా?”
 “ముప్పదేండ్లనాటి కాంచీపుర వృత్తాంత మేనా?”
 “నా కుమారుడు నీ విషయము తరచుగా ప్రస్తావించుచుండును. ఈ ప్రచ్ఛన్న వేష మెందుకు వేసితివి, నారాయణా?”
 నన్ను—నారాయణుడు—గాయమువంక నిర్దేశించి, “చూచితిగదా, మీ సమక్షములో జరిగినది! ఈ వేషము లేనిచో మీ దర్శనము సాధ్య పడియుండదు.”
 “నీ భార్య పుత్రక లెక్కడ? సురక్షితమేనా?”
 “వారి నొక సంవత్సరముక్రిందట రామేశ్వర యాత్రకు పంపియుంటిని. దక్షిణయాత్రలు నేపించి భీమేశ్వర దర్శనార్థము వచ్చుచు నిప్పుడు మోటుపల్లి చేరియుండును. నా వార్తా హరుని కొర కచ్చట నిరీక్షించుచుండును.”
 “నిన్ను కొఱివది రాజేంద్రదేవుడు కా దని యెరుగునా?”
 “అతని వింటి బాణమే నన్ను గాయపరచి నది.”
 “అంతకుముందు బ్రాహ్మణ్యములో పడిన బాణములు ఎవరు వేసినవి?”
 “సందేహ మెందుకు? కామరాజపుత్రునివి! పాప మతనికి బ్రాహ్మణభక్తి లేకపోలేదు. ఆ రెండును నా ఒక్కనివైపునకే వచ్చుచుండ రాజభటు డొకడు వేల్రముతో నేర్పుగా వారించినాడు.”
 “మరి మాడవది?”
 “కామరాజపుత్రుడు ధనుర్విద్యా పాఠి యుడు. రెండుపర్యాయములుక తన ప్రయత్నము విఫలముకాగా యువరాజును నేర్పుగా కదలించి సగరికృతమనోరథుడైనాడు. అతని కాశల్యము

మెచ్చుకొన దగినది. కాని విషబాణము నాకు తగులలేదు.”
 “ఆ రెండుబాణములును విష దిగము లనియే నాకు సంకేతము కలదు. అవి పేటికలో పది లము చేయించినాను. మరి నీ క్షత్రపులు నిన్ను గుర్తించిన తరువాత నీ కీ మారువేష మెందుకు?”
 “నాకును నీలే తోచుచున్నది.”
 “కామనికి నీమీద విరోధ మేమిటి?”
 “నాకును స్పష్టపడులేదు కాని, దూర మాణోచింపవలెను. నాభార్యప్రభువు త్రైలోక్య మల్లదేవరలకు వారి రాజ్యము వదిలి, నే నిచ్చటకు వచ్చుట సమ్యక్తము కాదు.”
 “నీభార్యపుత్రులును మోటుపల్లినుండి ముఖ ముగా నిక్కడికి చేర్చింతును. నీవుమాత్ర మొక యాత్రకు శీఘ్రకాలములో సిద్ధముగా. నుండుట తేమకరము.”
 “మీ యిష్టము వచ్చినట్లే! కాని నేను మూడేళ్ళనుండి యమాత్యవృత్తి వదిలి విద్యా వ్యాసంగములో నిమగ్నుడనైయున్నాను. తీవ్రత శేషము భగవద్భావనముతో కావ్యపతనరచనము లతో వెళ్ళుచున్నదనను నాశయము కలదు.”
 “ఈ గోదావరీ తీరముకంటె నందు కనుకూ లించు ప్రదేశ మింకొకటిలేదు.”
 “ఆ యాశతోడనే యింత దూర ము వచ్చి తిని. తుమింపుడు! అమాత్యవృత్తి వదిలి కేవల బ్రాహ్మణమే ఆశ్రయింపవలె నని నిశ్చయించు కొంటిని.”
 “అందు కభ్యంతర ముండదు. శ్రీరామునకు విశ్వామిత్రునివలె నీవు వెంటనున్న జాలను.”
 “అంత పెద్దలతో నాకు పోలిక సిగ్గుగా నున్నది. విషయ మేమిటి?”
 “చక్రకూట మెరుగుదనా?”
 “ధ్రువరకూటముకూడ నెరుగుదును ప్రెగడా!”
 “ధారావగుని నెరుగుదువా?”
 నన్ను చిరునవ్వు నవ్వెను. “మధురాంతక దేవుని, ఆతని పట్టుమీసే నాగల మహాదేవిని కూడ నెరుగుదును. అచ్చట రాజమాన్యపను మేడి పాత్రుడను బ్రాహ్మణుడు మీ కుమారునికొకడ సహాధ్యాయుడు” అనెను.
 “చక్రకూట ప్రయాణమునకు ఎన్నాళ్ళలో సిద్ధము కాగలవు?”
 “వారము దినములలో!”
 “అంత తొందరలేదు. నీవు గాయము త్వరగా నయము చేసికొనవలెను.”
 “చిత్తము, కాని, నా యనుచరు డొకడు ఏకా దశిరాత్రినుండి కనబడుటలేదు. పారశీకతైల వ రకులపై నభియోగములో నాతడు ప్రథమ స్థానీ!”
 “అతని పేరు పాన్న?”
 “అవును.”
 “అతడు నూలకాయదా?”
 “అవును.”
 “సంతోషములుల్లా సతని వా రెవరైన నున్నారా?”
 “నీమి చెప్పిన ప్రెగడా! జేతారిసాధు డాతని పరమశత్రువు.”
 “సజాత ఎవరు?”
 “ఆ పే రెరుగునుగాని పాన్నభార్య, భర్తను వదిలి సంతోషములలో నుపాసకగా నున్నది!”
 “నుంచిది. ఈ రాత్రి తైలవారు వరకు పాన్న జీవించియున్నచో నతనిని భద్రపరచ గలను.”
 నారాయణభట్టును మరల మరల విశ్రాంతి తీసికొనుమని యాదరముతో చెప్పి, మరియు “తప్పని సరియై పలుకరింపవలసి వచ్చినది. యువ రాజుపై బ్రహ్మహత్య చేసినా డని యపనింద వచ్చినది. అది తొలగించుట యెల్లా తోప కున్నది” యనుచు, నాదరముతో వజ్రయ నన్ను నారాయణుని దేహము స్పృశించి నిష్క్రమించెను. నారాయణుడును వెంటనే కన్నులు మూసికొని నిద్రించుచుండెనో, ఆలోచనా నిమగ్ను డయ్యెనో తెలియకుండ నుండెను.

తిక్కన సోమయాజి

(19-వ పేజీ తరువాయి)

ఘను డనుపించుకొవచ్చు. ఏదో శక్తి లేకపోతే ఆసలు ఎట్లాటిదనా సరే ఒక్క గ్రంథాన్ని రాయలేడు. కావాలని నీ వెందుకూపనికిరాని గ్రంథా న్నొకదాన్ని రాయుమాస్తాం. కాబట్టి ప్రతి రచయితకు ఏదో శక్తి వుంటుంది. రసికుడు దాన్ని గ్రహించి ఆనందించడం న్యాయంగాని, ఇది చిన్న, ఇది పెద్ద, ఇది కొద్ది, ఇది గొప్ప అను కోడం వృథా ప్రయాస. ఎందుకంటే ఇట్లాటి నిర్ణయం మనమెంత వద్దన్నా మన అభిరుచి నను సరించకపోదు. నీ అభిరుచి మంచిదని నీవెన్ని గుండెల్లో ననగలవో? కాబట్టి ప్రతివాడూ గట్టి వాడే ననుకొని చెప్పేదానిలో నిర్ణయించి, స్పష్టిలోనున్న మహావిషయా లర్థం చెసుకోదా నికే యత్నించడం మంచిదని, యిహ పరలోక సాధకమని మామతం. అందుకనే మా నన్నయ్యా, మేమూ కవిస్తోత్రం లేకుండానే చెప్పుకుపోయి నాం. దాన్ని చూచన్నా నేర్పుకోలేదటయ్యా మారంతా!

నే: అదేమండీ, నన్నయ్యగారు వాల్మీకి వ్యాసుల స్తోత్రం చేయాలా? మీరు వ్యాసుణ్ణి నన్నయ్యను స్తోత్రం చెయ్యాలా?

తి: ఆహా, ఏం అందంగా చదువుకున్నా వోయ్! వాల్మీకి వ్యాసులు పూజార్థము కాబట్టి నన్నయ్యగారు, మొదటయన్ను భక్తితలుస్తూ, రెండో ఆయన్ను కొలుస్తూ వ్రాతకు దిగారు. ఆ పద్యాల్లో వారికున్న లక్షణాలు వర్ణించాడు. అవి వారికి లేవనే దెవరు? వైగా వార్షి తలుచుకుంటే కవిత్వోద్దీకం కలుగుతుందనీ వార్షిన్నారు. ఉన్నదున్నట్లు చెప్పడం స్తోత్ర పాఠం గాదు. ఇక మే మే జేసామా చూడు: మహాను భావుడు వ్యాసుడు భారతాన్ని వ్రాసారు. ఆంధ్రకవిత్వ విశారదుడు నన్నయభట్టు దానిలో మాడు పర్యాలు వ్రాసారన్నాం. దీనిలో స్తోత్రం లేదు, వారి మహత్వ నిర్వచనంలేవు.

నే: అట్లాగాంకి! మ హా త్వ నిర్వచనం స్తోత్రం కాదాంకి.

తి: ఔరా నీవు జగ కొంటెవు లాగున్నావు. స్తోత్ర శక్తి న్ని అంతా అనుకునే ‘నీ విండుడో, చంద్రుడో’ నీవు నాకు కవిత్వభిక్ష పెట్టి అన్న అర్థంలో ప్రయోగించలే ద టున్నాం.

నే: మరొకసందేహం. మీకు బొత్తుగా గర్వంలేదే మండీ? మిగతావాండంతా కరు

స్తాం, కోస్తాం, మా కడు శ్రేదని యిగిరిపడిలే మీ రెక్కడా అట్లా గట్టేదు సరికదా, ఉ తరరామా యణంలో మా తాతగారైన మంత్రి భాస్క రుణ్ణి తలచుకున్నా కృతినీ మన్నిస్తారన్నార భారతంలో...

తి: (అడ్డంకిలి) చెప్పలా కొంటెననీ! ‘దానిలో వ్యంగ్యంగా యిడుండలేదా, భాత తంలో—

“కావున భారతామృతము కర్ణపుటంబుల నార గ్రోలి యాం ధ్రావలి మోడముం బొరయు నట్లుగ.....

.....మహాకవిత్వ దీ ఖావిధి బూని పద్యముల గద్యములక రచియించెదక...”

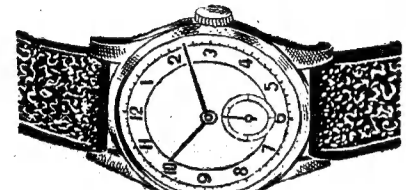
అనడంలో వ్యంగ్యంలేదా, వాటికి పునాది గర్వంగాదా, అని ధ్వనిస్తున్నావు. ఏంకెయ్య మన్నావ్. వ్రాస్తూంటే అట్లావచ్చా యారెండు. ఈ మాత్రమేకదా అని వాటి జోలి కళ్ళలా.

నే: (నమస్కరిస్తూ) అట్టే అట్లా ధ్వనించ దానికి నే నెంతవాణ్ణా? తమయెత్తు కదా! రెక్కా అని, తమ వినయాన్ని నిరూపిస్తున్నా. మీ నిగరాని కుభయకవిమిత్రే చాలు. చివర కంక; నన్నయ్యగారి కవిత్వం బాగుంటుందా, మీది బాగుంటుందా?

తి: (లేస్తూ) మల్లి మొదటికొచ్చావ్! నీకే బాగాచదువుకొనిలేల్చుకో. వేళే దిగుభాషా సంతోషవందనాద్యమన్నానానికి ఇంటి కట్టాం రా. (వెళ్ళుతూ దానిలో) మాలో మాకు హెచ్చు తగ్గు లేమిటోయ్! ఇదంతా మీ యింగ్లీషు దురదని యిదివర కంటినిగా. మా అదృష్టంవల్ల మీ కాల ములో లేకపోయినాం గాని, వుండుంటే మా ముగ్గురికి ఆంధ్రలోకంలో మాడు పతేలు బయ పేరకపోయినాయా? మా వాడెక్కువ, మా వా డెక్కువా అని మాడు పతేలా డెబ్బలాడక పోయినాయా? మీ కందరికీ పుణ్య ముంటుంది గాని హెచ్చుతగ్గు లెక్క డెక్కడ నిర్ణయించు కొన్నా, అన్నదమృతంలే నున్న మా ముగ్గురిలో మటుకు నిర్ణయానికి రానీకంకి. ఏదో కాంతంగా కాలతేపం చేస్తున్నాం...

(అంటూ, యెడేదో మాట్లాడుతూ నిష్క్రమించెను.)

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలకన్న తక్కువ

స్విస్ మేడ్. సరిగా టైంచూపును. ప్రతీదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. గ ఖు ఆమర్చబడినది గుండ్రం లేక వరుంక్రొమియంకేసు దు. 20/8

.. .. మేలిరకం దు. 25/-

బిల్ల పరుపు ఆకారం క్రొమియంకేసు దు. 30/-

.. .. మేలిరకం దు. 38/-

రోల్లగోల్డు (18 సం॥ గ్యారంటీ) దు. 55/-

రెక్టాంగ్యులర్. టాను. వంపుగలది బ్రైడ్ క్రొమియం కేసు దు. 42/-

రోల్లగోల్డు (10 సం॥ గ్యారంటీ) దు. 60/-

15 రుక్మ రోల్లగోల్డు

అలారం టైంపీసు

దర దు. 18/-, దు. 22/- మేలిరకం దు. 25/-

బిగ్ టెన్ దు. 45/- పోటీజి అదనము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11419, CALCUTTA.

కు మ్మ * బొ ల్లి

వగైరా మేహమవులు, నెగ, నవాయివాడుండు, గ్యారంటీలికికర్త క్యాటలాగు ఉచితం. జి.వి. రెడ్డి ప్రొవైడరు. వి. రెడ్డి ఆండ్ కో. (రిజిస్టర్డ్) గోపాలపురం. తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

ధర ప్రకటన

WOODWARD'S "GRIPE WATER"

ఉదవర్షన్ గ్రెప్ వాటర్ యొక్క సరియైన చిల్లరధర ఈక్రింద జెప్పబడిన విధముగానున్నది.

నీ సా ఒక్కంటికి 2 రూపాయలు
 (అక్కడక్కడ అమలులోనున్న స్థానిక సుంకములను ఈ ధరకు జేర్చుకొనవలెను)

దీనికంటె ఎక్కువగా నివ్వకండి

మీరు ఉదవర్షన్ గ్రెప్ వాటర్ ను కొనుసపుడు

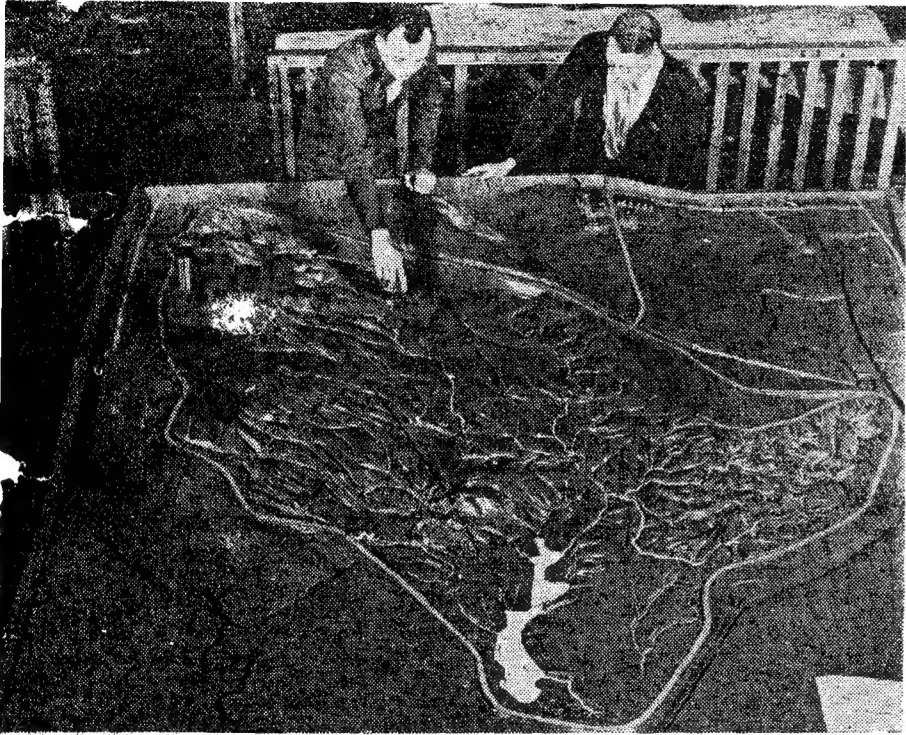
ఈ ట్రేడ్ మార్క్ కొరకు ప్రతి సీసామీద చూడండి

దీనితో పోలినవియుంటాయి, జాగ్రత!

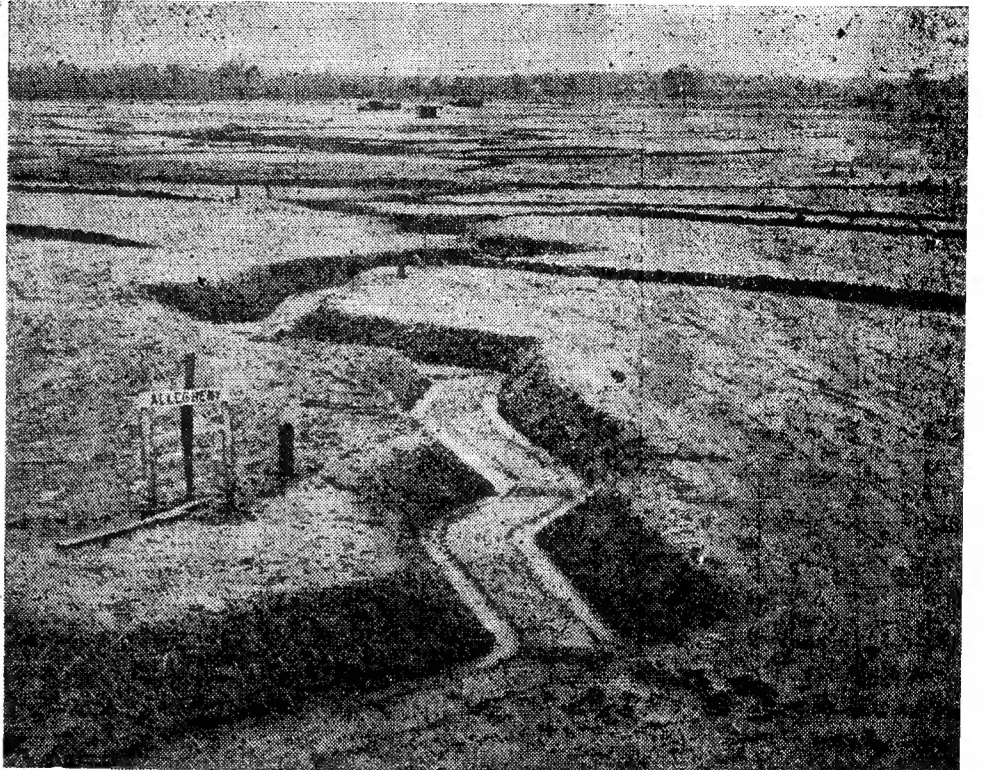
WW, 1-111 TL W. WOODWARD LTD, LONDON, ENGLAND

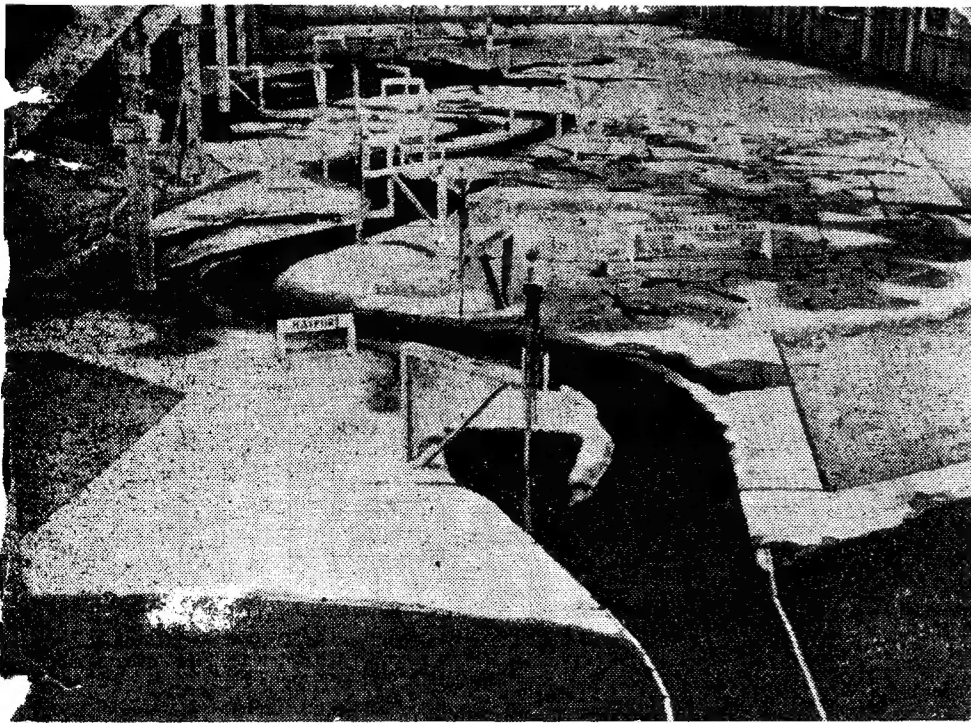
వీటి వరదలను పాటికి తెచ్చే ప్రయోగాలు

వరదలు వ్యవసాయానికి ప్రయోజనకరంగా ఉండేందుకు అమెరికా విక్స్ బర్గ్ ప్రయోగశాలలో శాస్త్రరీత్యా పరిశోధనలు జరిపి, నదీగర్భం, నదీతీరం పరిసరభూమి, అన్నిటికీ ఇల్లా చిన్న మోడల్స్ తయారుచేసి, పరిశోధనలు సాగిస్తారు (మిసిసిపి నదీతీరం మోడల్)

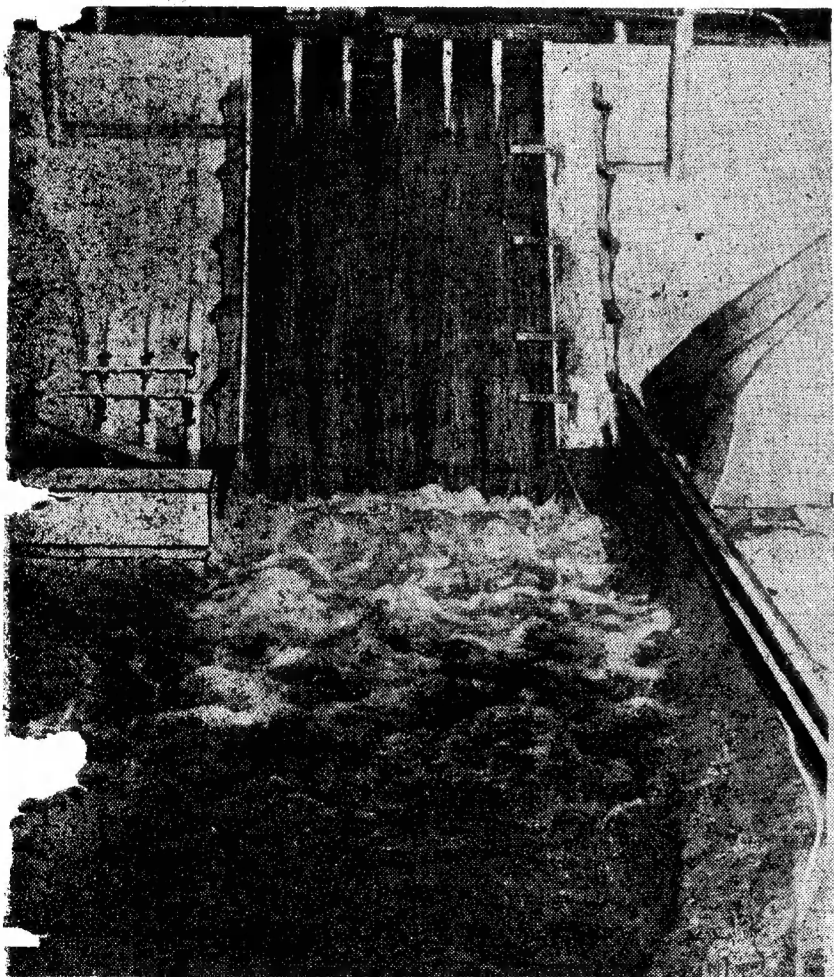
మిసిసిపి నదీ, ఉపనదులన్నింటికీ మోడల్స్ క్లెటన్ ప్రయోగశాలలో ముందు ఇల్లా కట్టుకున్నారు అలెగ్జాండర్ కాలవకు కట్టిన మోడల్

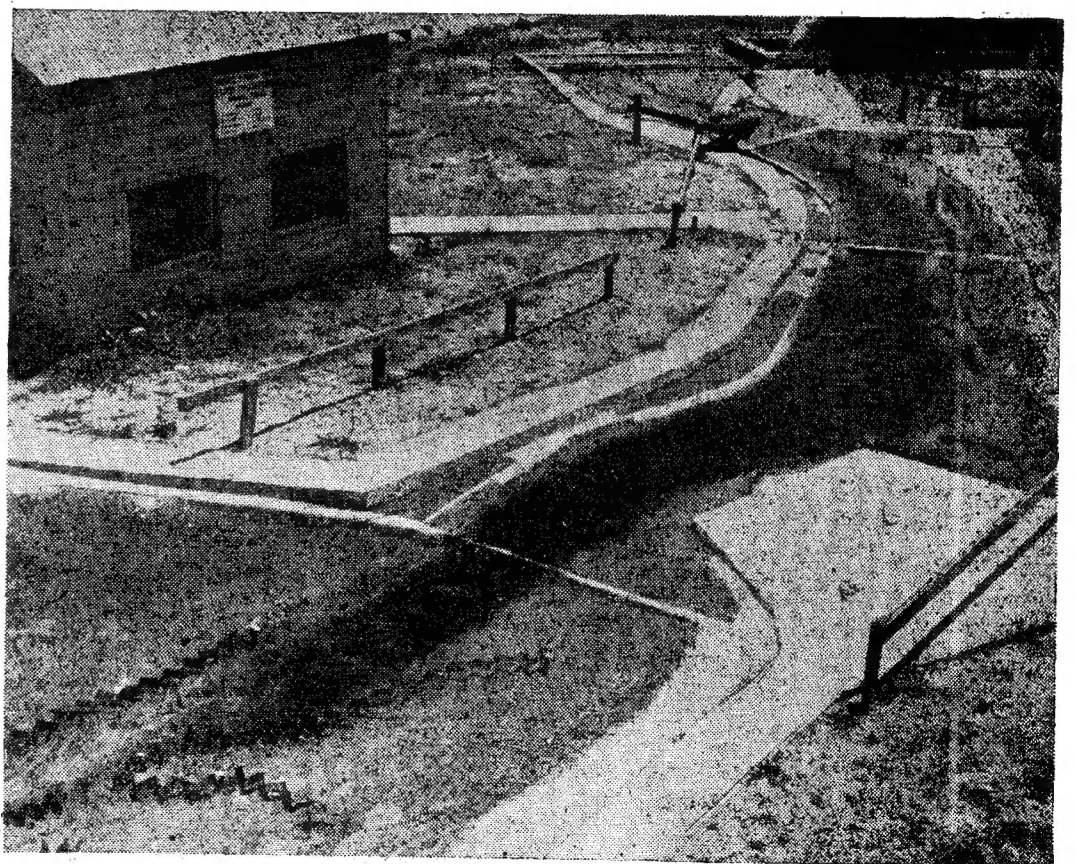
సెంటు జాన్స్ నదీ వరదలకు చేసుకోవలసిన ప్రయోగాలు తెలిపే మోడల్. వెల్కెనుంచి బ్రెక్ సముద్రం దాకా నదీ రూపాన్ని మోడల్ లో తయారుచేసుకొన్నారు.

వరదలను అధికోప్రయోగంలోకి తెచ్చుకొనేందుకు వాడినది బర్గ్ బర్గ్ పాయింట్ అనే చోట ఈమదిరిగా కట్టకొని నీటిని ప్రయోజనకరంగా చేసుకోవచ్చునని పరిశోధనలకు కట్టిన మోడల్

విక్స్ బర్గ్ ప్రయోగశాలలో డెట్రాయిట్ దిగువ సాన్టాయి నా నదిపై డామ కట్టిన మోడల్. ఇక్కడ నది సంవత్సరానికి రెండుమాట్లు వరదలతో దేశాన్ని ముంచుకుంటుంది

బ్రాడ్ అనే చోటవరదల సమస్యను పరిశోధించటానికై అక్కడి ప్రయోగశాలలో ఈ మోడల్ తయారు 21,600 అడుగుల మేర బ్రాడ్ అనే నదీ వంపుదగ్గర కట్టుకోవలసిన నీటికట్టల

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత: శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారు
చతుర్థ ముద్రణము

సంస్కృత మూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ
వివరణములుగల 400 పుటల గ్రంథము. గీతాధ్యయన
పరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖర్చు శైండు.

వెల రు 4-0-0 లు. తపాలాఖర్చు రు. 0-8-0.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల, పోస్టాఫీసు 212. మదరాసు